

RARE BOOK COLLECTION

Pletcher
Calif.

12/11

Рубль Букварь

1824.

Минимум переплет 18 см.
и накрай таблички. Прибавлены са
мизм от того сферического
издания

1824

С. 100. 110

5790H

JUN 28 1950

b

БѢКЕАРЬ

СЪ РАЗЛИЧНЫ

ПОУЧЕНІА

СОБРАНИ СЪТ

ПЕТРА Х. БЕРОВИЧА 2

За Болгарски-тъ дучилища.

Напечатана съ съсъ помощь-та

Г. АНТОНЬОВА ІОАННОВИЧА.

Въ годѣ 1824.

ПРЕДИСЛОВО.

Когато изъ първо видѣхъ по други-тъ мѣста чи дѣца-та начевать да четать на книги писани по тѣхны-аѣ азыкъ, познахъ колко злѣ стрѣвять по насъ оучители-тъ и колко на праздно мѣки тѣглать горки-тъ дѣца. Защо като преминать младостъ-та си въ школа-та сѣсѣ толкози страхъ и трепераніе, излазять и не знааѣ баримъ има-то си да пишатъ, нити да си смѣтнатъ щото зѣмать и даватъ, ами по догѣни-тъ, ако имъ са сѣчи, по навчатъ са малко нѣщо. Почвдихъ са какъ презъ толкози вѣкове не са намѣри ни единъ да познай това школно состояніе, и да покажи единъ правъ пѣть камто оученіе-то. Надѣихъ са дано баримъ сѣга са оубади нѣкои, но, щт колкото познахъ чи са трѣдять за всеродны пользы, ни единъ не са намѣри да смысли несчастны-тъ дѣца и да сочини за тѣхъ нѣкоя книжка. Това дѣло

воспріѣхъ азъ: сочинихъ тойзи Бѣкваръ изъ
перво сѣбѣ имана, мѣстоименіа и прочаа,
по грамматичесъ чинъ, шото сѣга да са
оучать дѣцѣ - а да сричатъ на тѣхъ, и по-
дирѣ да ги имать за примѣри и поможь
на Грамматика-та. Собрахъ и нѣколко касы
и различни повченіа шт Дарварьов-ать Бкло-
гаръ, и глѣдахъ да ги напиша колкото
мога простъ, шото всѣкій да ги рѣзира,
а които рти ми са видѣха май майны
гвдихъ ги приградени и тѣрски. Всѣкій
които види тази книжка надѣа са да са
зарадѣва, а най многъ оучители-тѣ, зашо
тин, ми са стрѣва, шт колѣ шѣха до шѣта-
вать ѱалтири-тѣ и часослови-тѣ, шт които
дѣца-та не разбиратъ нишо, ако имахмы
нѣкоа книга по нашѣ-ать азыкъ напеча-
та за тѣхъ. Но азъ шѣ ги зарадѣвамъ
по многъ, като имъ изавѣа на кѣсо съ
какавъ чинъ единъ оучитель можн да оучи
лѣснѣ стотина дѣца.

Заради да изтолкѣвамъ това по добру,
шѣ река чѣ азъ шѣ стана оучитель на сто
дѣца. Изъ перво мыка-та ми не шѣ ѣ да

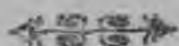
спичеаа парѣ нитѣ да проболарѣа ѿт свѣ-
то-то това дѣло, а ми да оуправѣа, и да
наставаа коѣкото мога ка мѣто добродѣтель-
та и оученіе-то мѣады тѣ дѣца конто при-
даватѣ на мои тѣ рацѣ родители-тѣ тѣхни.
Ще са трѣаа да самѣ и ѿт вѣтрѣ и ѿт ванѣ
добрѣ, смиренѣ, кротакѣ цѣломѣдрѣ и бла-
гочестивѣ, щото мои-тѣ рабѣ да ставатѣ
примѣри на мои-тѣ оученицы: защо ако
ги развратѣа ще имѣ сторѣ по голѣмо зло
ѿт оумразны-атѣ онзи оучитель, коѣто
придааи на римскі атѣ военачалникѣ свои-
тѣ оученицы. Като съ таквици мѣислы и съ
таквици добродѣтели ваѣза въ школа-та, ще
раздѣлаа оученицы-тѣ си на десѣтъ чина
подѣсѣтъ на всѣкъ чинѣ. По голѣмы-тѣ ще
гѣаа на пѣрвы-атѣ чинѣ, по малки-тѣ на
вторы-атѣ, а най малки-тѣ на десѣты-атѣ
чинѣ. Но предѣ да начѣна да казѣвамѣ какѣ
ще ги оуча, трѣа да кажа какѣа ще да ѣ
школа-та: сѣсъ ѣдна рѣчь, щѣхѣ да рекаа чѣ
и тѣа и сѣчкѣ-атѣ вѣтрешенѣ чинѣ трѣа да
са като ѣвропски-тѣ дѣто оучатѣ дрѣг-
дрѣго-ѣченіе-то; но това не ѣ възможно да

СТАНИ ПО НАСЪ ТѢИ, ТА ЗАРАДИ ТОВАЩЕ РЕКА,
КАКТОЩЕ МОЖИМЪ, А НЕ КАКТО ТРЕБА.

ЩЕ НАПРАВА ДѢВАТЬ ДОЛГИ СТОЛА, КАТО
ДА СЪДАТЬ ДЕСАТИНА ДѢЦА НА ЕДИН-АТЬ, И
ЩЕ ГИ НАРЕДѢ СРЕДЪ ШКОЛА-ТА. НАЙ ДИРНЫ-
АТЬ ШТ ТѢХЪЩЕ НАЗОВА В, А ВТОРЫ-АТЬ Г,
ТРЕТІ АТЬ Д, И ПРОЧАМ, И НАЙ ПРЕДНЫ-АТЬ І.
ПРЕДЪ СТОЛАТЬ ІЩЕ ИМА ЕДНА ДАСКА САСЪ
ДРЕБЕНЪ ПАСАКЪ ПОСИПАНА И ЕДНА ПІНАКІДА
ПРОВЕСЕНА, ДѢТОЩЕ ДА Ё НАПІСАНО А, Б, В,
СЪ ГОЛѢМЫ, СРЕДНЫ, И МАЛКИ СЛОВА.

ВЪ ПОНЕДѢЛНИКЪЩЕ ДОДИ ЕДИНЪ ПОПЪ
ИЛИ ВЛАДЫКА ДА СВАТИ ВОДА, АЧИ КАТО
СОВЕРШИ И НЫ БЛОГОСЛОВИ,ЩЕ НАРЕДѢ ПЕРВЫ-
АТЬ ЧИНЪ НА СТОЛАТЬ І. КОЕТО МОМЧЕ СЪДИ
ШТ ДЕСНА-ТА СТРАНА НА КРАЙ-АТЬЩЕ ГО НАЗО-
ВАВАМЪ ПЕРВО, А КОЕТО Ё ПОДЪ НЕГО, ВТОРО И
ПРОЧАМ, И НАЙ КРАЙНО-ТО ШТ ЛѢВА-ТА СТРАНА
ДЕСЯТО. ТОГАЗИЩЕ НАЧЕНА ДА ПОКАЗУВАМЪ
НА ПІНАКІДА-ТА САСЪ ПОКАЗЪАЛЕЦЪ И ДА ДѢМАМЪ
А, Б, В, Г, Д, Е, И ПРОЧАМ (а), А ДѢЦА-ТА
ЩЕ

(а) ВЪ ПЕТЕРБУРГСКА-ТА АКАДЕМІА ШПРЕДѢЛНІХА
ДА ДѢМАМЫ СЛОВА-ТА, А, БЕ, ВЕ, ГЕ,

щѣ ма послѣдовать. Като имъ кажа де-
тина пѣти, щѣ река на пѣрво-то да четѣ
като азъ показывамъ, ачи ако не знай
нѣгда щѣ попытамъ второ-то, и ако го
знай щѣ направа нѣго пѣрво, а пѣрво-то
второ, ако ли го незнай и второ-то щѣ
попытамъ трѣто-то и пр: и коѣто го знай
щѣ направа нѣго пѣрво, а пѣрво-то не щѣ
иди на нѣгово-то мѣсто ами щѣ стѣни
второ. Сѣтнѣ пакъ щѣ послѣдова додѣ
сокерши оурок-атъ (мѣдима-та, пѣнакѣда-
та). Подиръ нѣго щѣ начѣни дрѣго пакъ
тай да четѣ, а азъ да показывамъ. И като
почетѣтъ тай двѣ часа, щѣ имъ река да пишѣтъ
на пѣсак-атъ сѣсъ пѣрст-атъ си какѣто сло-
во имъ покажа, ачи щѣ ида да видѣ кой
бѣкъ го ѣ писаа, и ако нѣкой неможн щѣ
мѣ оуловѣ пѣрст-атъ и щѣ напиша слово-то,
ачи щѣ ги затриѣ съ една дасгнца, и пакъ
щѣ

Де, В, и пр: за да сричамы лѣснѣ: но
мѣнѣ ми сѣ вижда чи по лѣснѣ щѣ сри-
чамы ако ги назоваваемы Л, Бъ, Въ,
Гъ, Дъ, В, и пр:

щѣ имъ покажа дрѹго слово и пр. и тѣи щѣ
 са минѣ іѡщѣ єдинъ часъ. Подиръ пладне
 щѣ провѣса дрѹга пїнакіда, дѣто щѣ да є
 написано 1, 2, 3, 4, 5, ... Тамъ щѣ имъ
 показѹвамъ и щѣ двамъ єдно, двѣ три,
 чѣтыри и пр: Като имъ кажа десѣтина, пѣти
 щѣ рекѣ на пѣрво-то да двѣма а азъ да пока-
 зѹвамъ, и дѣто не знай щѣ попытамъ по-
 долны-тѣ мѹ каквото и предъ пладне. По-
 диръ єдинъ часъ щѣ имъ рекѣ да пишѣтъ
 на пасак-атъ єдно, двѣ три и пр: и като
 са приминѣ тѣи іѡщѣ єдинъ часъ щѣ ги
 пѣста. За да не са продолжавамъ тѣардѣ
 щѣ рекѣ чи кѣта дѣнь навѣчатъ по двѣ оурока
 єдинъ чѣтѣніє а дрѹги Ярѣдмѣтїка.

Во вторникъ щѣ сѣдѣни вторы-атъ чїнъ
 на стол-атъ І, но не щѣ ги оуча азъ, а ми
 второ-то момчѣ ѡт пѣрвы-атъ чїнъ а пѣрво-
 то щѣ нагабѣдѣва и него и сїчки-тѣ дрѹги.
 За по леснѡ щѣ назова началникъ пѣрво-то
 момчѣ на пѣрвы-атъ чїнъ, а чиноначѣла-
 ницы дрѹги-тѣ. Начѣлник-атъ инди щѣ
 нагабѣдѣва а чиноначѣлник-атъ вторый щѣ
 оучи вторы-атъ чїнъ каквото ги азъ оучихъ

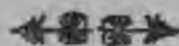
вчѣра. Като совершѣть, дрѹги-тѣ щѣ си
идать, а азъ щѣ встанѣ съ чинначалницы-
тѣ, и щѣ имѣ кажа вторы-атъ оурокъ си-
рѣчь Ъа, бе, би, бї и пр: той щѣ да ѣ
написанъ на пїнакїда, каквото и сички-тѣ
дрѹги съ голѣмы слока. а полїръ пладне
щѣ имѣ кажа вторы-атъ оурокъ шт Арїа-
мѣтїка-та.

Въ срѣда началник-атъ щѣ наглабѣзва
пѣкъ сички-тѣ, вторы-атъ чинначалникъ
щѣ оучи вторы-атъ чинъ на стол-атъ В, а
трѣтї-атъ щѣ оучи трѣтї-атъ чинъ на стол-
атъ І пѣрвы-атъ оурокъ. Таи щѣ послабѣ-
докать и прѣдъ дрѹги-тѣ дни.

Въ десѣты-атъ дѣнь като са собирѣть
щѣ изпѣать Достойно ѣсть, гологлавы сич-
ки-тѣ и наредѣни. Тогдаи щѣ додѣть чи-
ноначалницы-тѣ при мѣне и щѣ дамъ на
вторы-атъ дѣвѣта-та пїнакїда, а на трѣтї-
атъ осѣта-та и пр: и на десѣты-атъ пѣрва-та.
Лчи щѣ гѣдѣ вторы-атъ чинъ на стол-атъ
В, а вторы-атъ чинначалникъ конто щѣ ги
оучи щѣ сѣдѣни на стол-атъ Г обѣрнать
камто тѣхъ, и щѣ держїи дѣвѣта-та пїнакїда.

А трѣ-

И трѣтї-атъ чинъ шѣ сѣдани на стол-атъ Г
и негов-атъ чиноначальникъ на стол-атъ Д
и пр: Тогдашн шѣ начѣнатъ да четѣтъ как-
бото ги азъ оучкухъ, а начальник-атъ шѣ
ходи шт чинъ на чинъ и шѣ глѣда на врдѣтъ
кой какво правн, и катѣ види нѣкого шт
оученицы-тѣ чи саамъва шѣ го доведѣ при-
мене. А азъ не шѣ го плаша чи шѣ го запрѣ
и въ недѣла да четѣ, нити шѣ го бѣа, а ми
шѣ мѣ рекѣ да иде да сѣди на странѣ до-
дѣ совершѣтъ дрѣги-тѣ и да не четѣ, а чи
оутрѣ да иде на подолны-атъ чинъ: ако
ли нѣкой сторн по голѣма погрѣшка, немѣ
не шѣ давамъ два дни или три дни или и
ѣднѣ недѣла да четѣ: но ако ѣ совѣмъ
развратѣмо и не шѣ да са покай, шѣ го
непѣда да не развратѣва и дрѣги-тѣ. Катѣ
са минѣтъ два часа, чиноначальники-тѣ шѣ
начѣнатъ да казѣватъ по слово днѣшнї-атъ
оурога, а оученицы-тѣ да го пишѣтъ на
пїнакїды или на плѣчы. Подирѣ ѣдинъ
часъ шѣ имъ рекѣ да идѣтъ да видѣтъ кой
какъ ѣ писалъ, а чи шѣ са исправѣтъ, и шѣ
са наредѣтъ по край стѣна-та чинъ по чинъ.

Тогѣзи щѣ повелѣа да излѣзатъ пѣрвы-тѣ
шт всѣхъ чинъ, и щѣ гвѣа всѣакого шт тѣхъ
на по горні-атъ мѣ чинъ. Сѣгнѣ щѣ река
да излѣзатъ най долни-тѣ шт всѣхъ чинъ,
и катѣ ги по мамра щѣ ги провѣда на по
долни-тѣ чинѣ. Подирѣ тѣзи щѣ испѣ-
атъ пакъ Достѣнно ѣсть. Ачи щѣ ги про-
вѣда да си игратъ, и щѣ зарѣчамъ на пер-
вочиницы-тѣ, сирѣчь на пѣрвы тѣ шт
всѣхъ чинъ, да нагѣдава всѣкѣй свѣй-атъ
чинъ. А азъ щѣ штѣана съ чинѣначѣлници-
тѣ, и катѣ имъ кѣжа десѣтина пѣти де-
сѣты-атъ ѣурѣгъ и го навѣчатъ, щѣ попѣ-
шатъ (тѣи не щѣ са бѣватъ три чѣса, защѣ
по щѣ прѣматъ) ачи щѣ идѣмъ всѣ на по-
лѣна та при дрѣги-тѣ ѣучѣницы. Щѣ ги
погѣдаамъ катѣ си игратъ: ачи подирѣ
мѣлко щѣ идѣмъ да идѣмъ. И подирѣ плѣд-
не пакъ тѣи щѣ стѣримъ.

Въ тѣзи прѣвила, когѣ речѣ да ги стѣри
чѣловѣкъ знѣа чи щѣ намѣри мнѣго мѣки
и запрѣшѣнѣа, но тѣи щѣ са такѣизи щѣто
ѣдѣнъ рѣзѣменъ ѣучѣтель мѣжи да ги на-
вѣва или да ги штѣгѣва. А за дрѣамѣ-

тіка (хисапъ) дѣто дѣмамъ нѣ ѣ мачнш да
ѣ навчи всѣкъ оучитель, и да ѣ придадѣ
на свои-тѣ оученицы.

Знаа чѣ много оучители и прѣсты чело-
вѣцы щѣ рекать, защо да не гвѣа и
повчѣнїа за прѣвославно-та наща вѣра въ
тази книжка, но да знаатъ чѣ ѣ безпѣтнѣ,
на малки дѣца, които ѣще не знаатъ да
срѣчатъ нѣти да прочѣтатъ, да дадѣ чело-
вѣкъ такви повчѣнїа, които ѣдвамъ нѣи
мѣжимъ да разбѣрамы. Но подѣръ нѣкой
мѣсѣцъ щѣ сѣ тѣпарѣ ѣдна книга собрана
отъ вѣтхї-атъ и новы атъ завѣтъ, по наші-
атъ азѣкъ, въ които щѣ намѣратъ пов-
чѣнїа каквито жѣлаатъ. И ако имъ сѣ
видѣи добрѣ могатъ да ѣ начѣнатъ дѣца-та
като сѣ понаготѣатъ сѣсъ тази.

I.

I.

А Б В Г Д Е Ж З
 П Р С Т ОУ Ф Х
 Ъ Ы Ю Э Ё Ѓ Δ Ξ

А Б В Г Д Е Ж З З Н І
 Ф Х ѿт ц ч ш щ ъ ы Ъ Ы

А Б В Г Д Е Ж З З Н І
 Ф Х ѿт ц ч ш щ ъ ы Ъ

А Ф Ѹ Б Х Т Ц Б С V Г
 ѿ Н Л З Ы Л Ш Н Ъ К

А Е Н І О Ѹ ѹ Ы Ъ Ю ѿ

Б В Г Д Ж З З К А М Н П Р

Ъ Ъ.

S.

З Н І К А М Н О

Э Ц Ч Ш Щ Ъ Ы

ṽ θ ṽ ւ.

К А М Н О П Р Г Т Оу ъ
Ю ѿ Ѧ Ѣ Ѥ Ѧ Ѩ Ѭ Ѯ Ѱ

к л м н о п р с т у ъ
ѣ ю ш ѿ а ѡ ѱ ѳ в ц.

Ц Р Д Ч П Ф Е Ш О З Ж
ѠѢ Ю І Ѱ С Ъ М Ѯ.

M A V.

с т ф х ц ч ш щ ъ џ ѡ Ѣ

И м а н а Я.

3.

Оу хо, оу ши. Око, очі. А ба, а бы.
Ба ба, ба бы. Ма ма, ма мы. Ба ща, ба щі.
Ка ша, ка ши. Ли це, ли ца. Че ло, че ла.
Ра ка, ра цѣ. Ко жа, ко жи. Пе ро, пе ра.
Во да, во ды. Ві но, ві на Чá ша, чá ши.

4.

Мо ре, мо ре та. Не бо, не бе са.
Се ма, се ма на. Й ма, й ма на.
Кѣ че, кѣ че та. Ё ре, ё ре та.
Те ле, те ле та. Мѣ ле, мѣ ле та.
Пі ле, пі ле та. Ор ле, ор ле та.

5.

Ма га ре, ма га ре та. Ко би ла, ко би лы.
Ло па та, ло па ты. По ла на, по ле ны.
Че ре ша, че ре ши. Же ле зо, же ле за.
Во де ні ца, во де ні цы. Та па ви ца,
та па ви цы.
Пі на кі да, пі на кі ды. Ро го зи на,
ро го зи ны.

6.

Гла ва, гла вы. Бра да, бра ды. Сна га,
 сна ги.
 Сре да, сре ды. Кни га, кни ги. Пло ча,
 пло чы.
 Сте на, сте ны. Кри на, кри ны. Крѣ ша,
 крѣ ши.
 Пче ла, пче лы. Кра ва, кра вы. Пор та,
 пор ты.
 Дѣп ка, дѣп ки. Ниш ка, ниш ки. Хѣр ка,
 хѣр ки.

7.

Ёдаъ, ѿ до ве. Оумъ, оу мо ве.
 Дѣхъ, дѣ хо ве. Попъ, по по ве.
 Болъ, бо ло ве. Сынъ, сы но ве.
 Ножъ, но жо ве. Носъ, но со ве.
 Калъ, ка ло ве. Чинъ, чи но ве.

8.

Гласъ, гла со ве. Трѣаъ, трѣ до ве.
 Цѣѣтъ, цѣѣ то ве. Класъ, кла со ве.
 Плоаъ, пло до ве. Хлѣбъ, хлѣ бо ве.
 Дворъ, дво ро ве. Оаръ, о дро ве.
 Дѣждаъ, дѣж до ве. Градъ, гра до ве.

ПрилагательныѢ.

9.

Зѡлъ,	злаа,	зло,	злы.
Дѡбръ,	дѡбра,	дѡбро,	дѡбры.
Мѡдръ,	мѡдра,	мѡдро,	мѡдры.
Жѣлтъ,	жѣлта,	жѣлто,	жѣлты.
Бѣлъ,	бѣла,	бѣло,	бѣлы.

10.

Хѡ бабъ,	хѡ баба,	хѡ баво,	хѡ бавы.
Лѡ кабъ,	лѡ кава,	лѡ каво,	лѡ кавы.
Че ститъ,	че стита,	че стито,	че ститы.
Бы сокъ,	бы сока,	бы соко,	бы соки.
Де бѣлъ,	де бѣла,	де бѣло,	де бѣлы.

11.

Царъ,	царіе.	Царница,	царницы.
Господаръ,	господаріе.	Господарька,	господарьки.
Влахъ,	власіе.	Влахина,	влахины.
Началникъ,	началница,	началницы.	
Магїосникъ,	магїосница,	магїосницы.	

ЧЛѢНОВЕ СЪ ИМѢНА И ПРИЛАГАТЕЛЬНЫ Г.

12.

Мѹжъ,	мѹж-аѣ,	мѹжѣ,	мѹжѣ-тѣ.
Кракъ,	крак-аѣ,	крака,	крака-та.
Конь,	конь-аѣ,	конѣ,	конѣ-тѣ.
Волъ,	вол-аѣ,	волове,	волове-тѣ.
Жена,	жена-та,	жены,	жены-тѣ.
Книга,	книга-та,	книги,	книги-тѣ.
Свѣщъ,	свѣщ-та,	свѣщи,	свѣщи-тѣ.
Небо,	небо-то,	небеса,	небеса-та.
Колело,	колело-то,	колела,	колела-та.

13.

Силень,	силны-аѣ.	силна,	силна-та.
Сиано,	сиано-то.	сианы,	сианы-тѣ.
Кротакъ,	кроткі-аѣ.	кротка,	кротка-та.
Кротко,	кротко-то.	кротки,	кротки-тѣ.
Свѣтъ,	свѣты-аѣ.	свѣта,	свѣта-та.
Свѣто,	свѣто-то.	свѣты,	свѣты-тѣ.
Смирень,	смирѣны-аѣ.	смирѣна,	смирѣна-та.
Смирѣно,	смирѣно-то.	смирѣны,	смирѣны-тѣ.
Словѣсень,	словѣсны-аѣ.	словѣсна,	словѣсна-та.
Словѣсно,	словѣсно-то.	словѣсны,	словѣсны-тѣ.

Мѣстоимѣніа Д.

14.

Язъ, нѣи. ты, вѣи. онъ, она, оно, они.
 Твой, твоа, твоё. твой. Вашъ, ваша, ваше. ваши.
 Мой, моа, моё. мой. Нашъ, наша, наше. наши.
 Неговъ, негова, негово. негови.
 Тѣхъ, тѣхна, тѣхно. тѣхни.
 Свой, своа, своё. свои.
 Кой, коа, коё. кой. Чій, чїа, чїё. чїи.
 Тойзи, тази, този, тѣзи.

Глаголъ Б.

15.

Люба, любишь, люби.
 Любимъ, любите, любятъ.
 Любахъ, любаша, любаше.
 Любахмы, любяхте, любяха.
 Любилъ самъ, любилъ си, любилъ ё.
 любили смы, любили стѣ, любили са.
 Любилъ бѣхъ, любилъ бѣши, любилъ бѣ.
 любили бѣхмы, любили бѣхте, любили бѣха.
 Любихъ, любей, любя.
 Любихмы, любяхте, любяха.

ЩЕ ЛЮБА, ЩЕ ЛЮБИШЪ, ЩЕ ЛЮБИ.
 ЩЕ ЛЮБИМЪ, ЩЕ ЛЮБИТЕ, ЩЕ ЛЮБАТЬ.
 ЛЮБИЩА, ЛЮБИЩЕШЪ, ЛЮБИЩЕ.
 ЛЮБИЩЕМЪ, ЛЮБИЩЕТЕ, ЛЮБИЩАТЬ.
 ЛЮБИ, ДА ЛЮБИ, ЛЮБЕТЕ, ДА ЛЮБАТЬ.

16.

ЛЮБА СЯ, ЛЮБИШЪ СЯ, ЛЮБИ СЯ.
 ЛЮБИМЪ СЯ, ЛЮБИТЕ СЯ, ЛЮБАТЬ СЯ.
 ЛЮБАХЪ СЯ, ЛЮБАШИ СЯ, ЛЮБАШЕ СЯ.
 ЛЮБАХЪМЫ СЯ, ЛЮБАХЪТЕ СЯ, ЛЮБАХА СЯ.
 ЛЮБЕНЪ СЯМЪ, ЛЮБЕНЪ СИ, ЛЮБЕНЪ Е.
 ЛЮБЕНИ СМЫ, ЛЮБЕНИ СТЕ, ЛЮБЕНИ СЯ.
 ЛЮБЕНЪ БѢХЪ, ЛЮБЕНЪ БѢШИ, ЛЮБЕНЪ БѢ.
 ЛЮБЕНИ БѢХЪМЫ, ЛЮБЕНИ БѢХЪТЕ, ЛЮБЕНИ БѢХА.
 ЛЮБИЛЪ СЯМЪ СЯ, ЛЮБИЛЪ СИ СЯ, ЛЮБИЛЪ СЯ Е.
 ЛЮБИЛИ СМЫ СЯ, ЛЮБИЛИ СТЕ СЯ, ЛЮБИЛИ СЯ СЯ.
 ЛЮБИХЪ СЯ, ЛЮБИ СЯ, ЛЮБИ СЯ.
 ЛЮБИХЪМЫ СЯ, ЛЮБИХЪТЕ СЯ, ЛЮБИХА СЯ.
 ЩЕ СЯ ЛЮБА, ЩЕ СЯ ЛЮБИШЪ, ЩЕ СЯ ЛЮБИ.
 ЩЕ СЯ ЛЮБИМЪ, ЩЕ СЯ ЛЮБИТЕ, ЩЕ СЯ ЛЮБАТЬ.
 ЛЮБИЩА СЯ, ЛЮБИЩЕШЪ СЯ, ЛЮБИЩЕ СЯ.
 ЛЮБИЩЕМЪ СЯ, ЛЮБИЩЕТЕ СЯ, ЛЮБИЩАТЬ СЯ.
 ЛЮБИ СЯ, ДА СЯ ЛЮБИ, ЛЮБЕТЕ СЯ, ДА СЯ ЛЮБАТЬ.

Предлози съ други рѣчи собранн С.

17.

Безъ и законъ, беззаконіе. По и срамъ, по-
грамлѣніе.

Съ и родъ, сродство. При и водъ, приводъ.
Про и клѣтва, проклѣтва. Пре и дѣтель, пре
дѣтель.

Надъ и стоѣтель, надстоѣтель. Пре и чистъ
пречистъ.

Ѣ и сребро, ѡсеребрѣнъ. По и злато, позлатѣнъ.

18.

ПИСА. Оуписвамъ, ѡтписвамъ, иѣпис-
вамъ, списвамъ, написвамъ, надписвамъ,
ѡписвамъ, пописвамъ, подписвамъ, пред-
писвамъ, приписвамъ, дописвамъ, записвамъ.

ХОДѢ. Сѡтхѡждамъ, иѣхѡждамъ, сѣхѡж-
дамъ, нахѡждамъ, ѡхѡждамъ, прихѡждамъ,
дохѡждамъ, разхѡждамъ.

ШІА. Оушивамъ, иѣшивамъ, вшивамъ,
сошивамъ, нашивамъ, надшивамъ, ѡшива-
вамъ, пошивамъ, подшивамъ, пришивамъ,
дошивамъ, зашивамъ, разшивамъ.

ЧЕТА. СѢТЧИТАМЪ, ИЗЧИТАМЪ, НАЧИТАМЪ, НАДЧИТАМЪ, ПОЧИТАМЪ, ПРЕДЧИТАМЪ, ПРИЧИТАМЪ, ДОЧИТАМЪ, ЗАЧИТАМЪ, РАЗЧИТАМЪ, ПРОЧИТАМЪ.

ЛѢА. СѢТАИВАМЪ, ИЗТАИВАМЪ, СЛИВАМЪ, НАЛИВАМЪ, НАДАИВАМЪ, ШЕЛИВАМЪ, ПОЛИВАМЪ, ПРЕДАИВАМЪ, ПРИДАИВАМЪ, ДОЛИВАМЪ, ЗАЛИКАМЪ, РАЗЛИВАМЪ, ПРОЛИВАМЪ.

БІА. ОУБІВАМЪ, ШТЕБІВАМЪ, ИЗБІВАМЪ, БѢБІВАМЪ, СБІВАМЪ, НАБІВАМЪ, НАДЕБІВАМЪ, ПОБІВАМЪ, ПОДБІВАМЪ, ПРЕДБІВАМЪ, ПРИБІВАМЪ, ДОБІВАМЪ, ЗАБІВАМЪ, РАЗБІВАМЪ, ПРОБІВАМЪ.

19.

НОСА, ИЗНОСАМЪ, ПРОИЗНОСАМЪ.

БІА, ПРИБІВАМЪ, ИЗПРИБІВАМЪ.

БОДА, ПРОВОЖДАМЪ, ПРЕДПРОВОЖДАМЪ.

ДАВАМЪ, ПРОДАВАМЪ, ПРЕПРОДАВАМЪ.

ГОВОРѦ, ПРИГОВАРѦМЪ, НАДПРИГОВАРѦМЪ.

КАРѢЧІА З.

20.

ГДѢ; ТѢКЪ, ТАМЪ, ШТАТЬ, ГОРѢ, ДОЛШ, БЛИШ, ДАЛЕЧЬ, ПОСРЕДИ, ШТРАЩА, ОУПРЕДЪ, ОУЗАТЬ, ВРЕДЪ, ДѢТО.

КО-

КОГЯ; сѣга, штаѣвѣ, тѣтакси, пѣтора,
анѣсъ, ѡутрѣ, вчѣра, всѣкога, когѣто, тогѣзи.

КЛѢ; добрѣ, мирнѣ, цѣломѣдреннѣ,
правѣ, кривѣ, ѡгтробннѣ.

Тичешкомѣ, сѣдишкомѣ, мажишкомѣ,
молчишкомѣ, правишкомѣ, смѣишкомѣ,
бѣишкомѣ, ѡучешкомѣ.

Тѣи инакѣ, всѣкакѣ, никакѣ.

КОЛВО; многѣ, малѣ, частѣ, радѣ.
Бѣднѣждѣ, двѣждѣ, трѣждѣ, четѣриждѣ.

Пронзкѣдны Ѣ.

21.

Нѣко, Нѣвѣсенѣ. Бѣгѣ, бѣжѣственѣ.
Вѣстѣкѣ, Вѣстѣченѣ. Зѣпадѣ, Зѣпадѣнѣ.
Пѣлѣдне, Пѣлѣденѣ. Пѣлѣдношѣ, Пѣлѣдношѣнѣ.
Вѣврѣпа, Вѣврѣпѣанѣнѣ. Асѣа, Асѣанѣнѣ.
Амѣрѣіка, Амѣрѣіканѣнѣ. Афѣріка, Афѣріканѣнѣ.
Рѣссѣа, Рѣссѣанѣнѣ. Пѣтерѣвѣргѣ, Пѣтер-
вѣргѣанѣнѣ.

Нѣмѣціа, Нѣмѣцѣ. Бѣчѣ, Бѣчанѣнѣ.
Прѣссѣа, Прѣссѣанѣнѣ. Бѣрлѣнѣ, Бѣрлѣнѣанѣнѣ.
Фрѣанѣца, Фрѣанѣецѣ. Парѣишѣ, Парѣишѣанѣнѣ.

Іспа-

Іспанія, Іспаніюль. Мадрітъ, Мадрітаненъ.
 Італія, Італіанъ. Римъ, Римланенъ.
 Англія, Англіизъ. Лондра, Лондраненъ.
 Тѣркія, Тѣрченъ. Цариградъ, Царограж-
 даненъ.

Болгарія, Болгаренъ. Софія, Софіаненъ.
 Тѣрново, Тѣрновчаненъ.

22.

Пѣтръ,	Пѣтровичъ,	Пѣтровъ.
Василь,	Васильовичъ,	Васильовъ.
Димитръ,	Димитровичъ,	Димитровъ.
Іѡаннъ,	Іѡанновичъ,	Іѡанновъ.
Стоанъ,	Стоановичъ,	Стоановъ.
Аданасъ,	Аданасовичъ,	Аданасовъ.

23.

Началникъ,	началниковъ,	началническъ.
Владыка,	владыковъ.	владыческъ.
Оучитель,	оучителейъ,	оучительскъ.
Господаръ,	господарьовъ.	господарьскъ.
Кназь,	кназьовъ,	кназьскъ.
Краль,	кральовъ,	кральевскъ.

24.

Момчѣ,	момчѣнце,	момчице.
Момичѣ,	момичице,	момичице.
Жена,	женица,	женице.
Ракѣ,	рачица,	рачице.
Кракѣ,	крачѣцѣ,	крачице.
Огань,	огнище.	Плѣдне, плѣднѣице.

25.

Черенѣ,	черничакѣ,	черниѣвѣ.
Сивѣ,	сивичакѣ,	сивоѣвѣ.
Зелѣнѣ,	зелѣничакѣ,	зелѣниѣвѣ.
Работа,	работѣвѣ.	Свѣтъ, свѣтѣвѣ.
Дѣла,	дѣлѣвѣ.	Сприказваніѣ, сприказѣвѣ.
Транѣ,	транѣвѣ,	транѣвѣ.
Пѣсѣ,	пѣсѣвѣ,	пѣсѣвѣ.
Каменѣ,	каменѣвѣ,	каменѣвѣ.
Пѣхѣ,	пѣхѣвѣ,	пѣхѣвѣ.
Коккалѣ,	коккалѣвѣ,	коккалѣвѣ.

26.

Чѣтъ,	четѣ,	чтѣніѣ,	чтѣцѣ,	четишкѣмѣ.
Помощѣ,	помѣгамѣ,	помѣганіѣ,	помѣшникѣ.	
Пѣсмо,	пѣша,	пѣсаніѣ,	пѣсарѣ,	пѣшишкѣмѣ.
				Пѣстѣ.

Постъ, поста, постаніе, постникъ.
 Работа, работа, работаніе, работникъ.
 Дѣлъ, дѣла, дѣленіе, дѣлитель, дѣлишкомъ.

С О Б Р А Н И Ъ.

27.

Всѣкъ ѿ благъ всеблагъ. Всѣкъ ѿ свѣтъ,
 всесвѣтъ.

Равенъ ѿ апостола равноапостола.

Первыи ѿ началникъ первоначалникъ.

Свѣщенъ ѿ мѣченикъ свѣщенномѣченикъ.

Злато ѿ оуста златоустъ.

Богъ ѿ слово богослова. Око ѿ болюсть окоболю.

Черенъ ѿ око чернооку. Дологъ ѿ лице
 долголицу.

Остръ ѿ оумъ остроуменъ. Благъ ѿ родъ
 благороденъ.

Беликъ ѿ душа белокодушенъ.

Благъ ѿ честь благочестивъ.

28.

Человѣкъ ѿ люба человеколюбецъ. Рѣка ѿ
 пиша рѣкописецъ.

РѸка ѿ вода ѿ рѸководецъ. Богъ ѿ пріѣмамъ
Богопрїимецъ.

Сребро ѿ любѧ сребролюбецъ.

Їнокъ ѿ бора ѿконоворецъ. Мѹро ѿ точа
мѹроточецъ.

Земля ѿ мѣра земемерецъ. Снезда ѿ броя
снездоброецъ.

Кровь ѿ проливамъ кровопролитїе.

Сѧмъ ѿ держѧ самодержецъ.

II.

Бѧко дѣтѣ трѣба, кога ще си лѣгни, или
кога сѧ саводи ѿ стѧни ѿт легло-то, или
кога ще сѣдѧи да ѡдѣ, или кога стѧни
ѿт трапѣза-та, да сѧ помолѧ Богъ ѿда
четѣ послѣдны-тѣ молитвы.

Кога ще си лѣгни да сѧ помолѧ тѧи.

Во ѿмѧ ѡтца ѿ сына ѿ свѧтѧгѡ дѸха,
ѧминь. (а)

Мо-

(а) Язъ гѡдѧхъ молитвы-тѣ безъ тїтлы за
да ѣ лѣснѡ на дѣца-та да ги четѧтъ.

Молитвами святыхъ отцевъ нашихъ, господи ѿиссе христѣ боже нашъ, помилуй насъ, аминь.

Слава тебѣ боже нашъ, слава тебѣ.

Царю небесный, оутѣшителю, душе потщны, иже везде сый, и все исполняй, сокровище благихъ, и жизни подателю прїиди и вселися въ ны, и очисти ны отъ всякаго скверны и спаси блаже души наша.

Святый боже, святый крепкій, святый безсмертный; помилуй насъ. (трижды) Слава отцу и сыну и святому духу, и нынѣ и присно, и во вѣки вѣковъ, аминь.

Пресвятая троице помилуй насъ: господи очисти грѣхи наша: владыко прости беззаконїа наша: святый посети, и исцели немощи наша имени твоего ради.

Господи помилуй. (трижды) Слава, и нынѣ.

Отче нашъ иже еси на небесѣхъ, да святится имя твое, да прїидетъ царствїе твое: да вѣдетъ воля твоя, яко на небеси и на земли, хлѣбъ нашъ насущный даждь

НАМЪ ДНЕСЬ, И ѿСТАВИ НАМЪ ДОЛГИ НАША,
ИКОЖЕ И МЫ ѿСТАВЛЯЕМЪ ДОЛЖНИКѢМЪ НА-
ШЫМЪ, И НЕ КЛЕДИ НАСЪ ВО ИСКОШЕНІЕ, НО
ИЗБАВИ НАСЪ ѿТЪ АЗКАБАГѢ.

Господи помилуй (дванадесать пѣти),

Слава, и нынѣ:

Прїидите поклонимся, царєви нашему когѢ.
Прїидите поклонимся, и припадѣмъ христѢ
царєви нашему когѢ.

Прїидите поклонимся, и припадѣмъ самому
христѢ. царєви и когѢ нашему.

ВѢРЮ во единого бога отца вседержителя
творца неба и земли, видимымъ же всѣмъ
и невидимымъ. И во единого господи
исуса Христа, сына божїа, единородного,
иже ѿ отца рожденнаго прежде всѣхъ вѣкѣ.
Свѣта ѿ свѣта, бога истинна: ѿ бога
истинна, рожденна не сотворенна, едино-
сущина отцу иже вса быша. Насъ ради че-
ловѣкѣ и нашего ради спасенїа, сшедшаго
съ небесъ и воплотившагося ѿ дѣха свѣ-
та и марїи дѣвы, и воцеловѣчшася. Распо-
сѣтаго же за ны при понтїйскѣмъ пїлатѣ,

и стра-

и страдавша и погребѣна, и воскресшаго въ третій день по писаніемъ. И возшедшаго на небеса, и сѣдѣща ѿдеснѣю ѿца, И пакѣ грядущаго со славою свѣити живымъ и мѣртымъ, егѡже царствію не вѣдетъ конца.

Вторагѡ собора:

И въ дѣха свѣтаго, гѡспода, животворящаго, иже ѿ ѿца исходящаго, иже со ѿцемъ и сыномъ спокланѣма и славима, глаголашаго пророки. Во единѣ свѣтѣю соборнѣю и апѡстолскѣю цѣрковѣ. Исповѣдѣю едино крещеніе во ѡставленіе грѣхѡвъ. Чаяю воскресеніа мѣртыхъ: И жизни вѣдущагѡ вѣка, аминь.

Достойно естъ ѡмѡ констѣннѣ вѣлжити та богородицѣ, прѣисполаженнѣю и пренепорочнѣю, и матѣрь бога нашегѡ.

Честѣйшѣю херувимъ, и славіейшѣю безсравненіа серафимъ, безъ истаѣніа бога слова рѡдшѣю, свѣщѣю богородицѣ та величаемъ.

И даждь намъ владыко на сонъ грядущимъ покой тѣла и дѡши, и сохрани насъ

ѡт мрачнагѡ сна грѣхѡвнагѡ и ѡт всакагѡ
 тѣмнагѡ и ношнагѡ сладострастїа, оукроти
 стремленїа страстїей, оугаси ражженныа
 стрѣлы лѣкавагѡ, иже на ны лѣтѣишѡ
 движимыа: плоти нашеа востанїа оутѡли,
 и всакоє земное и вѣщественное наше мѡдро-
 ванїе оуспи, и даруй намъ боже бодрѣ
 оумъ, цѣломѡдрѣ помыслъ, сердце трезвѣ-
 щееся, сонъ легокъ, и всакагѡ сатанинѣ
 мечтанїа измѣненъ: возстави же насъ во
 время молитвы оутверждены въ заповѣдехъ
 твоихъ, и пѡмать свидѣтъ твоихъ въ себѣ
 твѣрадъ имѡща: всенѡщное славословїе намъ
 даруй, во еже пѣти и благословити и сла-
 вити пречистое и великолѣпое имя твоє,
 отца, и сына. и свѣтагѡ дѣха, нынѣ и
 прѣиснѡ и во вѣки вѣковъ, аминъ.

Преславная прѣиснодѣво мѡти хрїста бога,
 принеси нашѡ молитвѡ сынѡ твоємѡ и богѡ
 нашемѡ да спасетъ тобою дѡшы наша.

Оупованїе мое отецъ, прѣбѣжище мое
 сынъ покровъ мой дѡхъ свѣтъи, трѡице
 свѣтаа слава тебѣ.

А́ггелъ предстаѣтель съ негесѣ послаанъ бы-
сть рѣшии вогородицѣ: радѣиса, и со без-
плотнымъ гласомъ воплощаема тѣ зрѣ го-
споди, оужасашеся и стоѣше, зовѣи къ ней
таковаа: радѣиса, е́юже радость воздѣиетъ:
радѣиса е́юже клятва исчѣзнетъ. Радѣиса
па́дшагѡ а́дама воздѣи́е: радѣиса слѣзѣ
е́уинныхъ изкавлѣ́и́е. Радѣиса вы́сото́ не́здо-
вогосходимаа челове́ческими помыслаы: ра-
дѣиса глѣ́бни́ю не́здо́возримаа и а́ггелскими
очима. Радѣиса шкѡ е́си царѣво сѣ́дѣлище:
радѣиса шкѡ но́сиши носѣщаго всѣ́хъ: радѣи-
са оутро́во божѣ́ственнагѡ вопло́е́нїа. Ра-
дѣиса е́юже вѣ́нѡвѣ́тсѣа тѣа́рь: радѣиса
е́юже покланѣ́емсѣа тѡрѣ́з. Радѣиса не-
вѣ́сто не́невѣ́стнаа.

О́ всепѣ́таа ма́ти, ро́жда́шаа всѣ́хъ сва-
ты́хъ свѣ́тъи́шее сло́во, ны́нѣ́шнее прѣ́емиши
прино́ше́нїе, ѡ́т всѣ́хъ изъба́ви напѣ́сти всѣ́-
хъ, и вѣ́дѣ́щаа изъми мѣ́ки тебѣ́ вопі́ющихъ.
А́ллилу́ѣа.

Всѣ́ оупова́нїе моѣ́ на тѣ́а возла́гаю ма́ти
ко́жїа сохрани́ ма́ подъ кро́вомъ твои́мъ.
Сла́ва, и ны́нѣ́: го́споди поми́луй. (три́жды)

МОЛІТВЫ ОУТРЕННЫ.

Во имя отца: Молитвами святыхъ:

Царю небесный: Святый боже:

Пресвятая троице: Отче нашъ:

Воставше от сна припадаемъ ти блаже, и
аггелскую пѣснь вопіемъ ти сильне: святъ,
святъ, святъ еси боже, богородицею по-
милуй насъ. Слава:

От одра и сна воздвигашъ ма еси госпо-
ди, оумъ мой просвѣти и сердце, и оустнѣ
мои отвѣрзи, во еже пѣти ти святая
троице: святъ, святъ, святъ еси боже
богородицею помилуй насъ.

И нынѣ:

Напрасно сѣдѣя прїидеть и когнѣждо
дѣланіа шенажатся, но страхомъ зовемъ
въ полнощи: святъ, святъ, святъ еси
боже, богородицею помилуй насъ.

Господи помилуй (дванадцать пѣти).

От сна вставъ благодарю ти святая
троице, яко многіа ради твоея благодати,
и долготерпѣніа, не прогнѣвался еси на

мѧ лѣниваго и грѣшнаго, ниже погубилѧ
 мѧ еси со беззаконни мои, но человекъ-
 колюществовалѧ еси обычнѡ, и въ печалѣни
 лежащаго воздвиглѧ мѧ еси, во еже оутре-
 невати, и славословити державѡ твою, и
 нынѣ просвѣти мои очи мысленныѧ, ѡт-
 верзи мои оуста, повчати сѧ словесемъ твои-
 мъ, и разумѣти заповѣди твоѧ, и творити
 волю твою, и пѣти тѧ во исповѣданіи сер-
 дециѣмъ, и воспѣвати всесвятѡе имя твоѡ
 отца и сына, и святаго дѡуха, нынѣ и
 приженѡ, и во вѣки вѣкѡмъ, аминь.

Вѣрѡю во еди́наго: А́ггелъ предста́тель:
 Ѿ всепѣтаѧ мати: все оупова́нїе мое:
 Слава, и нынѣ: господи поми́ли трижды.

Моли́тва предъ да сѣ́днимъ да
 пла́днѡвамы.

О́тче на́шъ: слава, и нынѣ:

Господи поми́ли трижды.

Господи іисѡсе хрїсте́ бо́же на́шъ благосло-
 ви́и на́мъ пи́шѡ и пи́тиѡ сїѡ моли́тва раднѡ

пре-

пречистыѣ твоеѣ матери, и всѣхъ твоихъ
святыхъ, аминь.

Подиръ пладнѣваніе-то.

Возвеселиахъ ны еси господи въ творѣніихъ
твоихъ, и въ дѣлѣхъ рѣкъ твоѣю возрадоу-
емса, знаменаса на насъ свѣтъ лица твоего
господи, даахъ еси веселіе въ сѣрдцѣ моемъ,
ѡтъ плода пшеницы, вина и елеа своего
оумножишася, въ мирѣ вкѣпѣ оуснѣ и по-
чию: ѡко твое господи единого на оупова-
ніи веселиахъ ма еси. Слава, и нынѣ:

Господи помилуй, трижды.

Молитва предъ вечерней да
вечерней.

Идаахъ оубози, и насытитса и восхва-
лять господа взыскающіи его, жива будятъ
сердца ихъ въ вѣкъ вѣка.

Слава, и нынѣ: господи помилуй, трижды.

Господи ѡбсе христѣ:

Подиръ вечерніе-то.

Возвеселиахъ ны еси: слава, и нынѣ:

Господи помилуй, трижды.

Моли́тва предъ да начѣнатъ да
четатъ дѣца-та (а).

Преблагій Господи подай намъ благодать
свѣтаго Духа твоего, да подари намъ
смысль и да оутверди душевные тѣ наши
силы, за да внима́ймъ на оуче́нїе-то ко́ето
ни прида́вать: и та́к да порастѣмъ та да
просла́вимъ имѣ-то твоѣ Созда́телю нашъ,
и да пользо́ваны наше-то о́течество.

Моли́тва ка́то соверша́тъ.

Благодаримъ тебѣ Созда́телю нашъ, чи ны
сподо́би съ твоѣ-та благода́ть да внима́-
мъ на оуче́нїе-то. Благослови́ наши-тѣ на-
ча́лницы, роди́тели и о́учители, ко́нто по-
ка́звать намъ па́ть-а́тъ на исти́на-та, и по-
да́й намъ си́ла и мо́цъ за да продо́лжи-
мъ оуче́нїе-то наше.

До-

(а) Подиръ ка́то изпѣ́ать досто́йно е́сть:
т́реба да чите́ тѣзи моли́твы ка́та де́нь
е́дно момче́, а дру́ги-тѣ да сто́ятъ го-
логлави́ и да слы́шатъ съ внима́нїе.

III.

Добри совѣти.

Шото не щешъ да ти стрѣвастъ други-тъ
нищо ты да го стрѣвашъ на други-тъ.
Ако много хортѣвашъ, много погрѣшки
стрѣвашъ.

Ако изаѣжишъ единъ пѣть, не та вѣро-
ватъ вторый пѣть.

По добръ прѣатель вѣренъ, а не камень
безъ цѣненъ.

На големцы да не са противашъ, и съ
болярцы да не са скарвашъ.

Другомъ не са присмивай, ами тебе
си шеглабдай.

Стрѣбай добро, да намеришъ добро.

Да не са присмивашъ никому кога испа-
ни, защо никой не знай какъ ще оустамни.

Който днесъ е болярѣцъ, оутрѣ можн
да е слѣпѣцъ.

И който днесъ е големѣцъ, оутрѣ можн
да е мѣртвецъ.

Почитай стари-тъ додѣ младѣишъ, да
почитатъ и тебе кога оустарѣишъ.

Щотò сѣ вричашъ, да го стрѣвашъ.

Щотò не можешъ да сторишъ, нити да сѣ вричашъ чи щè го сторишъ.

Да не вѣровашъ всѣкога кога та хвалятъ, защо частю хора-та друго хортѣватъ и другò мьслать.

Художество (занаа́тъ) да сѣ навчавашъ, защо тогази никога не оуглаждавашъ.

По добръ да дѣмать слѣ за тебе, а ти да си добръ, а не да дѣмать добръ, а ти да си лошавъ.

Якъ не попиствашъ, скорю оусиромашавашъ.

При каквитò живѣишъ, на тѣхъ щè оуприличѣишъ.

Да не глѣдашъ корѣ-та, а ми средѣ-та.

Кога нѣщо щè наченишъ, сила-та си пѣрвю да притѣглишъ.

Якъ не сѣ трѣдишъ додѣ младѣишъ, безъ рѣза щè оустарѣишъ.

За оутрѣ да не ѡставашъ, щотò за днѣсь настанавашъ.

Щотò незнаишъ, нити да хвалишъ, нити да коришъ.

Да не сѣ срамѣвашъ, кога пѣташъ за
коѣто не разѣирашъ.

Днесъ да мыслишъ оутрѣ що ще правишъ.
По добрѣ да си самъ, а не съ развра-
тенъ человекъ.

Не ѡтдавай сло за сло.

Почитай всѣкого както мѣ прилича.

Да начѣнашъ всѣко нѣщо ѡт дѣто
трѣба.

Додѣ ѣ времѣ да си ѡтварашъ очи-тѣ.
Никога нищо да не речешъ, додѣ пѣрвѣ
не го смыслишъ.

Малкѣ хортѣвай многѣ слышай, заради
това имашъ една оуста, и двѣ оуши.

Щото стрѣвашъ, стрѣвай го добрѣ и
мысли за сѣтнѣна-та.

Който забрана по безсилни-тѣ, забрана
сѣ ѡт по силни-тѣ.

Който не познава добрѣ-то, чѣстѣ испа-
да въ сло-то.

Който оуправдава неправедни-тѣ, оупре-
правдава праведни-тѣ.

Всѣкий ѡбича който мѣ прилича.

Който себе си хвали, той себе си кори.

Иъдари-атъ по многѣ хортѣва кога по-
молчава, а не безѣмны-атъ кога блянѣва.

Благороденъ ѣ добродѣлец-атъ, а не бо-
ларец-атъ.

Всѣко ѣ лесно за трѣдливы-атъ, и всѣко
ѣ мѣчно за марзливы-атъ.

Който съ неправда проволарѣва, скорѣ
оусиромашава.

Птичета-та сѣ познаватъ по цартѣнїе-то,
а человекѣцы-тѣ по хортѣванїе-то.

Человѣкъ проволарѣва, ако попиштава.

Шето скорѣ става, скорѣ сѣ загѣбава.

Всѣкій колько-то му чѣрга-та стига, толь-
кози да сѣ проггѣра.

Който многѣ хортѣва, и многѣ лажи,
и многѣ блянѣва.

Кейто има навка не ипадава никога.

Който хвали зло-то, не любѣ докро-то.

Марзливеы-атъ человекѣкъ на прѣзданѣ идаѣ
хаѣкѣ атъ.

Мѣрдник-атъ ѣ баща на зло-то.

При лѣкѣви человекѣцы, и добры-атъ става
лѣкѣкъ.

Добръ человекѣкъ вредѣ сѣ на хранѣ.

Всѣ-

Всѣко нѣщо има врэма-то си.

Всѣко нѣщо да бѣди съ мѣрка.

Който трапѣ за дрѣвнго ископава, той
себе си вѣтрѣ закопава.

По доврѣ сѣхъ хлѣбъ съ миръ, а не
много вѣгѣа сѣсъ скорѣъ.

IV.

Ѣмни ѡтѣвѣти.

1. **П**опытаха Ѣалиса: що ѣ мѣчно; а
той ѡтвѣща: да познай челоуѣкъ
себе си. Пакъ го попытаха, ами що ѣ
лѣсно; и той рече: да ѡучимъ дрѣвго.

2. Димонакъ, като го попытаха: кога
начѣна да разбѣра фѣлософѣа-та; рече: когато
начѣнахъ да познавамъ мене си.

3. Аристѣппа попытаха: що трѣва да
ѡучать момчѣта-та; а той ѡтвѣща: што
щѣ имъ трѣва кога порастѣтъ.

4. Впѣктита попытаха: кой ѣ когаиъ;
павъ той рече: който ѣ благодаренъ на колы
кото има.

5. Діогéна попытаха: какъ можн чело-
вѣкъ да си ѡтвѣрни на непріѣтели-тѣ; а
той рече: акѡ имъ стрѣва добро.

6. Арістотéль, като го попытаха: що ѣ
пріѣтель; рече: една дѡша въ двѣ тѣла.

7. Попытаха Сократа: какъ можн чело-
вѣкъ да оугоди (ареса) на хора-та; а той
ѡтвѣща: акѡ стрѣва добрѣ и хортѣва оумнѡ.

8. Платѡнъ казваха чи едни го корѣтъ;
а той рече: но азъ ще живѣа тѣн, што
сички-тѣ хора да познаатъ чи лѣжатъ.

9. Алeксандра попытаха гдѣ ти ѣ имѣнїе-
чо; а той покажа пріѣтели-тѣ си.

10. Діонvсiа, като падна ѡт царство-то
си, попытаха: що та пользова Платѡнъ и
фїлософіа-та; а той ѡтвѣща: навчи ма да
живѣа добрѣ и на това состоѣнїе (халъ).

11. Талїса попытаха: що ѣ общо на
сички-тѣ хора; а той рече надѣжда-та,
защо ѡ иматъ, и които нищо нѣматъ.

12. Какъ го попытаха: да ли можимъ
да оукрїимъ ѡт Бога нѣкоя работа; а той
рече: не можимъ нити мысаль.

13. Сократъ дѣмаха чѣ единъ хортѣва
злѣ за него, а той рече: не трѣва да са
чѣдате, защо той не знай да хортѣва доврѣ.

14. Мѣсаніа попытаха: какъ можѣ че-
локѣкъ да соверши благополѣчнѣ живѣтъ-атѣ
своѣ; а той ѡтвѣща: акѣ живѣти кѣакога
тѣн, като чѣ ли щѣше да ѡумре на ѡутрѣ.

15. Нѣкой сѣ влащоревѣ многѣ при
Аристотѣла, ачѣ като стана да сѣ иде рече
мѣ: вѣакимѣ та смотихѣ съ хората-тѣ
сѣ; нѣ, рече фѣлософ-атѣ, защо азѣ не та
слѣшахѣ.

16. Мѣтѣла Македонѣнин-атѣ попыта
единъ военачѣлникѣ: що щѣ правишѣ ѡутрѣ;
а той рече: акѣ ѡугадахѣ чѣ дрѣха-та ми
знай що сѣ мѣсла да правѣ, тоѣзи часѣ
а изгарахѣ.

17. Сѣт Рѣтіла Рѣфа единъ прѣѣтель поѣ-
ска едно неправедно нѣщо, а той не рачѣ
да го стѣри. Тогази сѣ разгнѣви прѣѣ-
тель-атѣ мѣ, и като сѣ ѡтхождаше рече:
какѣа полѣзда имамѣ ѡт твоѣ-то прѣѣтель-
ство, кога не ми стрѣвашѣ штоѣ ти иѣца;
а той мѣ ѡтвѣща: ами и мѣне що ма полѣ-

зова твоей-то прѣательство, ако треба да
стрѣламъ неправедны работы;

18. Ягѣда попытаха: колько войска има;
а той рече: колькото треба за да побѣдѣ.

19. На Леонѣда писа Жерзъ: дай ми
оружіе-то си (силахать): а той мѣ ѡт-
вѣща: дойди (иля) да го земни.

20. Александаръ, като чѣваше чи Дарѣи
готѣи много войска, рече: единъ вѣакъ не
са плаши ѡт много оуцы.

21. Фокіонъ дѣмаше Димосѣнъ шѣ та
оуыатъ Аннани-тѣ, акѣ са разгнѣва-
тъ: пакъ той мѣ ѡтвѣща: а тебе, акѣ са
свѣстатъ.

22. Філософъ Анахарсѣ са присмѣваше
единъ чи ѣ скѣданинъ сирѣчь варваръ: а
той мѣ рече: мене засрамѣла мое-то отѣ-
чегго, а ты засрамѣвашъ твое-то.

23. Платѣна попыта единъ: какво добро
да ти стора; а той ѡтвѣща: акѣ познайшъ
нѣкой сло на мене да ми го кажишъ.

24. Мѣдры ать вѣшнъ видѣ одного за-
бѣстника чи са скорби, и мѣ рече: не знаа

да ли тѣбѣ са слѣчи нѣкой зло, или дрѣго-
мъ нѣкой добро.

25. Единъ непріѣтель дѣмаше Зинонъ:
да оумра, акѡ не ти стора нѣкой зло:
и азъ, ѡтвѣща Зинонъ, акѡ не ти стора
нѣкой добро.

✠ 26. Едногѡ філософа попытаха: гаѣ ѣ
Богъ; а той ѡтвѣща: речи по добру гаѣ не
ѣ Богъ. |

✠ 27. Хіаѡна попытаха: що прави Богъ;
а той рече: высоки-тѣ сабара, а испаднали-
тѣ воздига.

28. Антистаѣна попытаха: защо боларцы-
тѣ не ходатъ при оучени-тѣ ами оучени-тѣ
при боларцы тѣ; а той ѡтвѣща: оучени тѣ
знаатъ що имъ трѣба, но тѣи не знаатъ
ѡт що са лишенни (що имъ липца).

29. Платѡна попытаха: какѡ ѣ различіе-
то междѡ оучена и неѡчена человекѡ; а той
рече: какѡто ѣ междѡ целитель-атъ (хекі-
мин-атъ) и болны-атъ.

30. Аристотѣлъ рече: колькото различіе
има междѡ живи-тѣ и мѣртви-тѣ, толькѡзи
има и междѡ оучени-тѣ, и неѡчени-тѣ.

31. Нѣкой фїлософъ, като го попытаха, що има челоуѣкъ прилично Богъ; рече: Благодѣанїе и истина.

32. Едного попытаха: кой най любви е кащѣ; и той рече: които ги е по страхъ за мене, а не които ги е по стархъ въ мене.

33. Дїогена попытаха що забраватъ хора-та най скорѣ; а той рече: благодаренїе-то.

34. Клеанда попытаха: какъ да проколѣтъ челоуѣкъ; а той рече: акѣ оусиро-машѣ въ желанїа.

35. Анахарсъ рече: най лошаво нѣщо на челоуѣка, и най хубаво е мѣзык-а-тъ, защо съ него прави и голѣмы лошавини и голѣмы добрини.

36. Едного тарговица попытаха: какъ испичеши толькози пары; а той рече: много-то лесно, а малко-то мѣчно.

37. Димонакъ като видѣ едного безѣмника чи са голѣми сѣсъ дрѣхи-тѣ си, пристапи при него и мѣ рече, като го оулови за дрѣха-та: това предъ малко време го носѣше овца-та и пакъ овца бѣше.

38. Вѣсѣ, като го попытаха: кой ѣ най
солѣ добитакъ; рече: акѡ пыташъ за ан-
ви тѣ ѣ мѣчитель-атъ, акѡ ли за питоми-
тѣ, ѣ ласкатель-атъ.

39. Антисаенъ, като чѣ чи го хвалѣтъ
авкави человекѣ: бѣлкимъ сторихъ нѣкой
сло; рече на прѣатели-тѣ свои.

40. Оалиса попытаха: що видѣ рѣдко на
свѣт-атъ; а той ѡтвѣща: старъ мѣчитель.

41. Сѡкрата ритна единъ безѣменъ че-
ловѣкъ, а той не мѣ рече нищо. Прѣатели-
тѣ мѣ сѣ чѣдаха, и той имъ кажи: акѡ
ма ритнаше магаре, трѣбаше ли да го рит-
на и азъ.

42. Арѣстотѣлъ, като чѣ чи нѣкой го
хѣли, рече: кога ма нѣма нѣка ма и бѣи.

43. Оалисъ рече: най вѣтхо нѣщо ѣ Богъ,
защо нѣма начало: а най красно свѣт-атъ,
защо ѣ Божѣе созданѣе: а най чиврѣсто
оум-атъ.

44. Сѡлона попытаха на единъ соборъ:
безѣменъ ли ѣ та молчи, или нѣма що да
рече; а той ѡтвѣща: възможно ли ѣ да
молчи безѣменъ человекъ;

45. Попытаха Симонѣда: защо сѣтъ молчѣніе-то си ище да сѣ покаже добръ прѣдъ хора-та; а той ѡтвѣща: защото много пѣти сѣ показуѣхъ (станахъ пишмѣнь) чи хортѣвахъ, а никога, чи молчахъ.

46. Аѡсѣмахъ попыта фѣлѣппѣла що щѣшъ да ти дамъ; а той рече: моля ти сѣ да не ми кажишъ нищо ѡт скриты-тѣ си работы.

47. Фѣлософ-атъ Зинѡнъ бѣаше славѣ-та си чи ѡткрѣдна едно нѣщо: и като той сѣ ѡуправдаваше и дѣмаше, чи мѣ бѣло писано да ѡткрѣдни: писано ти ѣ бѣло и да та бѣатъ, рече мѣ фѣлософ-атъ.

48. Алфонса царь-атъ Арагонскѣй попытаха: да ли ѣ возможно да ѡусиромашѣи; а той ѡтвѣща: не бѣ возможно, акѡ сѣ продаваше ѡучѣніе-то.

49. Агасѣла Лакедемонскѣй-атъ царь попытаха, какъ може единъ самодѣржецъ да ѡудержи здраво царство-то си; и той ѡтвѣща: акѡ овладава свои-тѣ люде, какѡ-то единъ баща свои-тѣ чада.

50. Агисѣла попытаха: мѣжество-то ли ѣ по горно, или правдинѣ-та; а той рече:

акѡ бѣхмы вси праведни, не ни требаше мѡжестьто.

50. Мѡнікъ, като го потканаше сынъ мѡ да погоди малко воини, та да приѡмни едно полезно мѣсто, рече мѡ: щешъ ли и ты да си единъ ѡт тѣхъ;

52. Антипатръ потканаше фѡкиѡна да стори една неправедна работа: а той мѡ рече: Антипатре не можешъ ма има и за ласкатель и за прѡитель.

53. Единъ Аминаненъ сѡ приѡмиваше ѡфиратъ чи е шиѡарскій (терзійскій) сынъ: а той мѡ рече: мой-атъ родъ ѡт мене начеѡа, а твой-атъ на тебе сѡ совершаѡа.

54. Аристотѡла попытаха: що иѡничеѡи ѡт фѡлософѡа-та; а той рече: да правѡ ѡт самоее си што дръги-тѣ правѡтъ ѡт страхъ.

55. Единъ крадецъ сѡ оуправѡѡваше на Димоклеѡа и мѡ дѡмаше не знаиѡтъ чи е твой: а той мѡ рече: ами не знаи ли чи не е твой;

56. Диогѡна попытаха кой ѡчи глѡдѡтъ добрѣ; а той ѡтѡѡща на завѡстницы-тѣ, заѡто виждѡтъ и што не имашъ.

57. Димокрѣта попытаха: на що стонъ благородіе-то; а той ѡтвѣща: дожиташко-то на тѣлесна-та сила, а челоуѣческо-то на добри-тѣ нравѣ.

58. Ѳсѡпъ, като мѡ са присмиваше ѣдинъ чи ѣ грозенъ, рече: не глѣдай на лицѣ-то ами на оум-а-тъ.

59. Ѳдинъ са хвалаше чи ѣ ѡт голѣмо отѣчество, а Арістотѣлъ мѡ рече: ами ты достоинъ ли си за голѣмо отѣчество;

60. Попытаха Леотѹхѣда: защо Спарти-тѣ піатъ по малко кѣно; а той рече: за да си глѣда-тъ сами рабѡты-тѣ.

61. Сѡлашна попытаха: какъ мѡжи да са оудержи едно царство; а той ѡтвѣща: акѡ граждани-тѣ са покорѣватъ на начальни-цы-тѣ, а начальни-цы-тѣ на законѣ-тѣ.

62. Попытаха Антиѡхѣна: кога пада-тъ градовѣ-тѣ и царства-та; а той ѡтвѣща: кога вѣки не почитатъ добри-тѣ челоуѣцы; и не мѡчатъ лѡкави-тѣ.

63. Ѳдинъ Персѣйскѣй царь попыта сла-га-та си ѡт що са оуправатъ конѣ-тѣ; а той мѡ рече: ѡт царско-то око.

64. Філософ-аць Аѳтисаѳенъ оучаше, так-
вожи когѣтѣтко да собира всѣкѣи за себѣ
си, шото ѣ акѡ сѡ потопѡше въ морѣ-то,
ачи изабѣжи голъ пакъ да не го загубѡ.

V. Б а с н ы (темсѣли).

1. Когѡ сѡ насѣлимиъ много измысѣлѡми.

Єднѡ оужаднѡла вѣана намѣри єднѡ гарнѣ
до половина-та сѡ вода: тѣѡ нитѣ
вода-та стѣгаше, нитѣ гарнѣ-то да при-
тѣври мѡжаше. Тогѡзи зѣма камачета та
ги напѣща вѣтрѣ ѣ тѡи вода-та сѡ издѣг-
на ѣ тѣѡ сѡ напѣ.

2. Всѣкѣи мѡмри за неправда-та.

Нѣкѡи овѣри си оупѣкоха єднѡ оѡца на
мѡндра-та ѣ сѣднѡха да ѡ ѡдѣтъ. Ёдинѣ
вѡлкѣ примѣна ѡт тѡмѣ, ѣ като ги видѣ
рѣче: какѡвѣ гѡлѣѣ шѡше да сѡ дѣгнѣ акѡ
ѡ ѡдѣхѣ азѣ!

3. Наготѡи си на вѣрема-то шото шѣ ти потрѣба.

Прѣзѣ зимѡ-та мѣрѡвы-тѣ си вѡдѡха жѣто
ѡт житницѡ-тѣ ѣ ѡдѣха: ѡ шорѣц-аць ги

видѣ и имѣ са помоли да мѣ дадѣтъ. Пакѣ
тин го попытаха: що прави презъ лѣто-то
та не си собра; а той рече пакѣ: тогази
тин са зазмаха и мѣ рекоха: кога си пала
тогази, сега играй.

4. Който ище много загъва и малко-то.

Една бабичка имаше една кокошка, и
тѣя сногаше ката день. Бабичка-та сака
чи акѣ и доде по много да иде, щѣ начени
да сноса дваждѣ на день-атѣ. Но като
начена да а храни по много, кокошка-та
зачаагѣ, и начена да не сноса нити вед-
наждѣ на день-атѣ.

5. Който сѣкъ мисли, сѣкъ намира.

Една жена имаше храниницы (хизми-
кѣрки) и ги дигааше да работатъ тѣкѣ като
попѣаше петѣл-атѣ. Но защото ѿше имѣ
са дрѣмаше и ищаха да спѣтъ по много,
согласиха са да оубѣатъ петѣл-атѣ. Подирѣ
това тѣи намереха по големо сѣкъ, защо
господарька-та имѣ не знааше кѣки коѣ
врѣма ѣ, и ги дигааше частѣ ѿше ѿт вечерѣ.

6. Не ищи невозможни нѣща.

Една жаба сѣ примолн на единъ орелъ да ѿ научи да фърка: той и рече чи не е възможно това, защо не има крела. Тѣмъ не послѣдша ѿми пакъ сѣ молаше: тогѣзи ѿ гравна орел-атъ и като ѿ извыши ѿгнѣсти ѿ, и тѣмъ падна та сѣ смаза.

7. Нѣкои хортѣватъ много, а не правятъ нищо.

Согласиѣхѣ сѣ мышки-тѣ да прикачатъ едно званчѣ на котка-та за да ѿ чѣкатъ кога дойдѣ. Но не сѣ намѣри ни една да иди да и го прикачи.

8. Дрѣха-та не прави челоуѣка.

На едно магаре оумрѣзна да носи дарѣа, и заради това забѣгна ѿт господарь-атъ си. На пѣть-атъ намѣри една кожа лѣсѣва (аслаанска) и сѣ ѿбѣви въ нѣѣ. Тогѣзи сички-тѣ челоуѣцы и добитѣцы вѣбѣха като го видѣха. Но подирѣ малко начѣна да ривѣ, и тогѣзи го познаха, и сѣ притѣкоха челоуѣцы-тѣ та го оуловиѣха и го бѣха.

9. Всѣ

9. Всѣхъ ище да живѣи.

Ѣднѣ бѣбичка носѣше дѣрка, и като сѣ
оутрѣди сѣдѣна да си почини, и рече гдѣ
ѣ смѣрть-та да дойде да ма свободѣи ѡт
толькози тѣдовѣ! Тѣтакѣи дойде смѣрть-
та и ѣ попыта: защо ѣ вика; а бѣбичка-та
и рече: да ми подигнишъ да стѣна.

10. Всѣхъ сѣка сѣбе си нѣщо си.

Ѣднѣ мѡхѣ кацѣна на ѣдинѣ биволѣ, и
като погѣде малкѡ, попыта го: акѡ ти
тажѣ тѣраѣ да си ѡтида: а той и рече: нито
като дойде та оугадишъ, нито ма ѣ грижа
акѡ сѣдишъ.

11. Ѣт лакомство-то много лошавинѣ
пронсхождатъ.

Ѣднѣ гладѣна лисица сѣ пѣхѣна презъ ѣднѣ
дѣпка въ ѣднѣ овчѣрьска колиба и намѣри
та ѣде тѣраѣ много. Но когато рече да
си ѡтидѣне сѣ собираше кѣки въ дѣпка-та:
и тѣи дойде овчѣрь атъ та ѣ намѣри и ѣ оуби.

12. Който стрѣва зло на прѣздѣнѡ дѣри
добра причина (сѣбѣпѣ).

Ѣднѡ ѣгне пѣаше вода на ѣднѣ рѣкѣ: а
вакѣ-ѣтъ го видѣ и дойде надъ него да пѣи
и той

и той вода, и, за да намери причина да го издаде, рече мѣ: не ми размѣшай вода-та, а то ѿтѣѣща, чи рѣка-та не тиче на такакъ. Пакъ ваак-агъ мѣ рече: чѣхъ чи онѣзи година ма си попаржало на майка ми, а то рече, чи тогѣзи ѿще не бѣше сѣ родило. Тогѣзи ваак-агъ мѣ рече: дѣмай какъ щешъ, азъ щѣ та изѣмъ.

13. Лѣкави-тѣ (шнирѣти-тѣ) слѣо намиратъ.

Едно магаре, натоварено сѣсъ соль, като приминѣваше една рѣка, стрепна сѣ та падна: подиръ малко, като сѣ исправи, оугѣди чи мѣ повлѣкна, защо соль-та сѣ стопи въ вода-та. Други пѣть бѣше натоварено съ вѣлна, и като минѣваше една рѣка, лѣгна вѣтрѣ за да мѣ овлѣкни пакъ, но като сѣ напи вѣлна-та, то бѣки не можн да сѣ исправи, ами оумрѣ тамъ.

14. На безѣмны-тѣ много минѣватъ презъ глава-та додѣ сѣ навѣятъ.

Вѣрана-та гравна една бѣца сыранѣе и кацна на едно дрѣво да го ѣде. А лисица-та ѣ виде и ѿтиде подъ дрѣво-та и начѣна

да ѿ хвали и да ѿ дѣла: ѿ коль-ко си хѣ-
бава и напѣта, ты бѣвашъ за царица, но
кажати чи си нѣма. Тогази крава-та, за
да покажи чи има гласъ, начѣна да крачи,
и сыраніе-то падна долѡ: ѿ лишица-та сѣ
притече та го гравна, ачи сѣ засмѣ и рече:
сичко-то имашъ, ѿ врано тѣкѡ оумъ не
имашъ.

15. Който сѣ трѣди не бѣка сиромѣхъ.

Вдинъ земедаблѣца, като оумираше, рече
на сыновѣ-тѣ си, чи има закопано имѣніе
въ лозіе-то та да идатъ да го ископѣатъ.
Подиръ смерть-та мѡ ѡтидоха та прико-
пахъ лозіе-то пѣтъ шѣтъ пѣти, и не наме-
риха нищо, но лозіе-то дади много гроз-
дѣе, та го продадоха и зѣха много парѣ,
и тогази познаха оумны-тѣ бащини си
хоратѣ.

16. Не вѣ овай протѣвник-атъ си.

Ќтиде ваак-ѣтъ при ѡвчѣрь-атъ и мѡ рече:
ни-то ты си виноватый (кабахатліа) та сѣ
карамы ни-то азъ, аминъ вѣчета-та: и акѡ
щѣшъ да сѣ простимъ за напредъ и да не

са кармамы, придай ми ги, и ще познайшъ
чи азъ не лѣжа: овчѣрь-атъ го повѣрова и
мѣ ги дади, но подиръ малко калк-аѣтъ,
като изѣде кѣчета-та, карма са та разпрасна
сично-то стадо на овчѣрь-атъ.

17. Кога си помагатъ челоѡѡцы-тѣ
избаватъ са.

Дойдоха при една рѣка двама челоѡѡцы,
един-атъ слѣпъ, а другі-атъ хромъ, и
ишаха да ѡ приминатъ, но не можаха,
защо един-атъ не видѣше, а другі-атъ не
имаше крака. Тогази мѡдрѡ са согласиѡа
хромы-атъ да восѣдани слѣпаго, ачи да мѣ
казва гдѣ да стапа, и тѡи неврѣданѡ при-
минаха.

18. Всѡко ѡщество са ѡупаза кога согласиѡѡ
са трѣдатъ сички-тѣ членове.

Скараха са веднаждѣ рацѣ-тѣ, крака-та
и сички-тѣ други челоѡѡчески ставы съ
чребото (шкѡмбѣта), чи тѡи са трѣдатъ да
го хранатъ, а то сѣди да ѡде на готово,
то имъ са присмѣ да безѡмѣе-то и имъ
рече: чи като зѣмни храна-та не ѡ держи,
а ми

ами пакъ тѣмъ ѿ раздава. Тѣи не го по-
гавѣшаха, ами мѣ рѣкоха да работи-та да
са храни и да не го ѣ грижа за тѣхъ.
Тѣи подиръ малко дни, рацѣ-тѣ като не
мѣ дадоха нищо, начѣнаха да ѿслабкватъ;
тогази са свѣстиха и са молаха на чрево-
то да прѣемни храна-та да не са загубѣтъ,
но бѣше са приминало времѣ-то, защо
нити тѣи можаха да мѣ дадатъ, и тѣи
оумраха сички-тѣ съ чрево-то на едно,
защото не го храниха.

VI.

Различны Істории.

Молчалива молба.

На едно момчѣ бѣха зарачали да не ици
нищо на трапѣза-та. Единъ пѣть го
забравиха и не мѣ дадоха ѿт едно мѣстѣ,
а то посѣгна та зѣ соль и агоди предъ себе
си: тѣи го попытаха: за що ти ѣ соль-та;
а то рече: да посолѣ мѣстѣ-то дѣто щѣ ми
дадѣте.

И на едно момичинце пакъ тѣи бѣха
зарачали, и забора̀внѣхъ ведна̀ждъ та не мѣ
дадо̀ха ѿ едно̀ истіе, а то си прострѐ
рака̀-та та показваше съ перог-атъ си и
дѣмаше: ѿ то̀зи ми дадохте, и ѿ то̀зи
и ѿ то̀зи . . . ачи прискачаше оно̀зи истіе
ѿ ко̀ето не бѣ имало. Тога̀зи го видѣхъ и
го попыта̀ха: ами не ти ли дадо̀ха и ѿ
то̀зи; а то рече: нѣ. Тѣи сѣ замѣхъ за
о̀умна-та та̀зи молба и мѣ дадо̀ха.

Воздѣржаніе.

Ада карійска-та царица, провѣди Алезан-
дръ много хѣлави истіа и повари (ахчи)
искѣсни а то̀и ги варна на зѣть и рече: азъ
имамъ тѣврдѣ добри повари ѿ о̀учитель-
атъ мо̀и Леоніда, за пла̀дне, много-то
но̀щно варѣніе а за вѣчаръ, ма̀лко-то пла̀д-
нѣваніе.

Различіе междѣ ва̀ща и о̀учитель.

Ча̀стѣ дѣмаше Алезандръ: по̀ много̀
са̀мъ до̀лженъ А̀рїстотѣлъ чи ма̀ научи а нѣ
Філіппъ чи ма̀ роди, за̀що ѿ то̀го̀зи пріе́хъ
живѣаніе, а ѿ оно̀го̀зи добро живѣаніе.

По-

По́льза ѿт о́уче́нїе-то.

Філіппъ подканѣше сына си Алезандра да залѣга да сѣ о́учи, заради да не стори много ра́боты, за ко́нто то́й сѣ скорѣѣше чи ги є́ сторилаъ.

Коѣ́ бога́тство не сѣ за́губѣа.

Димітръ Антиоховъ сынъ, като́ призе́ Ме́гара, и сички-тѣ́ гражда́ни си заговѣ́ха кой́ що́то ѣ́маше, найде́ фїлосо́фа Сти́пона, и го попы́та: що́ мѣ́ сѣ за́губѣи; а́ то́й ѿта́ѣща: ни́що, за́що́ ни́кой не мо́жи да ми за́мни до́вродѣ́тель-та́ и о́уче́нїе-то.

И́стено́ско блага́родіе́.

А́лфонсъ ца́рь А́раго́нскїй, като́ мѣ́ дѣ́маше є́ди́нъ ласка́тель и го хва́лѣше чи є́ ца́рскїй сынъ́ и ца́рска оу́нѣ́ка, и ца́рскїй бра́тъ, рече́: а́зъ сички-тѣ́ тѣ́зи за ни́що ги ѣ́мамъ, за́що́ не сѣ́ мо́и, а́ми чѣ́зди: и́стено́ско-то блага́родіе́ є́ мѣ́дрость-та́ и о́уче́нїе-то.

Ца́рь за́ гнѣ́в-а́тъ.

Като́ о́устарѣ́ фїлосо́ф-а́тъ А́нноту́ръ, по́иска ѿт А́угуста́ да го ѿтпѣ́сти да си ѣ́ди

и на отечество-то, и той го посълиша. Когато си втхощааше, помози ми сж дъгъста да ми даде за проводникъ нѣкой добръ совѣтъ. Тогази рече философ-аъ: кога си гнѣвенъ, о царю, да не речешъ нищо нити да сторишъ додѣ не причитешъ а, б, в ... Тойзи часъ го оулови Царь-аъ за рава-та и ми рече: иѡще ми требашъ и го дарже презъ сичка-та нѣм година, защо знааше чи най добаръ царъ за гнѣватъ е мааніе-то.

Безмѣстна любовь.

Кесаръ като видѣ на Римъ нѣкои страници чи держѣха на рацѣ-тѣ си кѣвенца и ги милаха, пристапи при тѣхъ и ги попыта: да ли раждатъ по тѣхни-тѣ мѣста жени-тѣ дѣца; съ тази хората ги мамраше чи любѣха допитаци-тѣ, както требаше да любѣтъ дѣца-та си.

Самъ знай всѣкѣй гаѣ го боли.

Павелъ Емѣлъ Римскій началникъ напѣсти жена-та си. Това като чѣха прѣатели тѣ неговни прибраха сж при него и ми дѣмаха: дали цѣломѣдена не е или хѣбава, или

каква погрѣшка сторѣ; защо да ѿ навѣсти-
шъ; А той не рачи да излѣви причина-та
(сееѣп-атъ) заради да не ѿ засрами, а ми
побелѣ та мѣ донесоха вѣтѣш-атъ, ачи
имъ рече: тоиѣи вѣтѣшъ има ли нѣгдѣ
зѣаркано; и не е ли хѣбавъ; но кой знаи
гдѣ ми стиска;

Вѣстѣствена Ікона.

Припираха сѧ единъ пѣтъ Зевъ и Па-
расъ, кой е по искѣсенъ зѡграфъ. Тогази
Зевъ исписа единъ грозѣ толькози добръ
щото дохождаха птичета-та на около да
го калѣатъ. А Парасъ принеси една ікона
завѣта съ едно тѣнко бѣло толькози до-
карано, щото сѧкаше человекъ чи е истен-
ско. Тогази Зевъ като сѧ голѣмѣаше
ѡще чи излага птичета-та съ ікона-та си
пригѣпи при Параса и мѣ рече да издигни
бѣло-то да види ікона-та мѣ. Парасъ го
повѣдана и сѧ позасмѣ, а Зевъ позна чи
сѧ прелести и начѣна да сѧ черкѣи ѡт срамъ
и рече: азъ вѣра излагахъ птичета-та, а ты
днесъ излага мене зѡграфа. Сѣтнѣ пакъ

Зев-

Зѣвзѣ испи́са едно́ дѣтѣ да держи́ ко́uche съ
гро́здаѣ, и́ катѣ́ вѣде́ чи́ птичета́-та́ дохо́ж-
да́ха да́ каа́кѣтъ гро́здаѣ-то́ разгнѣ́ви́ са́ и
рече́: по́ доврѣ́ испи́сахъ гро́здаѣ-то́ а́ не́
дѣтѣ́-то, за́що́ трѣ́каше́ да́ са́ оупла́шатъ
отъ́ не́го́ птичета́-та́.

Да́ не́ са́вѣ́шашъ́ всѣ́кого́.

Полѣ́клѣтъ́ напра́ви́ два́ ідо́ла, е́ди́н-а́тъ
ка́ккѣ́то́ то́й зна́аше́, а́ дрѣ́гѣ́-а́тъ ка́кѣ́то́ мѣ́
вса́кѣ́и рече́ши. Ка́то́ ги́ совер́ши́ и́знесе́ ги́
на́ едно́. То́га́зи́ нача́на́ха́ си́чкѣ́-тѣ́ да́
са́ смѣ́атъ́ за́ е́ди́н-а́тъ и́ да́ хва́латъ́
дрѣ́гѣ́-а́тъ: а́ то́й и́мѣ́ рече́: то́йзи́ дѣ́то́ го́
хва́лите́ напра́ви́хъ́ го́ азъ́, а́ то́йзи́ дѣ́то́
кори́те́ напра́ви́хте́ го́ ви́н, та́ зара́ди́ това́
ѣ́ та́ка́взи́.

Шо́ ѣ́ Че́ловѣ́къ.

Нѣ́кокрѣ́шнѣ́ Ка́прѣ́скѣ́и́ мѣ́чѣ́тель о́уло́ки
фѣ́лосо́фа Ана́зарха́ сво́его́ проти́вни́ка, и́
пове́лѣ́ да́ го́ гѣ́да́тъ въ́ е́ди́нѣ́ ка́мѣ́нна́ чѣ́-
тора́ и́ да́ го́ зѣ́и́атъ. А́ фѣ́лосо́ф-а́тъ́ тер-
па́ше́ ѣ́гкѣ́ и́ дѣ́маше́: вѣ́и́ мѣ́чѣ́телю, ко́жа-
та́ Ана́зархо́ва́ вѣ́и́шъ, а́ не́ Ана́зарха́.

Ва-

КАТА ДНѢВНО СКОЙ ИСПЫТВАНІЕ.

Пѣдагогски-тѣ фѣлософи ката дѣнь, като си лѣгнаха, пѣтаха себѣ си на кой грѣхъ сѣ противихъ днѣсь и не го сторихъ; кой лошавъ нравъ си оуправихъ; Тѣи трѣба да стрѣва и всѣкій челоувѣкъ, който ище да стани добръ.

Добра Сѣвѣсть.

Періалъ като оумираше, рече на прѣатели-тѣ свои: радѣвамъ сѣ чи никого не прожалихъ презъ живот-атъ си.

Добро оупотрѣбленіе на оуглѣдало-то.

Сѣократъ дѣмаше на оученицы-тѣ свои да сѣ оуглѣдѣватъ частѣ, ачи които сѣ красни да залѣгатъ и да сѣ паѣтъ да не сѣ загроѣтъ съ лошавы работы, а които сѣ грозни да сѣ трѣдатъ да закрѣятъ образна-та грозненѣ съ дѣшевна-та доверина.

Великолѣпенъ дѣръ.

Періалъ поиска ѿ прѣатель-атъ си Лѣзандра дѣсѣтъ таланда (дѣсѣтъ хѣлмѣи рѣла) да оужѣни дѣщери-тѣ си, а той мѣ

дади патдесѣтъ. Десѣтъ ми стѣгатъ, рече
Періалъ, а Лѣзандръ мѣ ѡтвѣща: тѣбѣ
стѣгатъ десѣтъ да зѣмнишь, но не и мѣнѣ
да дамъ толькози. Другій пътъ единъ до-
баръ воинъ мѣ поиска едно мажко нѣщо, а
той мѣ дади единъ цѣлъ градъ. Замаж
сѣ онзи сиромѣхъ като чѣ това, и рече:
много ѣ това царю на одного война, а той
мѣ ѡтвѣща: но не и на одного царя.

Общо да вѣди прѣѣтельско-то имѣнїе.

Беофрастъ като видѣ чи сѣ разхождаше
единъ болѣренъ съ одного сѣтна сиромѣха,
попыта оученицы-тѣ свои: що сѣ тѣи; и
като мѣ ѡтвѣщаха чи сѣ прѣѣтели, рече: ами
защо един-атъ ѣ болѣренъ, а онзи толькози
сиромѣхъ;

Почтѣна-та ѡдѣжда.

Нѣкой фѣлософъ ѡтиде оу одного княза,
и сѣлги-тѣ като го видѣха съ прѣсты дрѣхи
не го ѡставиша да вѣлзи. А той сѣ вѣрна
та сѣ ѡблѣчи въ красна ѡдѣжда, ачи дойде
пѣкъ: тогази стражари-тѣ ѡтвѣриха портъ-
тѣ и го воспрѣха съ чѣсть та го оувѣдоха.

Коѧ войска ѣ страшна.

Хаврісъ Аѧинанскій военачалникъ кажа-
ше: по страшна ѣ една войска рогачи съ
военачалникъ левъ, а не една войска левъ
съ военачалникъ рогачъ.

Польза ѡт хѳланицы-тѣ.

Філіпъ като чѣваше чи го корѣтъ и ѡсѣж-
давать Аѧинански-тѣ риторѣ, рече: многѡ
ги благодарѣ заради това, защо ми казва-
тъ погрѣшки-тѣ и ма подканѣтъ да стѧна
по добаръ.

Крѡтость Філіппова.

Подканѣха веднѣждъ Філіппа да си ѡт-
вѣрни на Пелопонисани-тѣ, чи го бѣха похѳ-
лили на Олѳимейски-тѣ игръ: а той рече:
акѡ тѣи мѣ корѣтъ кога имъ стрѣкамъ до-
бро, какъ щѣ дѣматъ акѡ имъ сторѣ зло;

Голѣма пѧмѧтъ.

Кѳрѳ Персїйскї-атъ царъ имаше толькѧзи
пѧмѧтъ, щото назокаваше на имѧ снѣки-тѣ
скон началницы. И Ѳемїстоклъ поздравля-
ваше всѧкаго Аѧинанина на имѧ. А Сѣ-

НЕКЪ РИМСКІЙ ФІЛОСОФЪ, КАТО ЧЪ ВЕДНАЖДЪ ШЕ
ЕДНОГѢ ДВѢ ХІАМДИ ИМАНА, РЕЧЕ ГИ СЕГНѢ
СИЧКИ-ТѢ НА ОУСТѢ ПАКЪ ТАИ, ЕДНО ПОДИРЪ
ДРУГО ВЕЗЪ ДА ЗВѢРКА СОГЛѢМЪ, И СА ПОУЧ-
ДИХА ЗА ТОВА СИЧКИ-ТѢ СЛЫШАТЕЛИ.

ЧѢСТЬ НА ПО СТАРИ-ТѢ.

Имаше законъ на Лакедѣмона да почитатъ дѣца-та не токмоу свои-тѣ родители но и всякаго по старѣ человѣка. Единна пѣть бѣха ѡтишли тѣхни погланницы (сѣчѣи) на Лѣина и ѡтидоха на театро-то. Тамъ дойде единъ старъ человѣкъ, ѡеиде на вѣдѣ, и никой не мѡ стори мѣсто да сѣднѣ, но катѡ миѣна по край тѣхъ, тѣгѡже тѣи стѣнаха та прѣѣха старец-атъ, и го гвѣдѣха да сѣднѣ. Това катѡ видѣха Лѣинани-тѣ, начѣнаха да си плащѣтъ рацѣ-тѣ и да ги хвалѣтъ. Тогѣди единъ ѡт Лакедѣмонани-тѣ рече: Лѣинани-тѣ познаватъ добро-то, но не го стрѣватъ.

ЛЮБОТРСДНИ ОУЧЕНИЦЫ.

Клемаѣ ѡученикъ Хрѣсіповъ не имаше
сѣбѣ що да живѣѣи та да члѣтѣ, ѡмнѣ хѣдаше

нощѣмъ да кади вода изъ единъ каадепецъ, и
а разногоаше изъ кашѣа-та та изкаждаше
хлѣбъ-атъ си, а денѣмъ ходаше на оучилище-
то та четаше. А Вукладъ са вѣлачаше въ
жѣмски дрѣхи и ходаше нощѣмъ скръітомъ ѡт
Мѣгара на Яаина при Сократа да са оучи,
защо вѣха повелѣли Яаинани-тѣ: акѡ са
оулови иѣкой Мѣгарецъ въ Яаина да го
оубивать.

БИБЛИОТЕКА II

Смирѣны-Тодоръ-П. Прочевъ

Ягадока въше гранчѣрьскій сынъ: по
толькози мѡ помогна честь-та, щото стана
царь на Сікеліа. И защото са боаше да не
стани горделивъ ѡт това благополѣчіе, по-
велѣ да мѡ слѣгать на трапѣза-та мѡжде
златѣны-тѣ сѣдини и прѣстѣны, заради да
мѡ дохожда на оум-атъ и бащено-то мѡ
состояніе.

Колька сила има ѡтхранилѣ-то.

Лакедемонани-тѣ не са грижаха да ѡт-
хранатъ добръ чѣда-та свои, а тѣхні-атъ
царь и законоположителъ Лѣкѡргъ, за да
ти подкани на това дѣло, зѣ ѡт една кѡчка
авѣ

двѣ кѣченца и ги ѡтхрани различно: едно-
 то научи да тича подиръ добитакъ-тѣ, и
 да ги лови, кога ги пристигни, а друго-то
 научи да сѣди къ кѣши, и да ѡде много.
 Бато ги тѣи ѡтхрани и научи, привика
 единъ день Лакедемонани-тѣ въ дворъ-атъ
 си, ачи повелѣ да принѣсѣтъ двѣ-тѣ кѣче-
 та. Тогази сложи предъ тѣхъ една па-
 ница съ истіе, и единъ заацъ, и тѣтакси
 едно-то кѣче съ вѣстна да лови заацъ-атъ,
 а друго-то ѡтиде да лочи ѡт паница-та.
 Лакедемонани-тѣ като глѣдаха това чѣ-
 лаха сѣ, и незнааха защо го прѣки царъ-
 атъ, а той начѣна тогази да имъ дѣма тѣи:
 видите ли, ѡ мѣжѣе Лакедемонани, тѣзи
 двѣ-тѣ кѣче-та, тѣи сѣ ѡт една майка и
 ѡт единъ баща, но зацѣто ги азъ раз-
 лично ѡтхранихъ, заради това едно-то
 тича подиръ ловъ-атъ, а друго-то на па-
 ница-та. Тѣи и вы акѡ добрѣ ѡтхра-
 ните дѣца-та си, щѣ станатъ добри и
 достойни за всяка добра работа, акѡ ли
 не, тѣи щѣ станатъ развратѣни и лѣкави,
 и на това вы щѣ вѣдите причина (сѣбѣпъ),

защо сичко-то произхожда ѿ ѿтхрани-
ніе-то.

Врѣтостъ Періклеова.

Единъ оумраженъ человекъ кори прѣдъ
сички-тѣ Ламинани и хвали начальника и ри-
тора Перікла, и защото тойзи терпѣше,
хвалик-атъ не малакъ цѣлъ дѣнь. Като
мрачна Періклъ трѣгна да си ѿиди оу-
тѣхъ, и той варваше подиръ него и баляше
безъ чѣтъ хвалы вразъ него. Началник-атъ,
като си вѣдзи ва кѣши, повелѣ на слѣга-
та си да запали финѣръ-атъ и да иде да
испроводи человека до кѣша-та мѣ.

Ненадѣждна молба.

Александаръ сѣ бѣше накарналъ да разсѣпи
град-ѣтъ Ламѣакъ, защото сѣ бѣха на срамъ
мѣ. ѿт него градъ бѣше Анезамѣнъ не-
гов-атъ риторическій оучитель, той идабѣзи
тогази да иди да сѣ помолн на царь-атъ
да ги прости: но Александаръ токъ като го
видѣ: заклѣ сѣ чи не щѣ стѣри щото щѣ
мѣ пойше. Тогази онзи мѣдъръ человекъ
начѣна да мѣ сѣ молн да разсѣпи град-ѣтъ,
и АЛЕ-

и Ялезандръ като чѣ това, толькози заради
клатва-та, колькото и заради оумна-та
тази молба прости Ламуакани-тѣ.

Бѣтїна мѣдрость.

Діонусъ Сікелійскій царь ѡтиде да са
разхожда единъ день изъ панаирь-атъ, и
като глѣдаше стоки-тѣ што са продаваха,
видѣ едного фїлософа, и ѡтиде при него
та го попыта що продава; а той рече, мѣ-
дрость. Ями какъ ѿ продавашъ; рече мѣ
царь-атъ: по хїлѣда гроша, ѡтвѣща фїло-
соф-атъ. Тѣтакси повелѣ Діонусъ та мѣ
дадохъ толькози пары. Я фїлософ-атъ мѣ
рече: „што правишь прави го оумнѣ и
„мысли за сѣтнѣна-та.“ Царь-атъ са за-
радка за това и си ѡтиде. Подиръ нѣколи-
ко время неговѣ-тѣ началници са согласиѣха
да го оубїатъ, и придѣмаха белбѣрь-атъ
неговъ съ пары да го заколи, като го
красни. Но той като ѡтиде при царь-тѣ и
бѣдаше красничѣ-тѣ и си мѣслаше да го за-
коли, царь-атъ тогази, както си дѣмаше
часть, рече „што правишь прави го оумнѣ

„и мѣсли за сѣтнѣна-та.“ ѿ тѣзи хораты толькози сѣ страсна бѣлѣрь-атъ, што ѿстаѣи тѣтакси та паднаха брасничи-тѣ ѿтрака-та мѣ, и припадна на царь-атъ та мѣ сѣ молаше да го прости: и мѣ приказа сичка-та рѣкота. Діонисъ, като тай оупази живот-атъ си, зарадва сѣ многѣ чи кѣпи тѣзи хораты ѿт фѣлософ-атъ, и мѣ проводи тогази ѿще дѣровѣ, защо сѣка чи не бѣше мѣ исплатилъ доволнѣ.

Израдно ѿтмѣненіе.

Лѣкѣргъ придаде на Лакедемонѣни-тѣ израдин законн, но на єдинаго развратѣна юноша сѣ видѣха неѣгодни, та заради това той оудари съ єдно дрѣво законоположитѣлѣ, и мѣ изради око-то. А хора-та го оуловиѣха тѣтакси и го придадоха Лѣкѣргѣ да го мѣчи кактѣ щѣ. И той го зѣ та го завѣде въ кѣша-та си, и го имаше като сынъ, и частѣ мѣ дѣмаше: многѣ сѣмь благодарѣнъ кога прощаѣамъ дрѣги-тѣ, и кога сѣмь блѣгъ и смиренъ. Юнош-атъ ѿт това только зи сѣ оукроти и оумири, што-

то, акъ бѣ възможнѡ, ищаше да стѣни
като Лѹкѹрга. И заради това ѡтмщеніе
сички-тѣ хора са чѣдѣха, а юношѣ атъ имѣ
дѣмаше, чи чѣн го по горчивѡ мѣчаше, а
не акъ го ѡубѣаше: защо акъ мѣ ѡубѣаше,
каже, веднажѣ ѡмѣхъ да притѣгла болестъ-
та и ѡмѣхъ да ѡмра, а сѣга ката дѣнь ми
са кѣса сердце-то като го глѣдамъ слѣпа,
и си помысла чи азъ ѡуслѣпихъ єдного
толькози добра челоуѣка.

Израденъ Самоуѣрецеъ.

Тѣтъ римскій самоуѣрецеъ бѣше тѣрдѣ
челоуѣколюбецъ и крѣтакъ, щото не враща-
ше никого ѡускорѣна ѡт палати-тѣ своѣ.
Єдинъ пѣтъ сѣдна да вечерѣ, и като мѣ
доиде на ѡум-ѣтъ, чи презъ него дѣнь не
бѣше сторилъ ни єдно добро, рече: ѡ прѣм-
тели загубихъмѣ днешні-ѣтъ дѣнь.

Вѣренъ намерникъ.

Иѣкой сѣтенъ сиромѣхъ намери єдинъ
дѣнь єдна кнѣѣ са съ сто жєлѣицы, и си
помысли чи тѣи парѣ не са негови, а ми
трѣба да издѣри тѣхні-ѣтъ господарь и да

мѸ ги даде. ѿтѣде та намѣри прѣтогерь-
 атъ (теллалин атъ) и го проводи да вѣка
 изъ гртаа-тъ: който си ѣ загѣбилъ киѣа съ
 пары да дойдн да си ги зѣмни. Человѣк-
 атъ който баше загѣбилъ тѣзи пары скор-
 баше са тѣрдѣ, и не знааше какко да пра-
 ви, но като чѸ прѣтогерьа зарѣава са и
 ѿтѣде та намѣри оногѣди человѣка, и мѸ
 каза каква баше киѣа-та и пары-тѣ. То-
 гази сиромѣх-атъ ѡ извади, та мѸ ѡ даде,
 а той бракнѣ та извади да мѸ даде дваде-
 сать желтицы и го благодарѣше чи мѸ каза
 киѣа-та, а сиромѣх-атъ не ги рачи: даде
 мѸ десать, а той пакъ не ги рачи. Тогази
 начѣнаха да са каратъ и да са припиратъ, и
 най сѣгнѣ рече человѣк-атъ: азъ не самъ
 си загѣбѣлъ нищо, и тѣзи киѣа ѣ твоѣ.
 Тогази сиромѣх-атъ зѣ токмѡ една жел-
 тѣца и ѡ раздади на прѣсѣцы-тѣ.

Заѣ ѡтхрѣанено-то дѣтѣ.

Иѣкоѡ началница имаше едно дѣтѣ и мѸ
 са тѣрдѣ радваше, и всѣкога мѸ лѣваше
 шото поишаше за да не го оѹкорѣва и

тѣи за мѣлко врѣмѣ то дѣтѣ стѣна ѣдинъ
 мѣлко мѣчители. Мѣжѣ-тъ на тѣзи женѣ
 и нѣини-тѣ родители и дѣмаха, чи тѣрдѣ
 слѣ стрѣва като тѣи гѣли дѣтѣ-то, но
 напразднѣ. Вѣдинъ дѣнь чѣва тѣмѣ ѿт кѣщи
 чи дѣтѣ-то и сѣ трашка на двѣра и рѣкѣ,
 тѣтакѣи сѣ притѣча на прозорѣца и гѣдѣ
 чи то сѣ дрѣшѣше по лице то и ищѣше ѣдно
 нѣчию ѿт слѣга-та, итѣка ѿт прозорѣца
 да мѣ дадѣ шѣто ищѣ, а тоѣ и рѣче да доѣде
 тѣмѣ да мѣ го дадѣ. Като чѣ тѣзи хорѣты
 женѣ-та, разпѣли сѣ ѿт гѣкѣ и рѣче мажѣ
 си, да иѣде сѣсѣ нѣмѣ да бѣи слѣга-та и да
 го ищѣди, и тоѣ стѣна та ѿгѣде, а дрѣгѣ-
 тѣ чѣжѣи чѣловѣцы, които хорѣваха сѣ
 нѣго ѿгѣлоха да гѣдѣдѣтъ ѿт прозорѣцѣ-атѣ.
 Като слѣздоха мѣжѣ-атѣ и женѣ-та на двѣра,
 видѣха чи сѣинъ иѣмѣ гѣдѣдѣше мѣсѣцѣ-атѣ
 въ вода та и ищѣше да мѣ го дадѣтъ. То-
 гази начѣнаха сѣчѣки-тѣ да сѣ смѣдѣтъ, и
 начѣлѣница-та познѣ колько бѣше преѣстѣна,
 и ѿт тогази ищѣрѣи дѣтѣ-то си, зашѣо бѣше
 ищѣе мѣлко, и го напѣрѣи тѣрдѣ добра чѣло-
 вѣка. На мѣного мѣйки трѣба такавъ слѣчай.

Свдѣлище Яріопѣгъ.

На Ядіна имаше едно твѣрдѣ праведно
 свдѣлище Яріопѣгъ. Тамъ, заради да не
 согрѣшѣтъ нѣкога свдѣници-тѣ, кога глѣ-
 датъ нѣкого чѣ плачи и са моли, свдѣха
 нѣщѣмъ въ темненѣ-та, и, безъ да са знаатъ
 по межаѣ си, всѣкѣи пишаше на една пи-
 нанѣда както мѣ са виждаше праведно.
 Тамъ оусвдѣха веднѣждѣ едно дѣтѣ на
 смѣртъ, чѣ вѣдѣше очѣ-тѣ на вранчѣта-та,
 защо сакаха чѣ акѣ порастѣше шѣше, да
 стѣни твѣрдѣ болъ и немилостивѣ чѣловѣкъ.
 Тѣи свдѣници испѣтѣха всѣкого гража-
 нина ѡт шѣ живѣи, и не ѡставаха нилого
 да сѣди прѣзѣнъ.

Какѣи трѣба да са свдѣници-тѣ.

На Егѣпетска-та Ойва, дѣто са приби-
 раха свдѣници-тѣ, имаше направини ідоли
 безъ рацѣ и очѣ-тѣ имъ наведѣни, и съ това
 показѣха чѣ единъ свдѣникъ не трѣба да
 прѣема дѣръ, нѣти да глѣда на лице чѣло-
 вѣцы-тѣ, които са свдѣ-тѣ.

Как-

Какво е лицваніе-то солнечно.

Періклъ славенъ военачалникъ когато владѣше въ корабла савчи са да са закрый слонце-то. Тогази начена да са скорен корабленачалник-атъ и да дѣма да не ходатъ, чи не е на добро, а Періклъ, зашто знааше естѣственна-та причина, фарли си дрѣха-та та мѣ заки очи-тѣ и го попыта: това на добро ли е или на зло; и той отвѣща, чи не е нити на добро, нити на зло. Ами, рече пакъ военачалник-атъ, и това е таккози, но онова нѣщо (сирѣчь мѣсаци-атъ) което закри слонце-то е по голѣмо от дрѣха-та ми.

Благородно прѣательство.

Когато оумираше Вудамілъ, вѣтаваше майка си и дашеръ си въ крайно сиромашество, но советѣмъ не са грижаше за това, зашто знааше сердца-та на свои-тѣ прѣатели Арета и Харізенъ. Направи инди тонди достопамятний завѣтъ. „Оставамъ „Аретъ да габда майка ми додѣ оумръ, а „Харізенъ да оужени дашеръ ми колъкото

„МОЖЕ ДОБРѢ: АКО ЛИ ОУМРѢ НѢКОЙ ѠТ
„ТѢХЪ, ОНЪИ ДА ВОСПРІЕМНИ НЕГОВ-АТЬ ДОЛГЪ.“
ДВАМА-ТА ТѢХИ ПРИАТЕЛИ СЯ ПОКАЗАХА ДОСТО-
ЙНИ НА СВОАГО ПРИАТЕЛА, НО АРѢТЬ ОУМРѢ
ПОДИРЪ ПАТЬ ДНИ; А ХАРИЗЕНЪ ВОСПРІЕ ДА
РАБДА И МАЙКА МЪ, И ОУЖЕНИ ДАЩЕРА МЪ ВЪ
ЕДИНЪ ДЕНЬ И ЕДИНАКВЪ СЯСЪ СВОА-ТА.

Кой ѣ благополѣченъ.

ПОПЫТАХА Сократа, да ли ѣ благополѣ-
ченъ царь Архелай Пердіков-атъ сынъ, как-
то го сажать хора-та; а той ѠТВѢЩА: НЕ
ЗНАА, ЗАЩО НИКОГА НЕ САМЪ ХОРТВЕААЪ СЪ
НЕГО. А ТІИ МЪ РЕКОХА: ЧИ НЕ МОЖЕШЬ ЛИ
ИНАКЪ ЗНАИ; НЕ МОГА, РЕЧЕ Сократъ. А ми,
РЕКОХА МЪ ПАКЪ, НИТИ Персійскаго ли царя
МОЖЕШЬ ДА РЕЧЕШЬ БЛАЖЕНА И БЛАГОПОЛѢЧНА;
КАКЪ МОГА, ѠТВѢЩА ФІЛОСОФ-АТЬ, ДАРЕКА ИЛИ-
ТАИ ИЛИ ОНАИ ДА ЕДИНОГО, ДОДѢ НЕ ЗНАА КОЛЬКО
Ѣ ДОБРЪ И ОУЧЕНЪ; ЗАЩО АЗЪ ЗНАА ЧИ ТОКМО
ДОБРИ-ТѢ И ПРАВЕДНИ-ТѢ ЧЕЛОВѢЦЫ СЯ БЛА-
ЖЕНИ И БЛАГОПОЛѢЧНИ, А ЛУКАВИ-ТѢ, АКО
ЩАТЬ ВЪИ И ПАРІЕ, ТРЕБА ДА СЯ ЗЛОПОЛѢЧНИ
И ОКААНИ. ИДИ, РЕКОХА ТІИ ТОГАЗИ, ЗЛО-
ПОЛѢ-

полѹченъ ѣ и царь Архелай, а Сократъ рече:
 акѡ не ѣ добръ и праведенъ, треба да ѣ
 злополѹченъ.

Безѡмникъ.

Нѣкой си сѡ разхождаше въ една гра-
 дина, и като глѣдаше една голѣма тиква
 на единъ тѣнакъ коренъ, а дрѣбны крѣщицы
 на едно голѣмо дрѣво, рече: каква непри-
 лива! тѣзи тиквы требаше да висатъ ѡт
 тази крѣша, а крѣщицы-тѣ да сѡ на тѣзи
 тѣнки корени. Подиръ малко время мѡ сѡ
 придрѣма, и си легна да спи под крѣша-та.
 Като спаше покѣм единъ вѣтаръ и сабори
 много крѣши, една ѡт тѣхъ падна на нозѣ
 мѡ та го сабоди. Той стана тѣтакси, и
 като видѣ чи мѡ течѣ кръвъ, рече: ами що
 шѡхъ да пѣта акѡ паднаше тази тиква
 на мене! вѡистена азъ самъ безѡменъ и не
 знамъ що хортѣвамъ, Богъ создади и на-
 рѣди сички-тѣ нѣща съ безкрайна мѡдрость.

Братска любовь.

Скиабрь Скиаскій царь когато ѡумираше
 повелѣ та мѡ принесоха единъ сноплъ копѣя

(мажарацы) ѡгкѡ вѣрзани, ачи привика
 осидесѣтъ-тѣ свои сынове и ѡмѣ повелѣ да
 прикарша-тъ тойзи снопъ: катѡ сички-тѣ
 сѣ мѣчѣа и никѡй неможи да го прикарши,
 зѣ той сноп-атѣ и го развѣрза, ачи начѣна
 та искарши єдно по єдно сички-тѣ копѣа.
 Тогази ѡмѣ рече: „видите ли какѣ сноп-
 „атѣ кога є свѣрзанъ бѣва ѡгкѣ, а кога
 „сѣ развѣрзи прикарша сѣ леснѣ; Тѣи и
 „вѣе акѡ живѣйте вси соединѣни сѣсъ брат-
 „ска любовѣ и согласіе, на єдинѣ против-
 „никѣ, не щѣ можи вѣ развали, акѡ ли сѣ
 „сподѣлите, щѣ ѡстаните безсѣлани и всѣкѣи
 „щѣ вѣ покѣждава.“

Израдно прѣательство.

Дѣмѣ и Фінтѣ и двѣма-та Пѣдлагорски фѣ-
 лософи толкази любовѣ ѡмаха помеждѣ си
 щѣтѡ єдин-атѣ сѣ ѡверече да ѡумрѣ за дрѣ-
 гаго на єдно такѡзи сѣвѣнїе. Дѣонѣтъ Сѣ-
 кеаїйскѣи мѣчѣитель: запрѣ въ темницѣ-та
 дѣма, и щѣше да го ѡубїи: а той мѣ сѣ
 помѡи да го ѡгпѣсти да ѡди до сѣло-то си,
 да сѣ види сѣсъ женѣ-та и чѣдѣ-та свои, и

да ги нареди както трѣба, ачи тогази да дойдѣ да оумрѣ. Като чѣ това негов-атъ прѣѣтель Фінтъ доиде при царѣ и мѣ са шѣрече да ѡстанѣ въ темница-та вмѣсто своѣго прѣѣтеля додѣ са вѣрни. Мѣчитель-атъ тогази ѡтпѣсти дама, но рече, аки до толькози дни не дойдѣ Фінтъ, щѣ оубѣ него. Когато са совершѣваше времѣ-то и дамѣ ѡще не са виждаше да дойдѣ, сички-тѣ са смѣаха фінтъ, а той безъ смѣшеніе имѣ кажаше чи щѣ дойдѣ. Като са исполни времѣ-то и го изкождаха да го заколаѣ, видѣха дама чи нѣн течешкомѣ. Това като видѣ діонусъ почѣди са и прѣсти живот-атъ дамѣ, но имѣ са помѣли да иматъ и него за трѣтаго прѣѣтеля.

Мѣчительско благополѣчїе.

Дамѣклѣ хѣлаше тѣрдѣ царѣ діонуса прѣваго и дѣмаше всѣкога чи ѣ тѣрдѣ блаженѣ и благополѣченѣ, защо ѣ царѣ и имѣ красни и голѣми палати и толькози дрѣги докринѣ. Като чѣ това царѣ-атъ, привика го и мѣ рече: щѣшь ли дамѣкле да оубѣсишь ѡт мой-го благополѣчїе; а той ѡтѣща, чи тѣар-

твърдѣ желай и ище. Тогачи царь-аѣ по-
велѣ да го заведатъ въ царски-тѣ палати,
и да го гвдѣтъ на златъ оаръ, и да ѡверѣ-
дѣтъ кѡща-та мѡ съ златы и сребрены са-
дины, и на трапѣза-та мѡ да предстоѣватъ
млади и красни юноши, и да правѣтъ цото
имѣ рече: положиха ѿще на вѣдѣ всѣкаквы
добры мирѣзмы, и мѡ приносѣха различни
мѣстѣ. Дамокаъ не можаше да сѣ на радѣва,
а Діонисъ повелѣ та провѣсѣха изъ таван-
аѣ една сѣвѣа вѣрзана съ едины конскій
кѡсмъ. Батѡ ѡ видѣ Дамокаъ разтрепѣра сѣ
ѡт страхъ, и не глѣдаше вѣки нити зла-
тѣны-тѣ и сребрены-тѣ сѣдины, нити дрѣвни-
тѣ оукрашенѣа, нити смѣаше да поскѣни
на трапѣза-та, ами начѣна да сѣ моли сѣсъ
сѣлзы Діонисъ да го ѡстаѣи да сѣ ѡтиди, и
мѡ дѣмаше, чи ѣ по благодарѣнъ да живѣи
мирумъ междѡ прости-тѣ человекъцы, а не ве-
ликолѣпнѡмъ катѡ царь и исполненъ ѡт страхъ.

Никой да не рече какъ сѣмъ, ами какъ иже сѣмъ.

Крисъ оубѣде Сѡлѡна въ сокровище-то
своѣи и мѡ каза своѣи-то именѣе, а чи го по-

пѣта: да ли щѣ са намѣри на свѣт-аѣ
нѣкой челоувѣкъ по блаженъ и по благопо-
лѣченъ ѡт него; А Сѡлѡнъ ѡтвѣща: виж-
дамъ царю, чи много чѣсть и слава и имѣ-
нїе имашь, но не мога та назова блажена
додѣ не оумрѣшь благополѣчнѡ. Като чѣ
царь-аѣ тѣзи рѣчи присмѣ са Сѡлѡнъ,
и мѣ рече чи не разкира що ѣ благополѣ-
чїе. Подиръ малко врѣмѣ дїгна кой (цѣнкѣ)
срѣщѣ него Кѹрѣ Персїнскї-аѣ царь та го
повѣди и го оулови жива, ачи повелѣ да
го мѣчатъ, и най сѣтнѣ да го изгорѣтъ
предъ сичкї-аѣ народъ. Тогази Крисъ,
като го вотнозѣха ѡбѣрзана да го изго-
рѣтъ, смысли Сѡлѡновы-тѣ хораты и на-
чѣна да вика высоко: ѡ Сѡлѡне! Сѡлѡне!
Сѡлѡне! Като чѣ това Кѹрѣ, повелѣ та го
привѣдоха предъ него и го попыта, защо
вика тѣи; А Крисъ мѣ приказа своѣ-та
їсторїа. И Кѹрѣ като а чѣ оумилюстивѣ
са на него и го ѡтпѣсти, и презъ сичкї-
аѣ си животъ го има на почетъ, защо мѣ
дойде на оум-аѣ колько не постоянно ѣ
челоувѣческо-то состоѣнїе.

Філіппъ и Арістотель.

Філіппъ баше голѣмъ Македонскій царь и като са роди сынъ мѢ Александръ не са зарадѣва толькози чи мѢ са роди сынъ колькото чи са роди додѣ живѣаше мѢ дры-ать Арістотель, шото ѿт негова-та мѢдрость шаше да са просвати. Това можемъ да познаймъ ѿт едно негово писмо, което той проводи на філософ-ать.

Філіппъ поздравлява Арістотеля.

Да знайшь чи ми са роди сынъ и благодарѣ Богъ не толькози чи ми го подари, колькото чи ми го подари додѣ живѣи мѢ дры-ать Арістотель, защо ѿт него сынъ ми шѣ са навчи да стани добръ и смиренъ. И са надѣж чи шѣ го изѣчишь и шѣ го на правишь достойна за отеческо-то си царство. ЗдраветеѢи.

Антигонъ и Зинонъ.

Македонскі-ать царь Антигонъ знааше колька полъза приносѣ оученіѣ-то на едно царство, заради това проводи до Зинона Стоическаго філософа да го вика да дойде при

при него, и мѣ писа това посланіе (писмо).
 Язъ та заминувамъ на имѣніе и слава, но
 ты си по горенъ ѿ мене съ твоѣ-та мѣ-
 дрость и оученіе, заради това ти са мола,
 да дойдишь при мене, и да ма имашъ за
 оученика, и таи ты ще бѣдишь учитель и на
 сички-тѣ шото са подъ моѣ-та власть.

Совѣсть-та ѣсѣдникъ челоуѣкъ.

Івѣка стѣхотворца оуловиша влѣхви (хайд-
 дѣти), и като щѣха да го заколатъ, той
 не имаше никого да мѣ помогни, но видѣ
 жѣрави чи минѣваха и имъ са помоли, да
 ѿтвѣрнатъ на влѣхвы-тѣ. Подиръ нѣкой дѣнь
 тѣи ѿидоуа въ градъ-аъ ѿ дѣто бѣше и
 Івѣкъ: и като са разхождаха изъ хора-та ви-
 дѣха чи минѣватъ жѣрави, и рекоуа поме-
 жѣ си: ѣто Івѣкови-тѣ ѿмстители. Чѣха
 тази рѣчь хора-та шото бѣха тамъ близъ
 и ги попытаха, шо поманѣватъ Івѣка; А
 тѣи тѣтакси са оуплашиха, промениха ли-
 це-то си и не знааха шо да рекаъ. Хора-та
 са почѣдиша за това и начѣнаха да ги испы-
 тѣватъ, и най сѣтнѣ познаха чи тѣи бѣха
 оубѣ-

оубіли Іїка, и тѣи ги изклаха. Нѣкой дрѣ-
 ги челоуѣкъ на има вѣсъ вѣше оубілъ скръ-
 томъ баща си. Подиръ нѣколко время ѡт-
 иде да иде оу единогоу своего пріѣтеля,
 тамъ видѣ подъ страха-та едно лѣшови-
 чско гнѣздо и го сабори. Хора-та мѣ дѣ-
 маха: челоуѣче що ти стрѣвѣтъ тѣзи гадин-
 ки та ги оубивашь; а той ѡтвѣща: не чѣ-
 вѣте ли, чи тѣи лѣжатъ и дѣмѣтъ чи азъ
 самъ оубілъ баща си; тѣзи рѣчь са чѣ чѣкъ
 до царь-атъ: тогѣи той повелѣ та запраха
 сногози челоуѣка, и за малко время го на-
 сили да исповѣда чи той вѣше оубілъ баща
 си, и повелѣ та оубіха и него.

Никой не постига Божі-атъ промыслъ.

Нѣкой добръ челоуѣкъ, като мѣ са слѣ-
 чиѣ много бѣди, начѣна да са размысла и
 да говори въ себе си: да ли мысли Богъ за
 челоуѣчески-тѣ работы или не; и подиръ
 малко видѣ послѣданы-атъ сонъ и са оутѣши.
 Іѣви мѣ са чи като варѣше изъ единый пѣтъ
 загуби са и не знааше гдѣ да ѡтиди, то-
 гѣи излѣже единый челоуѣкъ и мѣ са шѣрече

да го заведе дѣто щѣ. Тѣи трѣгвѣтъ двѣ-
 ма-та на едно, и катѣ мѣрна стигнаха на
 едно село и вѣхзоха въ една каша. Домо-
 владыка-та (евсейка-та) бѣше добръ чело-
 вѣкъ и ги воспрѣ съ радостъ та ги нагости
 колкото добръ можаше, но катѣ станаха
 наутрѣ да си ѡтѣдѣтъ дрѣгарь-ѣтъ мѣ ѡт-
 крадна една злата чаша. На вторы-ѣтъ дѣнь
 ѡтѣдоха оу единагѣ зла и лѣкава чело-
 вѣка, който едѣмъ ги воспрѣ, и дрѣгарь-
 ѣтъ ѡстави тамъ чаша-та. Въ трѣтѣ-ѣтъ дѣнь
 спѣха оу единагѣ блага и благочестива чело-
 вѣка и приминаха добръ, но катѣ си ѡт-
 хожаха на оутрѣ дрѣгарь-ѣтъ мѣ гѣди
 ѡгнь та запали каша-та мѣ. На четвѣрты-
 ѣтъ вѣчарѣ ги воспрѣ пакъ единагѣ добръ и
 любостраненъ чело-вѣкъ, и ги нагости колъ-
 кото можѣ добръ, и наутрѣ, катѣ станаха
 да си ѡтѣдѣтъ, провѣди единагѣ сѣ-
 на своего да ги испровѣди, но катѣ ѡтѣ-
 доха до рѣка-та дрѣгарь-ѣтъ мѣ бѣтна мом-
 чѣ-то ѡт мост-ѣтъ та го оудѣви. Тогази сѣ
 разгнѣви онзи чело-вѣкъ и мѣ рече: иди сѣ
 махни ѡт мене, по добръ ми ѣ да сѣ гѣди
 самъ

самъ а не да самъ съ тѣзе. Но тойзи чась
го оугрѣа една свѣтина и другарь-атъ мѣ
стана като солнце и мѣ рече: „Кога не зна-
ишь не оусѣждавай Божіа-тъ промыслъ.
„Злата-та чаша кѣше намазана съ оутрава,
„та заради това а зѣхъ ѿ онагѣ добра че-
„ловѣка и а дадохъ лѣкавомѣ. Я добродѣ-
„тель-атъ онзи челоуѣкъ комѣто запаанхъ
„каша-та, кога а разкопава щѣ намери имѣ-
„ніе, и тѣи щѣ можн да стори по много
„добрини. Пакъ дѣте-то щѣше да стани
„солъ и развратѣнъ челоуѣкъ и щѣше да
„оубій баща си. Сѣт нынѣ инди и послѣ
„покланай са Богъ и не оусѣждавай негов-
„атъ промыслъ“. Во истина тойзи сонъ
ѣ чѣденъ и всѣкъ челоуѣкъ може да познай,
чи много нѣща испѣрвѣ са виждатъ намъ
злѣ, но сѣгнѣ, като добрѣ приаиримъ,
познаваме чн тѣи бѣли намъ полѣзни.

Великодѣшны-атъ Каміла.

Каміла мѣжественъ Римскій военачалникъ
бѣше град-атъ Фалиски. Въ тойзи градъ
дѣца-та четѣха на общо оучилище. Единъ
денъ

дѣнь ги изведе оучитель-аѣ тѣхъ изъ
град-аѣ да штидѣтъ да са поразхѣдѣтъ.
Като излѣзоха той полѣгка полѣгка ги вла-
дѣчи ѡт град-аѣ и ги завѣде та ги приади
на Римляни-тѣ: и като ги представиха предъ
Каміла, оучитель-аѣ мѡ рече: Ето, ѡ вое-
началниче, чи ти приносѣмъ повѣда безъ
крокопрѣліѣ: тѣзи дѣца сѣ все болѣрки,
и каши-тѣ тѣхъни шѣ ти приадаѣтъ град-
аѣ за да не ги извѣшь. Като чѡ Каміла
тѣзи рѣчи разпѣлиса ѡт гиѣвъ срашѡ ав-
какагѡ тогѡ и злодѣйца челоуѣка, повелѣ
та мѡ варзѣха рацѣ-тѣ на ѡпаки, и дадоха
толги на дѣца-та, ачи ги провѣди да го за-
варѣтъ вѣншкѡмъ въ град-аѣ при свои-тѣ
каши. Това като видѣха Фалѣкани-тѣ,
повѣдиха са ѡт толькази добродѣтель, и
ѡтѣориха порты-тѣ та са приадоха Ка-
міла.

VII.

ФѸСІЧЕСКИ ОКАЗАНІА.

С О Л Ъ.

Соль-та ѣ или ѣстѣственна или правина. Намиратъ са пещерѹ (маарѹ) ѡт които копаатъ камени соль. Друга соль става ѡт морскѹ-та пѹна кога ѡтани междѹ камени-тѹ по край морѣ-то. А правина-та соль ѣ различна, защо нѣком вадаѣ като прива-раѣ морскѹ-та вода, а друга, като разѣ-аѣ тази вода въ трапища, ачи нѣахни ѡт солнце-то. А по нѣком мѣста извѹра со-ленѹ вода като прѣсоль, и ѡт нѣѹ правѣѣ соль.

К а ф ф ѣ.

Каффѣ-то ѣ костилѹка и са ражда по овошки; на вѣтхо-то врѣмѹ го знааха токмо въ Арабіѹтанѹ, но когаѹ начѣнаха да го оупотребѹваѣтъ многу, сирѣчь предѹ сто-тина години, наѣаха го на вѣѣѹ по чо-пли-тѹ мѣста. По вѹрѹпа става колькото пѣѣ лахти високо, а въ Арабіѹтанѹ двана-

десать. Тази оубошка има всакога зелени
листи и цвѣтъ, и ражда плодъ като дааго-
лики черашни, въ които има двѣ зерна слѣ-
пени, като еѣлъ боекъ. Когѣ оубиратъ тойзи
плодъ свшѣтъ го на рѣгески, ачи го стрѣ-
шаватъ, та мѣ избѣждатъ шѣшлѣпки-тѣ,
и като пакъ го доврѣ изсвшѣтъ проваждатъ
го на самъ. Това пѣтѣе полъзова, кога го
пѣи чедовѣкъ мѣриш (съ караръ) и рѣдкш,
а инакъ врѣди и най многш, които го твар-
дѣ частш пѣатъ.

З а х а р ь.

Захаръ-та става ѡт ѣднѣи трѣсти (камѣ-
ши), които растѣтъ по восточна-та Индіа,
и по нѣкои Афрически островѣ и по Америка.
Най хѣбава-та захаръ излазѣ ѡт трѣсти, коль-
кото пѣтъ лахти високи. Пѣркш косѣтъ
тѣзи трѣсти, ѡчистватъ листи-тѣ имѣ, и
нараѣзватъ стебѣла-та, ачи ги гѣждатъ въ
воденицы, та сѣ скѣватъ, тогази избѣждатъ
сладкѣ-атъ ѡнзи сокъ и като го прицедаѣтъ
гѣждатъ го на скорш да врѣ за да не во-
скисни. Когѣ врѣ гѣждатъ въ нѣго лѣга,

или балена ѿт яйце, или крокъ, за да са
исчисти доврѣ. Като тѣи ври гѣждатъ и
варѣ (керечъ) вѣтрѣ, ачи кога позастни,
коякото трѣба, снѣматъ го: и като по
истини наливатъ го въ хѣни, и тамъ за-
мразва и става захаръ, какъто ꙗ на сѣмъ
допосатъ: но акѡ не гѣдаха варѣ не за-
мразваше.

Табакъ или Тютионъ.

Тютионъ-атъ познаха на Еврѡпа кога
Испаніѡли-тѣ намериша Америкъ, и го назо-
ваха табакъ, защо пѣрвѡ го видѣха на
островатъ Табакъ, и наченаха да го оупо-
требаватъ какъто и Индіѡни-тѣ. Той ѣ
като оупарки, и по става на топли-тѣ мѣ-
ста. Като пѣрвѡ оувираѣтъ тѣзи листи свѣ-
шатъ ги малкѡ на солнце-то, ачи сѣтиѣ ги
нареждатъ на табан-атъ та сахнатъ на вѣ-
тринѣ-та. Или хѣбавы-атъ Еврѡпскій тю-
тионъ става на Ёница: но по много-то дохо-
де ѿт Америкъ. ѿт тютионъ-атъ правѣтъ
еврѡново-то. Какъто рекохмы за кафѣ-то,
тѣи двамы и за тѣзи: сирѣчь по многѡ
врѣ-

вредатъ, и не полъзоватъ, та заради това
ѣ добръ, който не ѣ ѡбикновенъ (алаши-
ганъ) да не сѣ оучи да ги пѣ.

П а м ѣ т ѣ.

Памѣтъ-атъ растѣ по топан-тѣ мѣста,
той има листи като оупарки колъкото единъ
лакаты долги, цвѣтъ-атъ мѣ ѣ жѣлътъ и за-
варъва пѣпки като далголики орѣхи. Става
като Сѣракъ, Измиръ, Кавросъ, но най
хубавы-атъ доходи ѡт Малта.

Л е н ѣ.

Лен-атъ сѣ сѣи пролѣтъ и порѣства на
высочина колъкото единъ лакаты и полови-
на. Листи-тѣ мѣ сѣ долги, цвѣтъ-атъ синъ,
като оудрѣи таргаты го, ачи ѡт сѣма-то
мѣ праватъ масло (оулѣи) и го идатъ додѣ
ѣ прѣсно, а шѣшлѣпки-тѣ даватъ на крабъ-
тѣ: пѣкъ стѣла-та мѣ топѣтъ въ вода,
ачи го изваждатъ та го тѣпѣтъ, балятъ,
чѣшатъ, балятъ, предѣтъ, варѣтъ, пирѣтъ,
снѣватъ, пакѣватъ, такѣтъ, вѣлатъ, кро-
ѣтъ, шѣтъ, и като притѣгли толкози мѣки,
става рѣза или дрѣга дрѣха. Но като стѣгни

прѣсти каквото и рацѣ-тѣ. Могатъ да ходятъ на два крака, и да вършатъ много челоувѣчески работы. Комаханъ всѣко щото видатъ ишатъ да го сторатъ. Нѣкой си маймѣнъ видѣлъ господара си чи са брасни, и подиръ малко време ѡтишълъ та извадилъ красничн-тѣ да са оубрасни и той, и тѣи са заклаалъ. А дръгій видѣлъ браснара, чи когато брасналъ господара неговъ, прислалъ го (каквото е ѡбычай) ачи сѣтнѣ го сапо-нисалъ та го оубрасналъ: подиръ това из-лѣзлн. А той оулава тогази една котка, и зема една пачавра та ѿ застила и за да не мърда вардалъ ѿ ѡт крак-атъ на единъ стоаъ, сѣтнѣ за сапѣнъ намерилъ малко черна масъ, щото съ нѣм си мазали бѣтѣши-тѣ: та ѿ наливосалъ, а за красничъ намерилъ единъ пожицы и тѣи начева да оубрасни брада-та на котка-та. Тѣмъ начева да мѣчи и да вращи, а той си глѣда работа-та, тѣ ѿ краси, тѣ ѿ бѣде, тѣ стриже изприразка ѿ на брѣдъ: най на сѣтнѣ чѣха ѡт ванъ и дойдохъ та видѣха тойзи смѣ-шенъ и милостивенъ савчай.

Заради тѣзи негови подразжѣнія лесни са лови. Ловци-тѣ (авци-тѣ) ходатъ камто тѣхъ, и ѿт далече мѣатъ очи-тѣ си сръшъ тѣхъ съ вода, ачи сѣтиѣ ѿставаатъ тамъ стопѣнъ тѣткалъ, ачи са вращатъ. Тогѣзи маймѣни-тѣ слазѣтъ ѿт древа-та и дохождаатъ да си оумѣатъ и тѣи очи-тѣ, и тѣи лесни са оулаватъ. Я дрѣги ловци ходатъ предъ маймѣни-тѣ и оубѣватъ нови кѣтѣши, ачи сѣтиѣ ѿставаатъ тамъ дрѣги намазани съ тѣткалъ, ачи са вращатъ, а маймѣни-тѣ дохождаатъ да ги оубѣватъ, и тѣи като залѣпнатъ крака-та имъ ватрѣ, оулаватъ са лесни.

Дрѣгѣи докитакъ не любѣи толькози свои-тѣ рѣжеи колькото маймѣни-атъ, защо той частъ ги оудавѣ ѿт пригартанѣ и милванѣ. Кога бѣга, едно-то си дѣтѣ зѣма на гарѣ-атъ, а дрѣго-то, зашто го по любѣи, пригартѣ го въ рацѣ-тѣ си: но кога видѣи голѣма бѣда ѿстава ѿт рацѣ-тѣ си едно-то и побѣгва съ онова коѣто не любѣи толькози.

Маймѣни-атъ твараѣ приличѣ на чело-вѣка, но не ѣ словесенъ, има разумъ, защо

ЕОЧЕНА-ТА КОЛЪКО-ТО ОСМЪ ЛАХТИ: ИМА ГО-
ЛЪМА ГЛАВА, ОЧИ ДАДГОЛИКИ, ВРАТЪ ВЪСЪ,
ОУШИ ДОЛГИ, ДВА ЗАКА ГОЛЪМИ КАТО НА-
ДИВА СВИНЪА (АХАЛЪ) ШТЪ ВЪНЪ ОУСТАТА, И
МЕЖДЪ ТЪХЪ ЕДИНЪ СВЪПОЛЪ ШОТО ГО ПРО-
ВЪСА КОГА ШЕ ЧАКЪ ДО ЗЕМЛА-ТА: СЪ НЕГО
ТОЙ ВОДАША, ЛОЧИ ВОДА, ПОЕМА ИСТЪЕ ТА
ГО ВНОСА ВЪ ОУСТАТА СИ ЗАВРАНА СЪ, РА-
ЗВЪРЪКА ВЪЗЕЛЪ, ДИГА ПАРА ШТЪ ЗЕМЛА-ТА,
ЗАКЛИЧА И ШТЪКЛИЧА ВРАТА, И СЪ ЕДНА РЪЧЪ
ОУПОТРЕБАВА ГО КАТО РАКА. КРАКА-ТА МЪ
СА ВЪТИ И ШКИ, А ОУПАШКА-ТА МЪ Е КАТО
КРАКИШКА. КОГА ВАРВИ ЕДВАМЪ ГО СТИГА
ЧЕЛОВЪКЪ ТЕЧЕШКОМЪ: И ТАИ ЗАРАВА СТАПА,
ШОТО НИКОГА НЕ СЪ СТРАПА НИТО ПАДА:
ПАВВА ДОВРЪ, ЛЪГА И СТАВА СЪСЪ ЛЕСЕНА,
ЗАБИ-ТЪ МЪ СЪ ЗОВАТЪ (ТЪРЪКИ) ФІЛДИШИ.
РАСТЕ ДО ТРИДЕСАТЪ ГОДИНЫ, И ЖИВЕИ ПО
МНОГО ШТЪ СТО.

ТОИЗИ ДОБИТАКЪ Е ТЪВЪРДЪ ШКЪ И МОЖЕ
ДА НОСИ КОЛЪКОТО ПАТЪ СТОТЕНЪ ОКИ ТО-
ВАРЪ. КОГА СЪ РАЗГЪВЪИ Е ПРЕЛЮТЪ, СА-
ВАРА ШОТО ВИДИ, И ШЪШЕ ДА СТЪВВА ГО-
ЛЪМИ БЪДЪИ, АКЪ НЕ СЪ БОАШЕ ШТЪ ЛОЖ-

либы-аѣ огнь, защо съ него го запре-
щавать. Той съ навча много работы,
каккото да съ поклана на царь-аѣ и да
мѣ подава корона-та. На вѣтхо-то время
Индѣани-тѣ оураха съ тѣхъ. И Помѣи ко-
гато съ завращаше побѣдитель, кола-та мѣ
ги тѣлаха Слонове, като влѣзи въ римъ.
Иѣкои приказвать чи видѣли фѣльове да
играать хоро, да поздравлявать, да слав-
гъвать на трапѣза-та, и да правать дрѣги
много работы, които едѣмъ може да по-
вѣрова человекъ.

Слонове-тѣ живѣать много на едно, и
кога щѣ приминать нѣкоя рѣка щѣтавать
мѣлки-тѣ по напредъ, ачи си издѣигать
свѣполь-аѣ надъ вода-та и тѣи си воздѣи-
шатъ: а кога спѣтъ забѣвать го въ зе-
мля-та, за да не влѣзи нѣкоя мышка или
дрѣга бѣбѣлѣчка. Ловѣтъ ги различно, но
обычно копають трапища, и ги покрѣ-
вать сѣсъ шѣма и дребакъ, ачи кога нѣкои
си приминѣ въ тамъ пада вѣтрѣ, и не
може вѣки издѣ. Оукротѣвать ги сѣсъ кой
и гладъ, не вредать никого, ако не ги

закачи. Един-атъ идѣ колькото тридесать
человѣцы. Но колько чюдентъ ѣ Божі-атъ
промыслъ! Защо тоѣзи голѣмій добитакъ
не идѣ мѣсо, нити граби ѿ другѣхъ, ами
са возблагодарѣва токму съ трека, коѣто
са намира вѣдѣ, и никога не са со-
вершава. На вѣтхо-то время прѣваха по
чѣхъ вѣлы, и владаха боини вѣтрѣ та хо-
даха да са вѣдѣ.

БИБЛИОТЕКА НА

НОГОРОТОБОРЪ Д. ПЛОЧЕВЪ

Подиръ филъ-атъ ногорог-атъ ѣ най го-
лѣмъ добитакъ междѣ четвероноги-тѣ. Тоѣ
живѣи въ Азия и Африка, высоченѣ-та мѣ
ѣ колькото три лахти, а долженѣ-та шестъ:
дѣбелѣ-та мѣ ѣ еднаква съ долженѣ-та, гла-
ва-та мѣ ѣ голѣма и дългака като на
свинѣа, очи-тѣ мѣ са малыи и остри на
главѣа, а оуши-тѣ голѣми и долги ко-
лото половина лѣкаты, и има единъ рогъ
на нос-атъ закривѣнъ камто гарѣ-атъ. Косми
има токму по оупашка-та и по оуши-тѣ,
а снага-та мѣ ѣ гола и полна съ сѣмни,
кожа-та мѣ ѣ дѣлаа тѣрдѣа, токму на
глава-та и под корѣм-атъ ни ѣ толькоти.

Аи-

А҃гійски-тѣ носорогове ꙗмать а҃зѣи́къ ма҃гизъ
като кади́фѣ, а а҃фрически-тѣ твѣраѣ ꙗ гра-
бавъ като пила.

Едногѣ Носорога донѣсли на Парѣишъ вед-
нашъ ꙗ ља́ъ треба, слама, хаѣ́гъ, љмишъ,
чо́кмъ ма́со ꙗ рѣ́ва не ља́ъ. Кажать чи
па́вѣа ꙗ течѣ то́лькози чи́бра́стѣ, цѣто за
ѣди́нъ де́нь мо́жи да зѣ́мни чѣты́риде́сать
ча́са па́тъ: но това ма́чнѣ мо́жи да повѣ-
рова че́ловѣ́къ, за́що то́й ѣ́ твѣраѣ́ го-
лѣ́мъ. То́й твѣраѣ́ ѡт да́лече по́дѣша ве́л-
каго до́вѣ́така ꙗ то́йзи ча́съ на́чѣва да течѣ
ка́мѣ́то не́го на пра́вѣ: са́съ ро́г-а́тъ си при-
ѣ́рта ка́мени, љзко́ренѣ́ва дре́ва ꙗ дрѣ́го
цѣ́то са́ са́бѣи пра́дѣ́ не́го, ꙗ ги прифа́рла
на да́лече пре́з гарѣ́-а́тъ си. Ко́га не го за-
дра́зни че́ловѣ́къ не мѣ́ стрѣ́ва ни́що, а́кѡ
не но́си че́рвѣ́на дрѣ́ха, за́що то́гази са́
вѣ́ска та го на́ра́гва на ро́г-а́тъ си ꙗ го
прифа́рла пре́з гарѣ́-а́тъ си: но че́ловѣ́къ
ле́гнѣ мо́жи да са́ оу́пази ѡт не́го, за́що
като го кѣ́ди чи при́ближи ко́лькото де́сать
бра́чки, а́кѡ са́ по ѡ́тста́пи, то́й не мо́жи
го ви́дѣ́ вѣ́ки, за́що не мо́жи да са́ ѡ́бѣ́рни.

Онѣки-тѣ списатели согласно казѣвають,
чи ѣ голѣмъ врагъ на Слои-атъ, и кога
щѣ са бѣи съ нѣго точи си рог-атъ по ка-
мени-тѣ, ачи като начѣни да са бѣи, глѣда
да го пѣхни въ слабинѣ-та мѣ, защо знай
чи на друго мѣсто не можн го проведи.
А Слои-атъ мѣ штеѣтва рог-атъ сѣсъ сѣ-
поль-атъ си, додѣ го оубѣдѣли, ачи то-
гази го разкаѣва сѣсъ зави-тѣ си: но
обично носорог-атъ побѣждаѣ. А кой-атъ
тѣхенъ са подига заради нѣком полѣна,
защо дѣто пасѣ едѣни-атъ не щѣ да пасѣ
тамъ и другѣ-атъ.

Тарандъ (Заморскій вѣлень). (4)

Таранд-атъ прилича на рогача но ѣ по
малакъ: живѣи въ полѣнощны-тѣ страны,
и най много въ Лапѣна. Косам-атъ мѣ ѣ
червеникавъ и малкъ желтинникавъ, но са
промѣнѣва спорѣтъ времена-та на година-
та, бѣлна-та мѣ ѣ долга, и прилича на
козѣна. Той ѣ естествомъ дѣвъ, но Ла-
пѣни-тѣ са навучѣ да го оукротѣвать:
растѣ до четѣри години, и тогази оучатъ
ѣа-

ЕДИНИ ДА ТѢЛАТЬ ШАЙНА, А ДРУГИ ДА НО-
СЯТЪ ТОВАРЪ.

ЖЕНСКИ-ТѢ СЯ ДОАТЪ ВЕДНАЖДА НА ДЕНЬ-
АТЪ, И ДАВАТЪ ГЯТО МЛѢНО: РѢДКО ЖИВѢ-
АТЪ ПО МНОГШѢ ТРИДЕСЯТЬ ГОДИНЫ. КА-
ЖЕАТЪ ЧИ НЕ МОЖЕ ДА ЖИВѢИ ПО ДРУГИ МѢСТА,
ЗАЩО НЕ СЯ НАМИРА НИГАДѢ ТАКВАЖИ ТРЕВА,
КАККАТО ИДѢ НА СВОЕ-ТО ОТЕЧЕСТВО. ЗИМАСЯ
КОГА Ё НА ВРѢДѢ СНѢГЪ ДАЛБОКЪ, ТОИ ГО
ПРОБІВА СЯ КРАК-АТЪ СИ, И ИЗВАЖДА МАЛКО
ТРЕВА СВѢЖА, ТА СЯ ХРАНИ. ТІА ТВАРАДѢ ГО
ОУПРАВА, ЗАЩО ТОИ ЁСЕНЬ И ЗИМИ Ё ПО-
ТЛАСТЪ И БАЛНА-ТА МЪ ПО ХЪБАВА, А НЕ ПРО-
АТЪ И ЛѢТИ, ЗАЩО СЯ РАЗБАЛАТЪ ШТЪ ТО-
ПАИНА-ТА, И ШТАВАТЪ ТОКМШ КОЖА И КОККАЛЪ.
МЯСО-ТО МЪ Ё ДОБРО НА ИДѢНІЕ КОГА Ё
ПРАСНО ИЛИ СВѢНО: ШТЪ КОЖА-ТА МЪ ПРѢВАТЪ
РАЗЛИЧНЫ ДРѢХИ.

БОБРЪ (КУНДУСЪ). (5)

БОБР-АТЪ ИМА КРАКА ДОБРИ ЗА ПЛѢВАНІЕ,
ЧЕТЫРИ ОСТРИ ЗЪБИ, ОУПАШКА КАСА И ЛѢС-
ПАВА, КОЖА СКАПА, ЗАЩО ШТЪ НЕА ПРѢВАТЪ
РАЗЛИЧНЫ ДРѢХИ: СЛУКИ-ТѢ ИМАТЪ ПОДЪ
ОУПА-

бунашка-та си една маеть, която е по-
трѣбна за цѣла (иначе). Междѣ доби-
тацы тѣ ти са най остроумни дроволѣцы
(аюлгери), защото толькози искѣно праватъ
каши-тѣ свои, цото който ги види каже
чи живѣатъ человекы въ тѣхъ, а не до-
битѣцы. Праватъ въ вода-та една кошара,
всѣ май шесть лахти на ширь, съ съ калъ и
древа. Тамъ забиватъ темели-тѣ и праватъ
единъ рѣдъ каши, толькози высоки, цото
покрыватъ имъ да стига до верх-атъ на
вода-та. Надъ тѣхъ праватъ другъ рѣдъ:
сѣтнѣ пакъ надъ тѣхъ, ѿше единъ или
два, и тай каши-та имъ иматъ по три или
по четири етажа (такаки) въ една так-
вази каша живѣатъ осмь и десѣтъ Бокри.
На всѣка такака оставатъ по една дѣпка
та минѣватъ въ друга-та: и тай, кога ще
са кѣпатъ, слѣзатъ въ най долу-та, ани
сѣтнѣ пакъ възлѣзатъ да сѣдѣтъ въ вто-
ра-та, акѣ ли е вода-та голѣма и са на-
полни и тай, възлѣзатъ въ трѣта-та или и
въ четвѣрта-та. Една каша има пѣтъ лахти
высочена и шесть ширь, и е съ крайно
искѣ-

и кѣство оутвердена и оустроена. За тѣхъ
дѣла тѣи имать сачева свои-тѣ заки, съ
които сѣкають древа-та: свои-тѣ крака, съ
които копають прѣсъ и правать калъ и
кирпици: и свои-та оупашка, съ които
приносать кал-ать, забивать коли-тѣ и из-
мазвать. Ъснѣ и зими си правать ка-
щѣа-та, та живѣять въ тѣхъ и шдѣть ли-
сти и дрѣвени корени презъ това время: а
пролѣтъ ги оставать та штѣждать по
горы-тѣ. Много са намирають и на по-
лвошна-та Америка.

К р о к о д ѣ л ѣ. (6)

Крокодѣла-тъ ѣ добитакъ четвероногъ,
живѣи въ вода-та и по сѣхо, и ѣ твѣраѣ
страшенъ и лютъ звѣрь, намира са въ го-
лѣмы-тѣ рѣки въ Асія и Африка и Аме-
рика. Не познаваме до нынѣ друго жи-
вотно да са ражда толькози малко, ачи
сѣтнѣ да пораста толькози голѣмо: защо
пѣрвъ са измѣта изъ едно мѣдѣ като штѣ-
гѣлка (дартѣ патка), ачи сѣтнѣ става коль-
кото двѣдесать лѣхти долагъ. Сички-тѣ

дрѣги

дрѹги животни които живѣатъ по сѹхо
иматъ азькъ, а той не има, ами токмѹ
малко масцѣ на гърло-то, което не можи
нити да попростре, кога зѡпа горна-та си
чѣлюсть мѣрда. Прилича на гвщерь, има
очи като на свинѣа, нѡгти голѣми, и
ѡстри, кожа лѣспава и ѣгка на гарѣ-тъ, а
на слабина-та тѣнка, оутѣа тольводи голѣ-
мы, щото можи да приглатни челоуѣка.
Дѣнѣмъ ходи по зема-та, нощѣмъ въ во-
да-та. Кажатъ чн въ вода-та не види, а
ѡтвѣанъ глѣда тѣрдѣ на далече. Кога види
нѣкое животно вѡска са и го пригравѣа
съ прѣдани-тѣ си крака и го разкъсѣа, или
акѹ ѣ далѣчкѹ оудѣра го съ оупѣшка-та си
та го сабѣра: а зими чѣтыри мѣсаци сѣди
въ пещѣра-та си, и не ѣдѣ нищо. Сносѣа
ката година ко-лькото сто ѣйца и зѣ па-
як-атъ, а Егѹптани-тѣ ходѣтъ да ги из-
дѣратъ и ги сѹпѣватъ: но Ихнѣмон-атъ мѣ
ѣ най голѣмы-атъ врагъ, той ѣ като которъ
и ходи да продаѣа ѣйца-та мѣ и ги ѣдѣ:
а дѣто кѣзѣватъ чн са пѣха въ корѣм-
атъ мѣ, та мѣ изѣаа печѣнка-та (цегѣръ-
атъ),

ага), и го сѹморѹва, то ѣ все лѹжа. Кадвѹватъ їѹще чи той плачи като челоуѣкъ: та заради това кога ще рѣкатъ чи нѣкой сѹ пристрѹва та плачи, кажатъ чи той плачи като Крокодїлъ.

Рѣченъ Вонъ. (7)

Рѣчнѹ-атъ конъ ѣ грѹхѹтъ добитакъ и голѣмъ колѣкото Носорог-атъ, намира сѹ въ рѣка-та Нїлъ, и поприличѹва на свинїѹ и на волъ и тѹи бѹчи: има тѹрдѣ голѣма глава и оутѹ, зѹби дѹбели и толь кози нѹки, щото като ги оударишь сѹ огнико-то пѹратъ искри: очи и оуши малки, а нѹдари (носнѹ дѹпки) голѣмы и широки, вратъ тѹрдѣ дѹбѣлъ, крака кѹси и малки сѹ четѹри нѹгти, оупѹшка кѹса и дѹбѣла, малко косми, илї ѣ со вѣкъмъ голъ, кожа чѣрна и толь кози дѹбѣла щото нити крѹшѹмъ може да ѹ примениѹ. Той добитакъ живѣи и по сѹхо и въ вода-та и шѹдѹ рѣка, трѣѹа, нѹвмїкъ, рѹшь, и корени дрѹвенини. Рѹжда кѹта годїна, и живѣи колѣкото дѹсѹтъ годїни. Дѹнѣмъ спї нѹ трѹстѹ

чрость-та ѿ не го ѣ грижа со всѣмъ, а нѣ-
рѣмъ ходи въ вода-та или по сухо да
лири. Истѣе. Не стрѣва никомъ зло, ако
ли нѣкой го закачи или оудари, тойди
часъ са вѣска като вѣсенъ срѣшъ него, и
не го вѣстава додѣ не го повреди, или додѣ
не види чи не щѣ може да го пристигни.

Камниаско птиче. (8)

Камниаско то птиче ѣ най голѣмо ѿ
сички-тѣ фарковати жикѣтни, защо кога
варви глава-та мѣ заминѣва на выскочена и
ѣацого конника (аглаа): тѣжко ѣ колькото
тридесать и пѣтъ ѣки, гага-та мѣ ѣ закри-
вѣна на вѣрх ать като вѣдица, крака-та ѿ
врат-ать мѣ са тѣврдѣ долги: вѣтѣве-тѣ
мѣ са ѣпки, масни и голи. Голѣмо-то
тога птиче не може да фѣрка: пѣрвѣ, защо
ѣ тѣвртѣ тѣжко: вѣторѣ, защо перѣ-та мѣ
са като коѣми. Глава-та мѣ ѣ плѣска, и
коккал-ать и тѣнакѣ и вѣрѣхакѣ, а ѣчи-тѣ
мѣ са голѣми и красни. Спорѣтъ долга-та
шѣа, и гѣркѣна-та гѣрѣвѣчка прилича на ка-
мѣла: та заради това са назовѣва Камни-
аско птиче.

То маѣ цюто мѣ дадешь, сирѣчь: трева,
хлѣвъ, косми, кожи, и всако дрѹго так-
вози нѣщо, но не смѣла желѣзо-то и дрѹги
таквици ѣжки нѣща, а ми ги изважда какви-
то ги галта. Тѣи сѣ много по Африка и
по бѣжна-та нѣй Асїйска страна, защо та-
чакъ хора-та имать цѣли стада таквици
птиче-та. Но гарк-аѣ пера-та имъ сѣ черни,
а по оупашка-та бѣли: на вѣтхо-то время
мѣжи-тѣ си кичаха сѣсъ тѣхъ глави-тѣ,
кога вѣтхождаха на брань (цѣнкъ), а сега
жѣны-тѣ ги носатъ по шѣпки-тѣ си. Кога
ги ловатъ изъ пѣрехъ ги гонатъ полѣска
до дѣ ѿтмалѣатъ и оугладнѣатъ, а чи то-
гази сѣ притичатъ сѣсъ конїе-та ги присти-
гатъ, и ги оубиватъ съ дрѣва, заради да не
сѣ оукарваватъ бѣли-тѣ и красни-тѣ тѣхъ
ни пера. Кажатъ чи това птиче крѣпъ глави-
та своѣ въ дрѣва-атъ, и мѣ сѣ стрѣва чи
тѣи щѣ сѣ оукрѣпъ.

Камїаски-тѣ птичета спосатъ ѣйца ѣжки
и голѣми, цюто тѣхъ хора-та вѣстребрѣ-
ватъ и ги оупотреблѣватъ за чаши. По
топли-тѣ мѣста ѣйца-та сѣ измѣтатъ сами

от топлината-та солнечна, а пилета-та току
като са излѣпватъ трагватъ та втхѣждатъ
самички да са хранатъ: а по на стѣдени-
тѣ мѣста, птички-тѣ забранатъ и хранатъ
пилета-та свои, додѣ тѣи станатъ доволъ-
ни да са хранатъ сами.

Мѣсо-то на тѣзи птичета е тѣжко за
ѣденіе и мачно съ смѣла, но Африкани-тѣ
и Арапи-тѣ го ѣдатъ: мѣсцѣ-та имъ на
ѣденіе са като отъ гѣска.

Жѣравъ. (9)

Жѣрави-тѣ лѣти дохѣждатъ да лѣтѣватъ
по Нѣмска-та земя, а зими втхѣждатъ по
топлы-тѣ страны. Кога фѣркатъ нарѣждатъ
са на варволица и са допиратъ съ глава-та
си единъ на другъ, и кога пѣрвы-атъ вт-
малѣи, защото не са допѣра до никого,
втхѣде на оупашка-та, и тѣи си почи-
ва додѣ са изрѣдѣтъ сички-тѣ. Фѣркатъ по
высоку за да глѣдатъ отъ далече мѣста-та
на които втхѣждатъ. Вѣжатъ чи нощѣмъ
сѣдатъ нѣкои да пѣжатъ, и, за да не
заспѣтъ, держатъ въ кракѣ-тъ си единъ

камакъ, заради да са събвдѣтъ, акъ нѣ-
какви заспѣтъ та извѣстнатъ камакъ-атъ: а
дрѣвни-тѣ спѣтъ на единыъ кракъ, и си
держатъ глава-та подъ крыло-то.

Шаркъ. (10)

Шаркъ-атъ има твѣрдѣ долга гага и долга
кракъ: прави си гнѣздо-то по високи дрѣва
и по стрѣхи-тѣ на кащѣ-та, и чисти гра-
дины-тѣ и нивы-тѣ ѿ земѣи. Тѣи са
мѣстатъ като и жѣрави-тѣ, сирѣчь лѣтѣ-
ватъ по хладни-тѣ мѣста, а зими холатъ
но топан-тѣ, но ѿще не знаѣмы гдѣ.
Кога приближи времѣ да са дигнатъ, раз-
дѣватъ кѣсть (хавѣрь) чѣ въ еди кой дѣнь
и на еди коѣ мѣсто трѣба да са собирѣ
сичкѣ-атъ народъ, и тогази чакатъ тамъ да
мрѣкни, а чѣ презъ ношѣ въ темнина-та
ставатъ, като една страшна войска, скрѣ-
томъ да не ги види никой на кадѣ щѣ ѿ-
идатъ: така праватъ и кога са забвратъ.
Твѣрдѣ любятъ пѣлета-та си, но и тѣи
гдѣдатъ добрѣ свои-тѣ родители кога
оустарѣватъ.

Китъ.

В и т ъ. (11)

О ко̀лькото жи́вотни зна́ймъ до днѣсь
 Кит-а̀тъ ѣ най го̀лѣмъ, за̀що снага̀-та мѢ
 ѣ двѣдесѣтъ или двѣдесѣтъ и чѣты́ри ла̀хти
 до̀лга, а гла̀ва-та мѢ дѐсѣтъ или двана̀де-
 сѣтъ, и та̀ка сичка̀-та мѢ до̀лжена ѣ триде-
 сѣтъ или тридесѣтъ и шѣсть ла̀хти. На
 гла̀ва-та си има двѣ́хала, сирѣчь двѣ́пки
 презъ ко́нто возди́ша, и двѣ́ха съ го̀лѣма
 сила и и́чѣнїе ко̀да-та на го̀рѣ ко̀га и́грае,
 а ко̀га ѣ о̀ура̀ненъ и́зфа̀рла крѡвь. О̀у̀ста-
 та мѢ са̀ ширѡки ко̀лькото двана̀десѣтъ
 ла̀хти, но̀ га̀рло-то мѢ ѣ тѣ́рдѣ тѣ́сно,
 щото̀ то̀кмѡ ма̀лки ры́бы мо̀же да пригѣ́тни.
 Же́нски-тѣ́ не сно̀сѣтъ и́йца, ка̀то по̀ много-
 то дрѣ́ги ры́бы, а́ми ра̀ждѣтъ ѝ подо̀жватъ
 ча̀да-та сво́и. Ма̀со-то на та̀зи ры́ба ѣ
 и́гко ѝ не́тѣлѣсто (по̀ста̀ло), но̀ ме́ждѡ ко̀жа-
 та ѝ ма̀со-то ѝ подъ о̀у̀стѣ́-тѣ́ си има
 тѣ́рдѣ де́бѣла ма̀сть, ко̀ято прика̀равѣтъ
 та и́зба̀ждѣтъ тѣ́лѣсто ма̀сло. Сичка̀-та мѢ
 сила сто́и на о̀у̀па̀шка-та, съ ко̀ято то́й
 сѣ̀зѣва ко̀ра̀бан (гимі́и) ѝ ги приба̀рта.

Тази голѣма рыба твърдѣ мѣчнѡ и
бѣднѡ сѣ лови. Които ходѣтъ да ѿдирѣтъ
пазѣтъ сѣ да не приближѣтъ твърдѣ, за да
не ги пристигни сѣ оупашка-та си, ами ѡт
далече стрѣлаѣтъ верхѡ нѣм ѡстры и голѣмы
бѣдицы, които сѣ вѣрзаны сѣ важиѣ. По-
дирѣ това кит-ѣтъ като сѣ оуранѣ дадалбо-
чака сѣ въ морѣ-то, но подирѣ малко пакѣ
излазѣ, защо не може да си воздиша въ
вода-та: а нѣкога слазѣ твърдѣ на далбоко,
и тогази, акѡ видѣтъ чи не щѣ стигни
важе-то, прирѣзвѣтъ го тѣтакси, защо за-
вѣлача и притѣрѣ гимѣа-та. Като инди тѣи
го оуранѣтъ на много мѣста изливѣ мѡ сѣ
кровь-та, та оумира. Тогази ѡтѣирѣтъ
масть-та мѡ, та ѿ гѣждатѣ въ бѣчвы, а
мѣсо-то мѡ фѣрлатѣ: ѡт нѣм и ѡт мозак-
ѣтъ мѡ правѣтъ свѣщи. Довѣтъ ги по край
Гриландѣ по 18нѣю и 18лѣю мѣсѣцѡ, защо
тогази сѣ собирѣтъ тѣгакѣ твърдѣ много, и
кѣта година оулавѣтъ колько-то двѣ хѣлади
Делфѣнѣ (домѣзѣ балли). (12)

Делфин-аѣ ѣ най чинраѣ ѡт сички-тѣ
доѣнтаѣ, заѣо кога бѣга не може го при-

стигна нити птиче, нити стрѣла, и ни една
рыба не оубѣгнѣваше ѿ него, акъ можаше
ѿт веднаждѣ да ги оулава, но, съ Божіи
промыслъ, пѣрвѣ треба да легни вѣзнакъ,
ачи тогази да оуловн дрѹги рыбы, но тѣи
тогази намиратъ времѣ та оубѣгватъ. Ва-
жатъ чи твѣрдѣ любви пѣканіе-то и челоуѣцы-
тѣ. Плаватъ покрай корабли-тѣ. Нѣкои
раждатъ двѣ близначита чада, и ги подѣл-
ватъ каквото и Кит-атъ, падатъ ги додѣ
порастатъ, и твѣрдѣ ги любатъ. Растатъ
до десѣтъ години.

П ч е л ѣ.

Пчелы-тѣ иматъ шѣсть крака, чѣтыри
крыла, двѣ рога на глава-та и една га-
гичка добра за да свчатъ съ нѣм сок-ѣтъ
ѿт цвѣтѣ-тѣ: живѣатъ въ хрѣлопи или
въ кошчета. Една ѿ тѣхъ ѣ по голѣма,
ней сички-тѣ дрѹги са покорѣватъ, и ѣ
слышатъ шото имъ повелѣи, тѣа са назо-
вава Царица или Бѣи. Токѣ тѣа ѣ жѣнска
и сноса сама колькото цѣтыридѣсѣтъ хѣла-
ди иица, и ѿт тѣхъ са измѣтатъ червѣи-

чета, които ги хранятъ дръвни-тѣ пчѣлы додѣ попорастатъ, тогѣзи тѣи ставатъ лѣвсъ (като пѣпки), ачи сѣтнѣ пакъ са сожвѣаватъ и ставатъ пчѣлы. Царица-та ѣ инди майка на сички-атъ рой. Има и дръвни пчѣлы въ кошче-то по голѣмы ѡт дръвни-тѣ, но по малки ѡт царица-та, които са назоваватъ бѣмбари: тѣи не иматъ желонити работатъ, ами ходатъ съ царица-та презъ лѣто-то, ачи сѣтнѣ, сирѣчь край лѣто-то, като снисе царица-та доволны мѣца, изиватъ ги работници-тѣ пчѣлы съсъ жѣла-та си.

Единъ рой ѣ каквото едно царство, тамъ всѣка пчѣла има своѣ-та работа: едни са ѡпредѣлены да пазятъ порти-тѣ, а дръвни ѡстава нощѣмъ да пазѣ, и ги сабѣжда наѣтрѣ, кога дойди времѣ за ставаніе съсъ едно различно бранчѣніе, тогѣзи глѣдаши ѡт веднажѣ сички-тѣ на крака, и акѡ видатъ чи щѣ са развали времѣ-то, или чи щѣ повѣи нѣкон вѣтаръ сѣдѣтъ си вѣтрѣ и не излѣзатъ, акѡ ли щѣ да ѣ хѣбаѣо времѣ-то, тѣи излѣзатъ изъ кошче-то като

Ѣднѣ войска, или каквѣто много братѣа, и
ѡтхѡждатъ течешкомъ по нивы-тѣ, и по
лѣвады-тѣ, и изъ градины-тѣ, и подиръ
мѣлко ги глѣдашь, чи сѣ вращатъ съ вѣсѣлы
пѣсни, и ѡбкнчѣны сѣсъ цвѣтъ, а дрѡги
на жабѣрины сѣ вода и намѡренны по сит-
ка-та снагѣ. Тѣи тѣзи катѡ мѣди момцы
и мѣды момы хѡдѣтъ по лѣвады-тѣ, а по
стѣры-тѣ, на коитѡ вѣки не держѣтъ кракѣ-
та и крыла-та, работѣтъ въ кѣши, всѣка на
каквѣто рѣбота ѣ ѡпредѣлѣна. Перѡ три
или чѣтыри сѣдѣтъ на порта-та, да пома-
гатъ да стѡварѣтъ товарѣ-тѣ, коитѡ дохѡж-
датъ ѡт вѣнъ: дрѡги ги дигѣтъ тогѣзи та
ги занѡсѣтъ дѣто правѣтъ питы-тѣ: тѣмъ,
Ѣднѣи вѣлѣтъ сѣ оустѣ-та и сѣ кракѣ-та
сѡи вошнѣна-та, (ѡт коитѡ ныѣ правимъ
сѡѣши, та ги приносѣмы Богѣ въ цѣрко-
ва-та:) а дрѡги а поѣмѣтъ ѡт тѣхъ та пра-
ватъ онѣа шѣсторѣаты дѣлѣвички, толь-
кози оурѣдѡи и искѣсѡи, щѡто каже чѣло-
вѣкъ чи сѣ правѣны сѣ пергѣль, дрѡги
приносѣтъ тогѣзи слѣдкѣ-атъ онѣи мѣдъ та
го наливѣтъ въ тѣхъ, пакъ дрѡги сѣдѣтъ

тамъ готовы да замѣжатъ оустѣ-та на пол-
ны-тѣ дѣлнички, за да не истича, и да не
са загубва тѣхна-та многоцѣнна стока.
На друго мѣсто шт страна ѣ тѣхна-та обща
поварна (ахчийница), и тамъ има повари
(ахчин) колькото трѣкатъ да готватъ истѣе
за вечерь-та. Додѣ тѣн работатъ пчелы-тѣ,
царица-та тѣхна тича врѣдъ та глѣда сама
кой какво работи, или какво ѣ работилъ,
и ги подкана да залѣгатъ колькото мо-
гатъ: акъ ли види нѣкоа чи а марзи,
мѣмри а, мѣчи а, и най сѣтнѣ, акъ видн
чи ни са покаява, шѣждава а на смѣрть,
и покаява на други-тѣ да а оубѣатъ. Чѣди
са всѣкъ като погалѣни съ колакъ трѣатъ
и съ колька чеврастина сички-тѣ членове на
тази република, залѣгатъ за обща-та поль-
за. Чѣдана ѣ и тѣхна-та чистота, защо
има шпредѣлены пчелы да разтрѣбятъ и
да митатъ, и тѣй не са баватъ ката дѣнь
да фарлатъ сметь-та, ами а собиратъ въ
ѣдинъ рогъ, ачи кога ѣ развалѣно времѣ-
то, и не могатъ да штидатъ по ванъ, то-
гази, за да не сѣдаатъ празданы, изфар-
латъ

даѣтъ сметѣ-та. Като мръкни прибиратъ сѣ
и вечератъ на една обща трапѣза сички-тѣ,
ачи погѣдѣватъ малко нѣщо и галчатъ,
но като дойди время за леганіе, примниѣва
пакъ онаа, която ги сакѣди свтрена-та,
и съ прилично бранчѣніе имъ повелѣва да
спѣтъ.

Като сѣ роди въ кошче-то новъ рой,
царица-та, акѣ види чи е хубаво время-то,
става пѣрвѣ тѣа та повожда своа-та вой-
ска съ веселы пѣсни, и ѡтхѣде да сѣ при-
сели на друго мѣсто и да направи новъ
градъ: тѣа дѣто види оутѣдно мѣсто, кацѣа,
и тѣтакѣи сѣ нарежда околѣ и нейна-та
многочисленна войска. А пчеларь-атъ (ко-
ванци-атъ) забѣла тогѣзи оуи-тѣ и рацѣ-тѣ
свои, ачи издига едно кошче на варѣнна,
и го заносѣ надъ рой-атъ, или го подлага
подъ него, ачи го оутѣрѣа вѣтрѣ. Акѣ ли
сѣ случѣи да не вѣѣзи царица-та въ него,
дигатъ сѣ сички-тѣ други пчѣлы та из-
бѣгѣватъ до една, защо не могатъ бѣзъ ца-
рица, акѣ ли оумрѣ тѣа, сички-атъ рой а
жалѣи и ѡт скорѣа сѣ погѣѣва. Тѣа

кажатъ

кажати, не има жéло, но и да има не го оупотребява никога, а други-тѣ иматъ, и кога нѣкои ги закачи, тѣи си ѿтмѣватъ съ него, има да сѣ оумрели конѣе ѿ тѣхъ, ала казватъ нѣкои чи оумира и пчелѣ-та кога оужели нѣкого.

М р а в ы.

Мравы-тѣ иматъ шестъ крака и жéло: и работы-тѣ имъ сѣ сподѣлены каквото и на пчелы-тѣ и общо собирають за хранѣ житени зерна. Тѣи по жѣтва, като оутѣтатъ на нѣкадѣ жито, ѿтхождають да ѿчистатъ добръ който пѣть имъ сѣ види по правъ, заради да не забиваають и да не сѣ припавѣватъ, кога минѣватъ натоварены, и ѿт по напредъ ѿше ѿчистатъ и приграждають добръ свой-тѣ житници, ачи тогази трагвають като по жѣтва та сѣ потоваають сѣсь жито, кой колкото по много може, и го носатъ та го трѣпатъ на едно мѣсто. Като сѣ минни жѣтва-та не ѿставають жито-то тѣи, защо подиръ маако дни то пониква, и тѣи трѣба тогази

да измръятъ ѿ глѣдъ. Заради това сѣдѣтъ
сички-тѣ та причѣпватъ презъ средѣ-та
сички-тѣ зерна, ачи тѣи ги напѣватъ въ
житници-тѣ свои. Срамота ѣ вѣстина на
человѣка да глѣда тѣхъи добитачета толь-
кози согласи по междѣ си, и заради това
толькози благополѣчни, а тѣи да не ше да
бѣди согласенъ сѣсъ свои тѣ братѣа. Мра-
вы-тѣ спѣтъ презъ сичка-та зима и про-
лѣтъ, като са сѣвѣдѣтъ, идѣтъ ѿ гото-
во-то жито додѣ доиди втора жѣтка.

Тѣи каквото и пчелы-тѣ имѣтъ си въ
всѣкѣи мравинѣкъ по една царица, и тѣа
сноса до осѣмь стѣтинѣи иица, ѿ тѣхъ са
измѣтѣтъ червѣичета, ачи сѣтнѣ ставѣтъ
лаѣсъ (пѣпки) и тѣхъ прѣсти-тѣ хора зо-
ватъ мравинѣи иица. Многѣ са трѣдѣтъ
сѣсъ тѣхъ мравы-тѣ презъ лѣто-то, защо
дѣнѣмъ ги износѣтъ на слѣнце-то, а вѣчаръ,
или кога видѣтъ чи ше са развали врѣмѣ-
то, вносѣтъ ги вѣтрѣ въ мравинѣкѣ-атѣ.

Тѣхъни-тѣ житници са сподѣлѣны на
много приградѣи, и врата-та, презъ които
са вѣдѣтъ изъ една въ дрѣга, са ѿ долу, и
толь-

толькози и скѣснѣ и оубѣднѣ направинѣ,
 што не ѣ возможно да преминѣ снѣгъ или
 дождь до тамъ. Много пати человекѣ-тѣ
 разкалиха мравинѣцы за да видѣтъ какъ
 сѣ направини, та да направѣтъ по гра-
 довѣ-тѣ таквиѣ кащѣмъ, за да сѣдѣтъ въ-
 трѣ кога сѣ бѣѣтъ, но никой до нынѣ не
 можѣ да ги стигнѣ, защо кога ѣтворѣтъ
 нѣкой мравинѣкъ, всѣ развѣѣтъ и при-
 грады-тѣ нѣговы, и заради това не мо-
 гѣтъ да ги придирѣтъ доврѣ.

Человѣкъ.

Който малкъ попридирѣ може да познаѣ
 чи не има дрѣго создѣнѣ на землѣ-та по
 изрѣдѣно и по почтѣнно ѣтъ человекѣ, той
 не токми спорѣтъ дрѣшѣ-та, но и спорѣтъ
 тѣло-то заминѣва сички-тѣ добитѣцы. Ни-
 кой не може да смѣли по изрѣдѣно создѣ-
 нѣ ѣтъ человекѣ. Всяка нѣгова стѣва има
 таквиѣ сила и толкаѣ каквѣто и колка-та
 и трѣба: на примѣръ палецѣ-ѣтъ ѣ по ѣгкѣ
 ѣтъ дрѣси-тѣ пѣрсти, и крака-та по ѣгки
 ѣтъ рацѣ-тѣ, и прочѣ.

Богъ дади намъ нѣкои стѣвы по двѣ,
но една-та ѿ тѣхъ не ѣ неполезна: защо
акъ имахмы по единъ кракъ, не можахмы
ходи прави, или еднама съ голѣма мака
цѣхмы да можемъ да пристапимъ: сѣсъ една
рака не можахмы прави толькози работы,
колко то сѣсъ двѣ: сѣсъ двѣ оуши чѣкамы
ѿт вѣда: съ едно око можахмы глѣда,
но защото това чѣство ѣ тѣрда ѣ изрѣдено
и полезно, заради това имамы двѣ, щото
акъ нѣкакъ са покрѣди едно-то, да ѿ-
гѣни намъ друго-то, и тѣи пакъ, токму съ
него, да исполнамы наша-та потреба.

Человѣцы-тѣ не са еднакви, нити на
лице, нити на гласъ, нити на писмо, и
ѿт това пакъ познаваме божіа-та премѣ-
дрость, защо по лицѣ-то са разпознаваме
дѣнѣмъ, а по глас-атъ нощѣмъ, а по пи-
смо-то кога смѣ на далече.

Въ человека главны-атъ мозакъ ѣ най
чѣденъ, защо до кога то ѣ здравъ, до
тогази сички-тѣ дѣшевы наши силы са
здравы, и нѣе до тогази живѣимъ. Много
философи кажатъ чи тамъ сѣди безсмертна-та

наша душа, и ѿ тамъ тѣа мърда, както
ше, сички-тѣ тѣлесны ставы. Никой до-
бритакъ не има толькози мозакъ колькото
человѣк-ать. Единъ волъ, ѿ пать кантара,
има сто и седемдесать драма мозакъ, а
человѣк-ать, единъ кантаръ тѣжакъ, има
една око и триста драмы: деафин-ать, който
има най много мозакъ ѿ сички-тѣ дрѣ-
ги животни, едвѣмъ има пать стотинъ
драмы. Кажать чи по оумни-тѣ хора
имать по много мозакъ, а по безѣмни-тѣ
по маако.

Каквото въ мозак-ать са соединавать
сички-тѣ наши чѣства, тѣи и въ чреко-то
(шкемба-та) са собира сичка-та тѣлесна
храна, тамъ е и стомах-ать (мѣра-та),
въ който са смѣла истѣе-то, сирѣчь стѣ-
пава са, и сѣтнѣ една часть ѿ него
става сокъ и кровь, та са разпрѣска изъ
тѣло-то, а цюто ѿстѣни непотрѣвно, него
изфараама.

Единъ человекъ има осимъ или десать
оки кровь, коаго минѣва презъ сераце-то,
и са разижда чакъ до краища-та на тѣ-

ло-то, ачи ѿ тамъ пакъ сѧ враща презъ
жилы-тѣ та доходе въ сердце-то, и тѣмъ
всѣ вѣхожда и не сѧ запира совѣтъ, за-
що токѣ да сѧ запре на вртѣ оумирамы.
Дѣво-то оухо на сердце-то тѣва комахай
седемдесѣтъ пѣти на една минѣта, и на
всѧко тѣпваніе минѣва презъ него комахай
аванадесѣтъ драма кровъ.

Безъ коккали человекъ шѣше да ѣ какъ-
вото каша безъ подпѣрки и безъ темѣли,
и тѣмъ не можаше държѣ, ами трѣваше да
сѧ развали и да падни. Въ тѣло-то наше
сѧ намиратъ деѣста и четѣридесѣтъ кок-
кали, които дохождатъ на тѣжченѧ коль-
кото една тритина на тѣло-то, сѣрѣчь
акѣ сѣчко-то тѣло ѣ тридесѣтъ окни, де-
сѣтъ ѿ тѣхъ сѧ коккали.

Но человекъ стѧва най разлѣченъ и най
горенъ ѿ сѣчки-тѣ животни, надъ които
той царѣва сѧсъ сѣой-атъ оумъ, защо съ
него той придѣра и развѣмѣва причини-тѣ
на много нѣща, и познава нѣкои си предѣ
да сѧ стѧнали ѿше. Може да говори и

да изъавява на други-тъ щото той си мис-
 ли, или ги пита да му кажатъ, щото
 тѣи си мислятъ: и тѣи единъ ѿ други
 са оучимъ и оумножавамы наши-атъ оумъ
 съ много наѣки. Издирѣ челоуѣкъ много
 хвдожества (занаѣти), стана доволенъ да
 шехожда сичка-та земя, и да дѣри вѣдѣ
 всако нѣщо, което щѣ може да ги поль-
 зова. Повѣждава сѣкъ свое-то остроуміе
 и най люти-тъ свѣрове. Не му постигна
 земя-та да насити свое-то любовчѣніе,
 ами са издѣга чакъ до нѣко-то: тамъ по-
 знава съ голѣмо оудивлѣніе Божіа-та без-
 крайна и непостижима сила, кога придѣра
 колѣко са далече ѿ насъ мѣста-атъ, слон-
 це-то и свѣдѣ-тъ, колѣка ѣ тѣхна-та
 голѣмина, кои правѣла послѣдоватъ тѣхни-
 тъ движѣніа, и прочаа. Тѣи най сѣтнѣ
 познава свой-атъ создатель, и акъ рачи
 да оугоди нѣму, разумава чи щѣ намѣри и
 подирѣ тойзи привременъ жикоть вѣчно
 блаженство. Колѣки други безъ чѣтъ да-
 рове изсипа Богъ предъ челоуѣка за да го
 направи блаженъ и благополученъ! и на колѣка
 чѣстъ

чѣсть вы́сока го и́здигна като го сотвори
по о́бразъ своемъ и по подоби́ю!

Много челове́цы живѣа́тъ по зема́-та,
ка́жатъ да са сички-тѣ комахъи х́ла́да
миліона, ѿ които шестъдесѣтъ оумира́тъ
на една́ минѹта а́ три х́ла́ди и шѣсть сто-
тинѣ на е́динѣ часѣ, и пакѣ то́лькози са
ражда́тъ: ѿ сто х́ора оумира́тъ трима на
година-та.

Приди́ратъ и ка́жатъ нѣкои, чи са ра́ж-
да́тъ по много мѹжески дѣ́ца, сирѣ́чь на
двадесѣтъ момичета, двадесѣтъ и е́дно
момчѣ: и това ѿпредѣли́ Богъ за́що то мѹ-
жи-тѣ по бѣ́дствова́тъ и са по гвѣа́тъ ѿ
жѣны-тѣ и таи за ма́лко вре́мѣ ѿста́ватъ
то́лькози мѹжи, ко́лкото и жѣны. Сѹтъ това
пакѣ позна́ваемы бо́жіѣ-та премѹдрость, за-
що тои ѿтрѣ́ди да зѣма всѣ́кій мѹжѣ по
една́ жена. Приди́ратъ і́ѡше чи въ голѣ-
ми-тѣ гра́дове оумира́ на година-та е́динѣ
ѿт двадесѣтъ и пѣтъ х́ора, а въ по ма́л-
ки-тѣ е́динѣ ѿт тридесѣтъ, а по села́-та
е́динѣ ѿт чети́ридесѣтъ.

Какъ да пазн челоуѣкъ здравіе-то свое.

На тойзи свѣтъ най голѣмо добро на челоуѣка ѣ здравіе-то, зашо безъ него ни-кога не може са зарадва и развесели, заради това треба да са пазн ѿ всако нѣщо, което го вредн, и да послѣдова тѣзи за-рачаніа.

Здравы-атъ треба да променѣва частъ живеніе-то свое, да не дѣри цѣлави и цѣ-лители. Да ходи по села-та, по нивы-тѣ, по лѣвъ, да сѣди и въ град-атъ, да играи, да си почива, но не много, зашо ѿ мар-заль-атъ става нѣмоушенъ и безсиленъ, а ѿ трѣд-атъ ижкъ, силенъ и здравъ до крайна старость. Да са капи и въ топла вода и въ студѣна: да иде дѣждатъ на день-атъ, и толькози, колкото може да смла.

А които челоуѣцы са нѣмоушни (таквижи са по много-то които живѣатъ въ градо-вѣ-тѣ и оучени-тѣ) треба по много да са пазатъ. Свѣтрена да не ставатъ нити да работатъ нищо, акѡ познаатъ чи ѿще не имъ са ѣ смалло житіе-то. Като станатъ

А Р І О М Е Т І К А.

Бъ тѣзи кѣса Аріометіка не написахъ правилъ ами токмо примѣри, които послѣдуютъ съ такавъ чинъ, щото мога да речеши правилата сѣ непотрѣбни: но оучитель ать трѣба да каже на дѣца-та, кога не разбиратъ, и да имъ дава, спорѣдъ тѣзи и други примѣри за да сѣ въучавать (аа-шардисватъ).

Ч и с л а .

І.

	ЕДИ- НИЦЫ.	ДЕСА- ТИНЫ.	СТО- ТИНЫ.	ХІЛА- ДЫ.	
ЕДНО	1 а.	10 і.	100 р.	1000	х а.
ДВѢ	2 б.	20 к.	200 с.	2000	х б.
ТРИ	3 г.	30 л.	300 т.	3000	х г.
ЧЕТЫРИ	4 д.	40 м.	400 оу.	4000	х д.
ПЯТЬ	5 е.	50 н.	500 ф.	5000	х е.
ШЕСТЬ	6 з.	60 ѓ.	600 х.	6000	х з.
СЕДМЬ	7 з.	70 о.	700 ѱ.	7000	х з.
ОСМЬ	8 й.	80 п.	800 ѿ.	8000	х й.
ДЕВЯТЬ	9 ѿ.	90 ч.	900 ц.	9000	х ѿ.

2.

ДЕСЯТИНЫ И
ЕДИНИЦЫ.

СТОТИНЫ И
ЕДИНИЦЫ.

11 аї.	21 ка.	101 ра.	201 са.
12 бї.	32 лв.	102 рк.	302 тк.
13 вї.	43 мг.	103 рг.	403 оуг.
14 дї.	54 нд.	104 рд.	504 фл.
15 еї.	65 зє.	105 ре.	605 хє.
16 зї.	76 ос.	106 рс.	706 үс.
17 зї.	87 пз.	107 рз.	807 шз.
18 иї.	98 чи.	108 ри.	908 ци.
19 аї.	99 ча.	109 ра.	909 ца.

3.

СТОТИНЫ И
ДЕСЯТИНЫ.

ХІЛАДЫ И
ЕДИНИЦЫ.

ХІЛАДЫ И
ДЕСЯТИНЫ.

110	210	1001	2001	1010	2010
120	320	1002	3002	1020	3020
130	430	1003	4003	1030	4030
140	540	1004	5004	1040	5040
150	650	1005	6005	1050	6050
160	760	1006	7006	1060	7060
170	870	1007	8007	1070	8070
180	980	1008	9008	1080	9080
190	990	1009	9009	1090	9090

П р и л о ж е н і е.

4.

1 и 1	2	11 и 1	12	11 и 21	32
2 и 2 П	4	22 и 2 П	24	12 и 32 П	44
3 и 3 Р	6	33 и 3 Р	36	13 и 43 Р	56
4 и 4 А	8	44 и 4 А	48	14 и 54 А	68
5 и 5 И	10	55 и 5 И	60	15 и 65 И	80
6 и 6 У	12	66 и 6 У	72	16 и 76 У	92
7 и 7 Л	14	77 и 7 Л	84	17 и 87 Л	104
8 и 8 Я	16	88 и 8 Я	96	18 и 98 Я	116
9 и 9	18	99 и 9	108	19 и 99	118

5.

10 и 10	20	100 и 100	200
20 и 20 П	40	200 и 200 П	400
30 и 30 Р	60	300 и 300 Р	600
40 и 40 А	80	400 и 400 А	800
50 и 50 И	100	500 и 500 И	1000
60 и 60 У	120	600 и 600 У	1200
70 и 70 Л	140	700 и 700 Л	1400
80 и 80 Я	160	800 и 800 Я	1600
90 и 90	180	900 и 900	1800

6.

23	34	41	53	63	71	73	81
<u>23</u>	<u>34</u>	<u>42</u>	<u>24</u>	<u>36</u>	<u>18</u>	<u>23</u>	<u>18</u>
64	68	83	77	99	89	96	99

СОТЛОЖЕНІЕ.

7.

2	БЕЗ	1	Е	1	12	БЕЗ	11	Е	1
4	БЕЗ	2	Е	2	24	БЕЗ	22	Е	2
6	БЕЗ	3	Е	3	36	БЕЗ	33	Е	3
8	БЕЗ	4	Е	4	48	БЕЗ	44	Е	4
10	БЕЗ	5	Е	5	60	БЕЗ	55	Е	5
12	БЕЗ	6	Е	6	72	БЕЗ	66	Е	6
14	БЕЗ	7	Е	7	84	БЕЗ	77	Е	7
16	БЕЗ	8	Е	8	96	БЕЗ	88	Е	8
18	БЕЗ	9	Е	9	108	БЕЗ	99	Е	9

8.

20	БЕЗ	10	Е	10	200	БЕЗ	100	Е	100
40	БЕЗ	20	Е	20	400	БЕЗ	200	Е	200
60	БЕЗ	30	Е	30	600	БЕЗ	300	Е	300
80	БЕЗ	40	Е	40	800	БЕЗ	400	Е	400
100	БЕЗ	50	Е	50	1000	БЕЗ	500	Е	500
120	БЕЗ	60	Е	60	1200	БЕЗ	600	Е	600
140	БЕЗ	70	Е	70	1400	БЕЗ	700	Е	700
160	БЕЗ	80	Е	80	1600	БЕЗ	800	Е	800
180	БЕЗ	90	Е	90	1800	БЕЗ	900	Е	900

9.

46	68	83	77	99	89	96	99
23	34	42	24	36	18	23	18
23	34	41	53	63	71	73	81

ОУМНОЖЕНІЕ.

10.

1	по	1	1
2	по	2	4
2	по	3	6
2	по	4	8
2	по	5	10
2	по	6	12
2	по	7	14
2	по	8	16
2	по	9	18

3	по	3	9
3	по	4	12
3	по	5	15
3	по	6	18
3	по	7	21
3	по	8	24
3	по	9	27

4	по	4	16
4	по	5	20
4	по	6	24
4	по	7	28
4	по	8	32
4	по	9	36

5	по	5	25
5	по	6	30
5	по	7	35
5	по	8	40
5	по	9	45

6	по	6	36
6	по	7	42
6	по	8	48
6	по	9	54

7	по	7	49
7	по	8	56
7	по	9	63

8	по	8	64
8	по	9	72

9	по	9	81
---	----	---	----

11.

55
11
55
55
605

22
22
44
44
484

35
11
35
35
385

202
11
202
202
2222

12.

10	по	10	100
20	по	20	400
20	по	30	600
20	по	40	800
20	по	50	1000
20	по	60	1200
20	по	70	1400
20	по	80	1600
20	по	90	1800

30	по	30	900
30	по	40	1200
30	по	50	1500
30	по	60	1800
30	по	70	2100
30	по	80	2400
30	по	90	2700

40	по	40	1600
40	по	50	2000
40	по	60	2400
40	по	70	2800
40	по	80	3200
40	по	90	3600

50	по	50	2500
50	по	60	3000
50	по	70	3500
50	по	80	4000
50	по	90	4500

60	по	60	3600
60	по	70	4200
60	по	80	4800
60	по	90	5400

70	по	70	4900
70	по	80	5600
70	по	90	6300

80	по	80	6400
80	по	90	7200

90	по	90	8100
----	----	----	------

Д Ъ Л Ё Н Ы Е.

13.

1 на 1 по 1
4 на 2 по 2
6 на 2 по 3
8 на 2 по 4
10 на 2 по 5
12 на 2 по 6
14 на 2 по 7
16 на 2 по 8
18 на 2 по 9

9 на 3 по 3
12 на 3 по 4
15 на 3 по 5
18 на 3 по 6
21 на 3 по 7
24 на 3 по 8
27 на 3 по 9

16 на 4 по 4
20 на 4 по 5
24 на 4 по 6
28 на 4 по 7
32 на 4 по 8
36 на 4 по 9

25 на 5 по 5
30 на 5 по 6
35 на 5 по 7
40 на 5 по 8
45 на 5 по 9

36 на 6 по 6
42 на 6 по 7
48 на 6 по 8
54 на 6 по 9

49 на 7 по 7
56 на 7 по 8
63 на 7 по 9

64 на 8 по 8
72 на 8 по 9

81 на 9 по 9

14.

605 | 11
55 | 55
55
55
—
0

484 | 22
44 | 22
44
44
—
0

385 | 11
33 | 35
55
55
—
0

2222 | 11
22 | 202
22
22
—
0

100 на 10 по 10
 400 на 20 по 20
 600 на 20 по 30
 800 на 20 по 40
 1000 на 20 по 50
 1200 на 20 по 60
 1400 на 20 по 70
 1600 на 20 по 80
 1800 на 20 по 90

900 на 30 по 30
 1200 на 30 по 40
 1500 на 30 по 50
 1800 на 30 по 60
 2100 на 30 по 70
 2400 на 30 по 80
 2700 на 30 по 90

1600 на 40 по 40
 2000 на 40 по 50
 2400 на 40 по 60
 2800 на 40 по 70
 3200 на 40 по 80
 3600 на 40 по 90

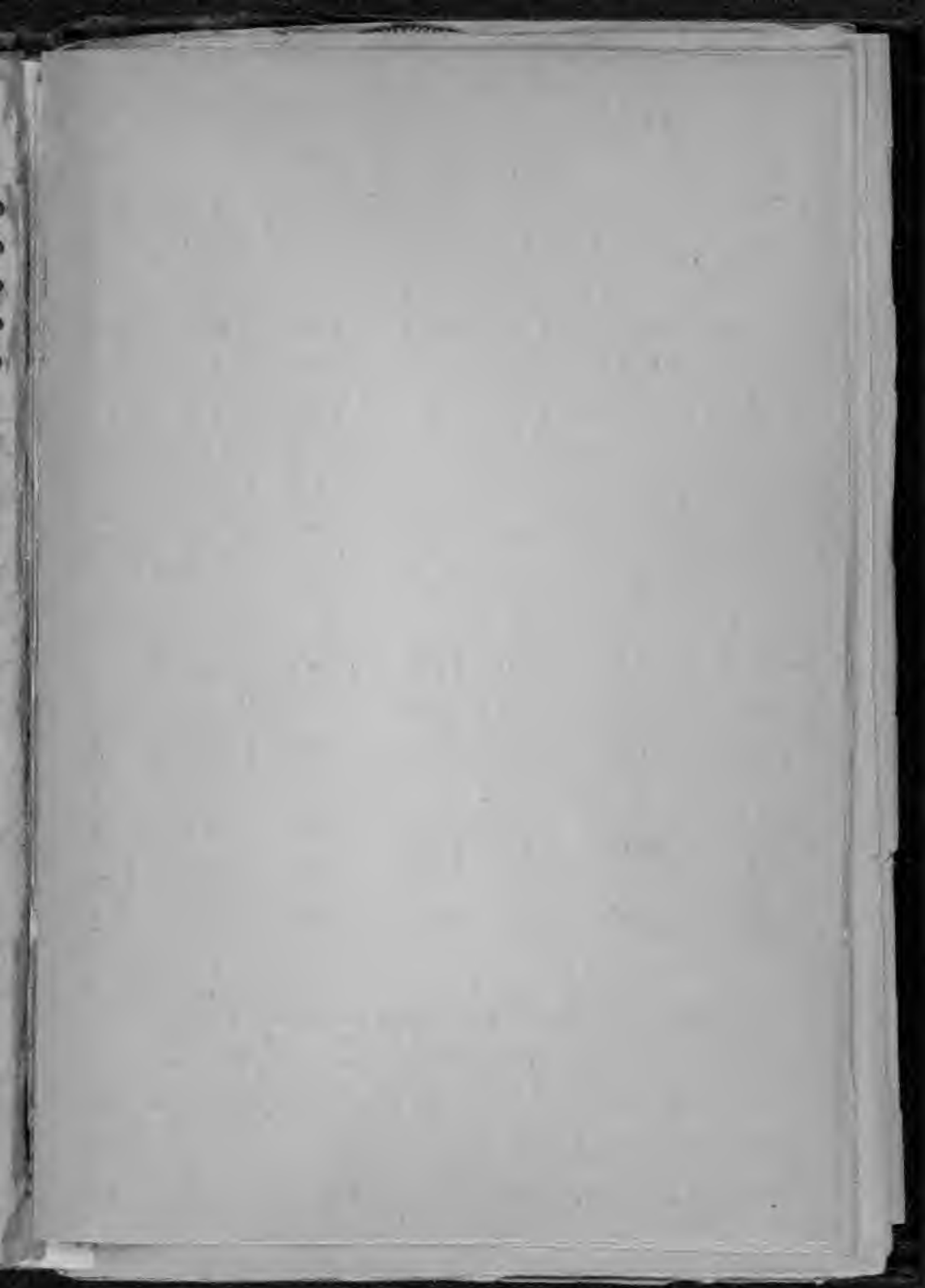
2500 на 50 по 50
 3000 на 50 по 60
 3500 на 50 по 70
 4000 на 50 по 80
 4500 на 50 по 90

3600 на 60 по 60
 4200 на 60 по 70
 4800 на 60 по 80
 5400 на 60 по 90

4900 на 70 по 70
 5600 на 70 по 80
 6300 на 70 по 90

6400 на 80 по 80
 7200 на 80 по 90

8100 на 90 по 90

ПРИЛОЖЕНІЕ.			ДОПОЛНЕНІЕ.			ОУМН
22	35	47	43	65	85	105
21	30	38	21	30	38	25
<u>43</u>	<u>65</u>	<u>85</u>	<u>22</u>	<u>55</u>	<u>47</u>	<u>525</u>
						210
111	122	135	334	151	271	2625
223	29	136	223	29	136	
<u>334</u>	<u>151</u>	<u>271</u>	<u>111</u>	<u>122</u>	<u>135</u>	
						208
55	66	55	111	132	110	3
56	66	55	56	66	55	624
<u>111</u>	<u>132</u>	<u>110</u>	<u>55</u>	<u>66</u>	<u>55</u>	
107	166	155	214	232	310	
107	66	155	107	66	155	
<u>214</u>	<u>232</u>	<u>310</u>	<u>107</u>	<u>166</u>	<u>155</u>	66
						77
666	666	666	999	1000	1001	462
333	334	335	333	334	335	462
<u>999</u>	<u>1000</u>	<u>1001</u>	<u>666</u>	<u>666</u>	<u>666</u>	<u>5082</u>

Цѣна полагаемы на тѣзи кни́га три гро́ша. Но
 една, а който пѣтдесѣтъ, сѣсъ о́смь, а който зѣ

Намиратъ сѣ тѣзи кни́ги на Евкѣрець при Гос
 зарска-та каѣа на Казанъ при Господина Хауи Л
 господина **ВАСИЛІА П. НУНОВИЧА**, къ Бран

МНОЖЕНІЕ.

$$\begin{array}{r} 206 \\ 20 \\ \hline 4120 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 505 \\ 20 \\ \hline 1010 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2625 \\ 25 \\ \hline 125 \\ 125 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ 105 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4120 \\ 40 \\ \hline 120 \\ 120 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 20 \\ 206 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1010 \\ 10 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2 \\ 505 \\ \hline 10 \\ 10 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ 25 \\ \hline 125 \\ 50 \\ \hline 625 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 55 \\ 55 \\ \hline 275 \\ 275 \\ \hline 3025 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 624 \\ 6 \\ \hline 24 \\ 24 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3 \\ 208 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 625 \\ 50 \\ \hline 125 \\ 125 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ 25 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3025 \\ 275 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 55 \\ 55 \\ \hline 275 \\ 275 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 88 \\ 25 \\ \hline 440 \\ 176 \\ \hline 2200 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 99 \\ 99 \\ \hline 891 \\ 891 \\ \hline 9801 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5082 \\ 462 \\ \hline 462 \\ 462 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 77 \\ 66 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2200 \\ 200 \\ \hline 200 \\ 200 \\ \hline 0 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 25 \\ 88 \\ \hline \end{array}$$

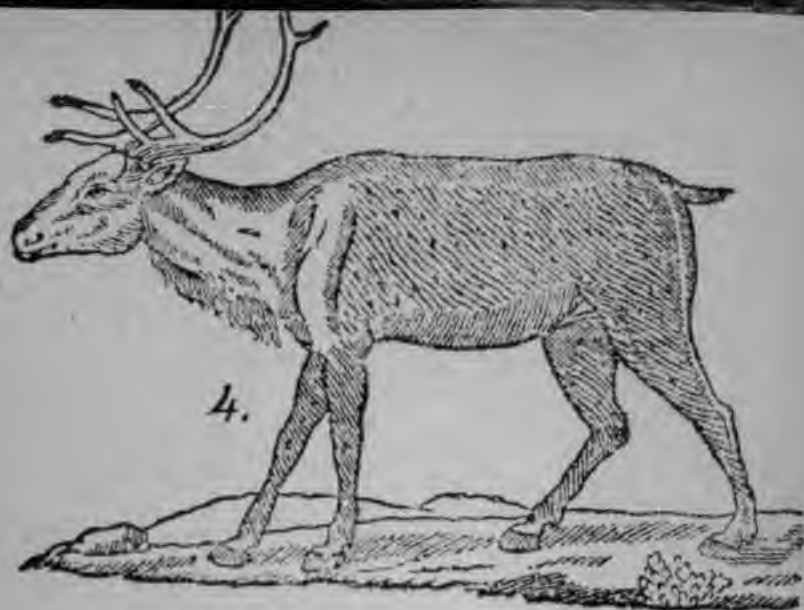
$$\begin{array}{r} 9801 \\ 891 \\ \hline \end{array}$$

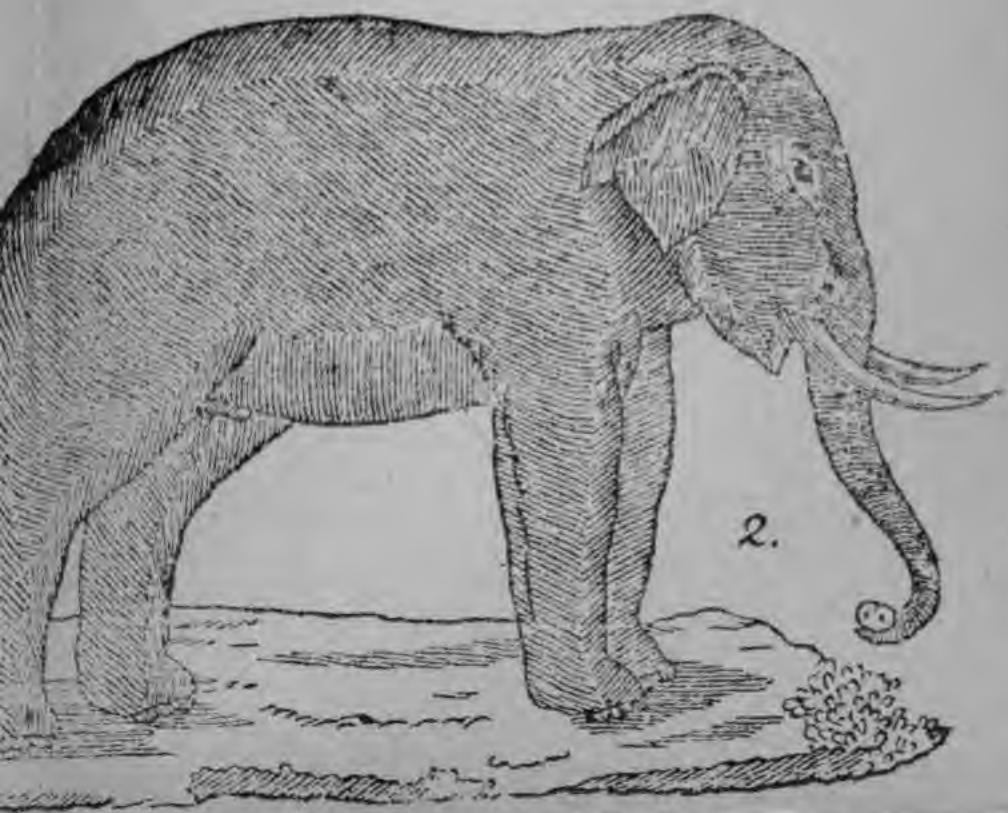
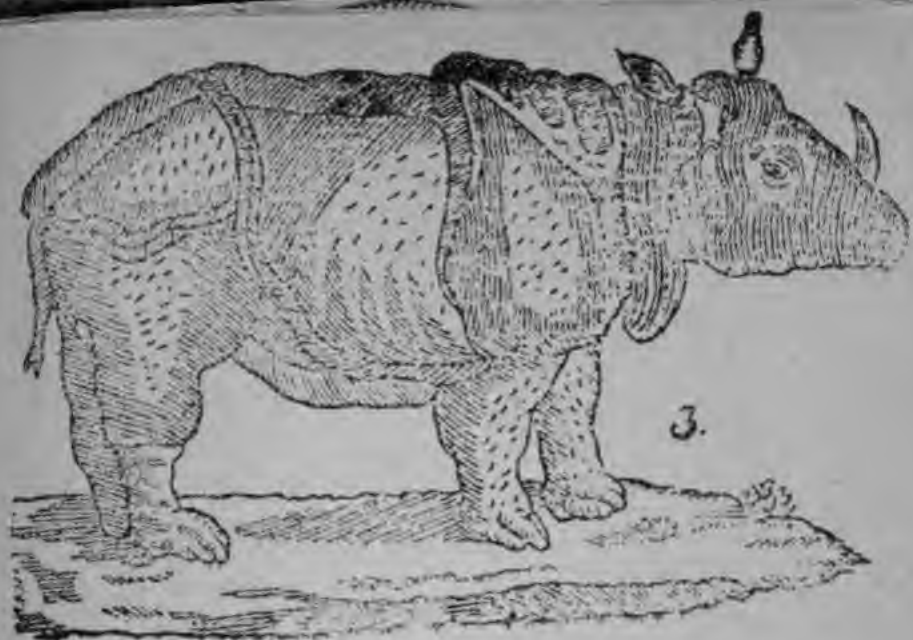
$$\begin{array}{r} 99 \\ 99 \\ \hline 891 \\ 891 \\ \hline 0 \end{array}$$

Но който зѣмни дѣсѣтъ кни́ги подарѣваемы го сѣсѣ
 зѣмни сто, подарѣваемы го сѣсѣ двѣдѣсѣтъ.
 Господина Добра Габрокала-та, и въ Османъ па
 Ядана Хаѣи Бѣровича. Въ при настоятелѣ аты
 ашова иаи въ Бѣкѣрѣцѣ.

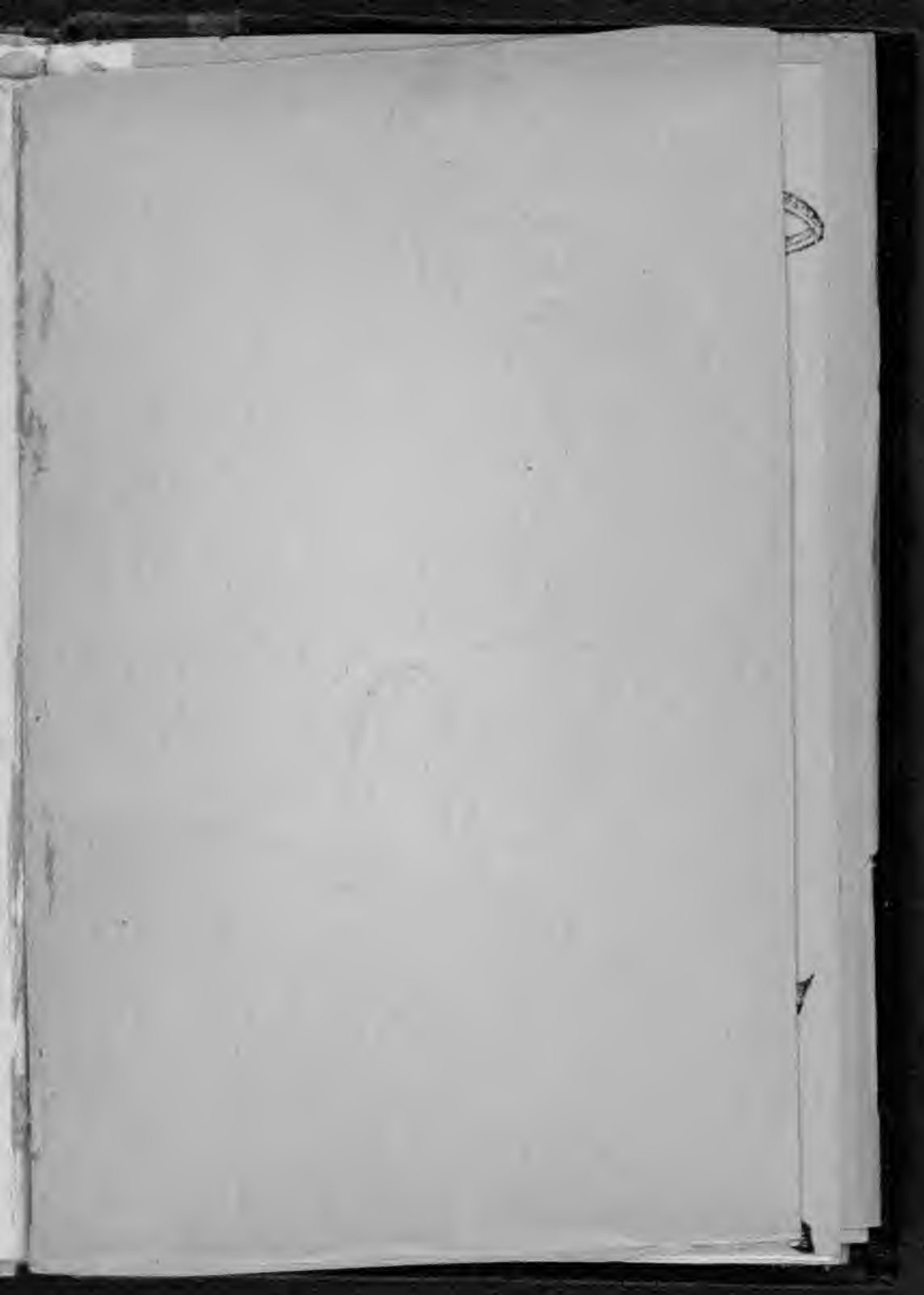

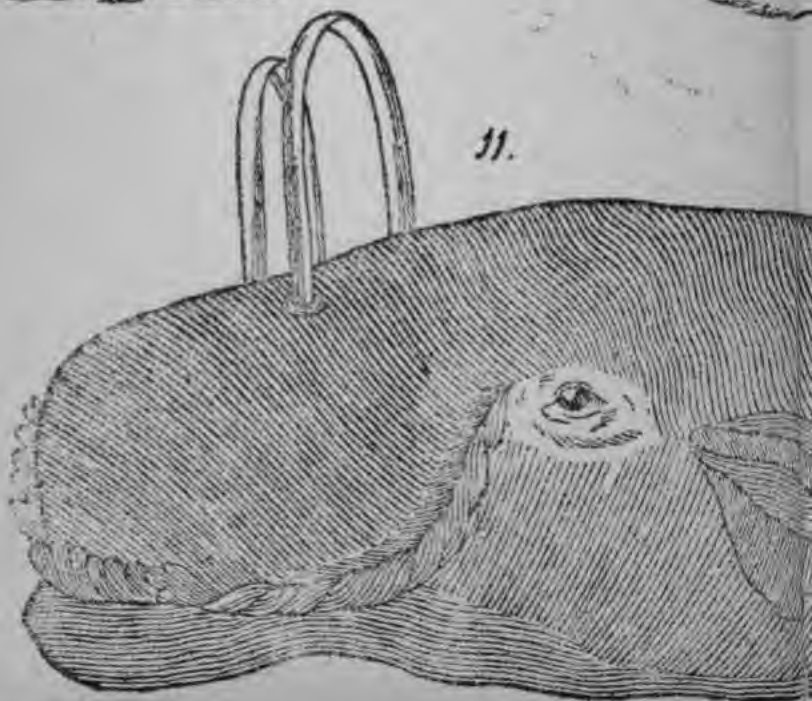
6.

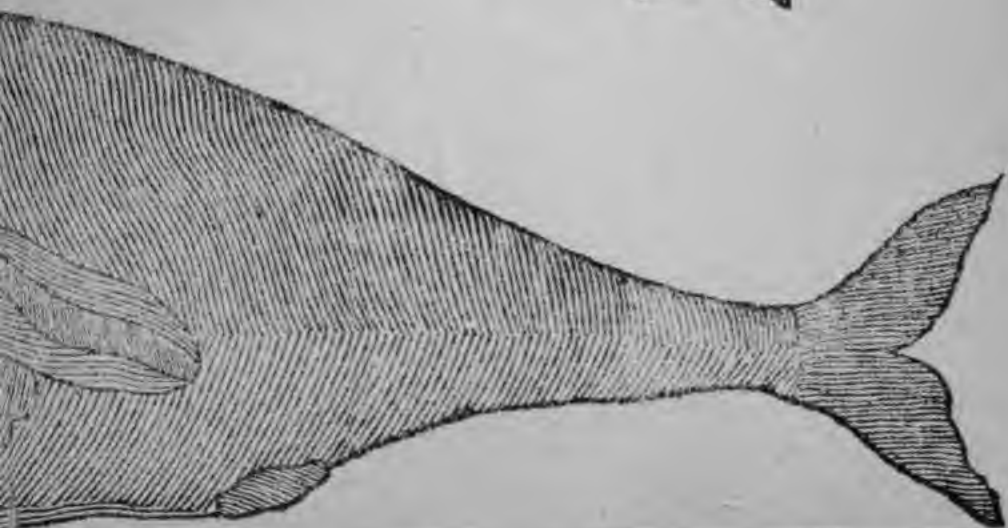

ЛЮБЕЗНЫ ЕДНОРОДНЫ!

МНОГѢ ПОХВАЛНО Е ОУСЕРДІЕ-ТО НА ЕДНОГѢ
 ЛЮБОРОДНАГѢ, СЪ КОЕТО ИЩЕ ДА ПОКАЖЕ
 ТОЙ НА НЕГОВ-АТЬ СИ РОДЪ КАКЪ ЖЕЛАЕ ОБЩО-
 ТО ДОБРО, А НЕ ЧИ САМО ЗА СЕБА СИ ГЛѢДА,
 ЗАТО ВСАКІЙ ИМА ТАКИ ДОЛЖНОСТЪ, КОЙ КАКЪ
 МОЖЕ, ТАИ ДА СТВѢРИ. ПОХВАЛНИ СЯ ГОСП ХА-
 ЪОРДАНЪ ХА ГЕНОВИЧЪ, И ГОСП. ВАСИЛІЙ
 М. НЕНОКИЧЪ ЗАЩО ПРИЕХА ТАГОТА-ТА ДА БЪ-
 ДАТЬ ЕПІТРОПИ ШТЪ СТРАНА НАШЕГѢ НАРОДА ЗА
 ДА НАСТОЯТЬ ТОЛЬКОЗИ ЗА ПРЕТОЛКОВАНІЕ-ТО
 НОВАГѢ ЗАВѢТА (ЕВАНГЕЛІЕ, АПОСТОЛЪ, И АПО-
 КАЛИПСИСЪ) КОЛЬКОТО И ЗА ДРУГИ ПОЛЕЗНИ КНИГИ
 НА НАШІ-АТЪ ПРОСТЪ АЗЫКЪ ДА СЯ ТУПАРАТЬ.
 Но не сѣ малко похвални и оны, които на-
 рѣдиха тѣхъ за ЕПІТРОПЫ НА ЕДНА ТАКВАКИ
 СВАТА РАБОТА, ЗАЩО СЪ ВРЕМЯ МОЖЕ МНОГО
 ДОБРО ДА СЛѢДВА ШТЪ ТОВА. КОЛЬКО ВЪЗНЕСІЕ
 И СРАМЪ ДОКАРВА НА НАШІ-АТЪ НАРОДЪ ЕДИНЪ
 ЛОШЕВЪ ПРЕВОДЪ, КАКАВЪТО ОНЪ, ДѢТО ГО ПРО-
 ВОДИ АРХЪ ТЕОД. ВЪ ПЕТЕРЕВЪРГЪ НА БИБЛЕЙСКО-
 ТО ОБЩЕСТВО, ЗА КОГѢТО И НАШІ-ТѢ ПИСАХА
 ТАМЪ, И СЯ ПРИМОЛИХА ДА НАРѣДАТЪ ОУЧЕНИ
 ЛЮДИ ДА ГО ПРИГЛѢДАТЪ, И ДА ГО ПОПРАВЯТЪ, ДА
 БЪ СТАНАЛЪ ДОБАРЪ, ДА РАЗУМѢВА ВСАКІЙ БОЛ-
 ГАРИНЪ.

гаринъ. Должность ѿмамы, който позна-
вамы колька польза доносѣ едно таккози
нѣщо. да возблагодаремы всѣкоги на тѣзи
ѿпѣтроу, и часту да ги подканемы съ пи-
сма, като да ѿмъ возведѣмъ оусѣраѣ-то,
и ѿт всѣки градь можемъ да пишемъ къ нѣхъ
колко книги ѿт Нѡвы-атъ Завѣтъ трѣбватъ,
чи да ѿматъ грижа да проведатъ.

Тѣзи ѿпѣтропи настоѣватъ за подолни-
тѣ книги да сѣ тупарѣтъ на нѣшъ ѿзыкъ
както хоротѣкамы, който ѿнаѣ ѿше да
бѣди спомощиватѣль или стѣцатѣль (сун-
дромитѣс) нѣка ѿви, да мѣ сѣ пише ѿма-то
въ книги-тѣ.

„Свѣщенное цаѣтѡсѣрѣнѣ, собрано ѿт
вѣтхѣ-атъ и нѡвы-атъ Завѣтъ.

„Дезѣконъ малкѣй на 4. ѿзыцы: Болгарски,
Грѣчески, Влѣшки, и Рѡсѣйски. тѣй направни
като да може всѣкѣй сѣмъ, и безъ дѣскалъ,
да наѣчи който ѿзыкъ щѣ ѿт тѣзи.

„Грамматическа ѿтѣмологѣа на тѣзи 4.
ѿзыцы.

„Катѣхис на нѣша правослѣвна вѣра.

„Свѣщеннаѣ ѿсторѣа, заради дѣца-та.

„Грамматѣка болгарска.

Има и още други недописани книги, които
кога са свършватъ, тогази шатъ въ ави епі-
тропы-тѣ. Обръквхася нѣкѣи люборода-
ны да провѣдѣтъ болгарска-та Історіа и
други полѣзни книги да са тупарѣтъ.
Който инади има въ рацѣ-тѣ си рѣкописни
книги, нѣка ги провѣди къ епітропы-тѣ да
напишѣтъ да са тупарѣтъ. И който може да
сочини или да преведе, нѣка са покаже къ
нихъ. Или който знае гдѣ рѣкописна кни-
га, нѣка ѿ препише чи да ѿ провѣди въ
Брашовъ, или да ѿви на епітропы-тѣ, да
пишатъ тамъ гдѣто са намира да ѿ добы-
атъ. Трѣбова да са сѣлемъ колѣко е въз-
можно да са шамбѣсѣтъ доста книги на
наши-атъ азѣкъ за наѣченіе-то нашего
народа, защо стѣга какъ са намира въ
толькози времѣ въ темнота безъ наѣка. Да
даде богъ! да са разпростре оуѣрдѣе-то и
равнѣстѣ-та на сѣчкѣ-тѣ наши еднѣпле-
мѣнницы; и да са оумножи наѣка-та въ
наше-то отѣчество. Многѣ полѣзно е ко-
га оучимъ пѣрвомъ наши-атъ азѣкъ съ грам-
матически правила, чи послѣ други азѣкъ.

Кратко писмо за оныѣ, които шатъ
да пишатъ къ епітропы-тѣ:

Мнѡлостивы попецйтели!

Благородны Господіе!

Госп. Ха: Јордане Ха: Гѣновичь!

и Госп. Василіе Н. Нѣновичь!

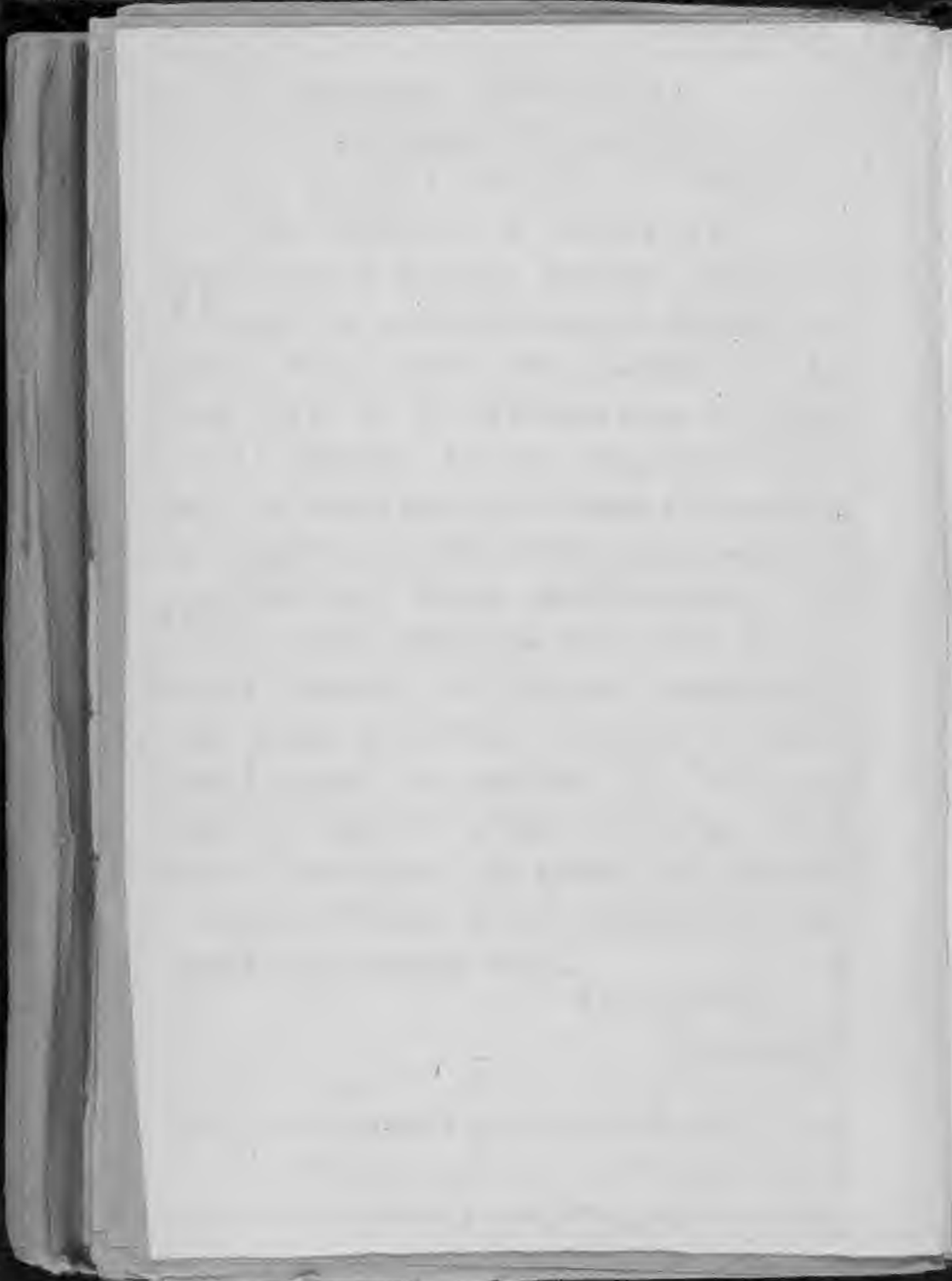
Прѡбала ѣ ваша-та рѣвностъ, коѡто и-
мате за добро-то нашегѡ Нарѡда, и
любов-атъ вы кѡмто нѣго ѣ извѣстни. Да
даде Богъ! да сѡ оумножи ваше-то оусѣр-
діе за ѡбща-та ползза. Молимъ васъ и
мы, да имате попечѣніе колько ѣ възможно
за добро-то нашихъ соотѣчественниковъ и
собратій, да бѣдите посредственницы на
все то, коѡто приносѣва полѣзность на на-
ши-тѣ Болгары, и ѣпітроны совершѣнны
сѡсъ всѣмъ вономощъ и властъ на тази
свѣта работа, да створите кѡкъ Богъ бы
навни за ѡбщо-то добро, и такъ мы ѡста-
ваемъ благодарны и должны на ваше-то
оусѣрдно сѡбжѣніе, и бы почитавамы за до-
бродѣлатели нашегѡ нарѡда.

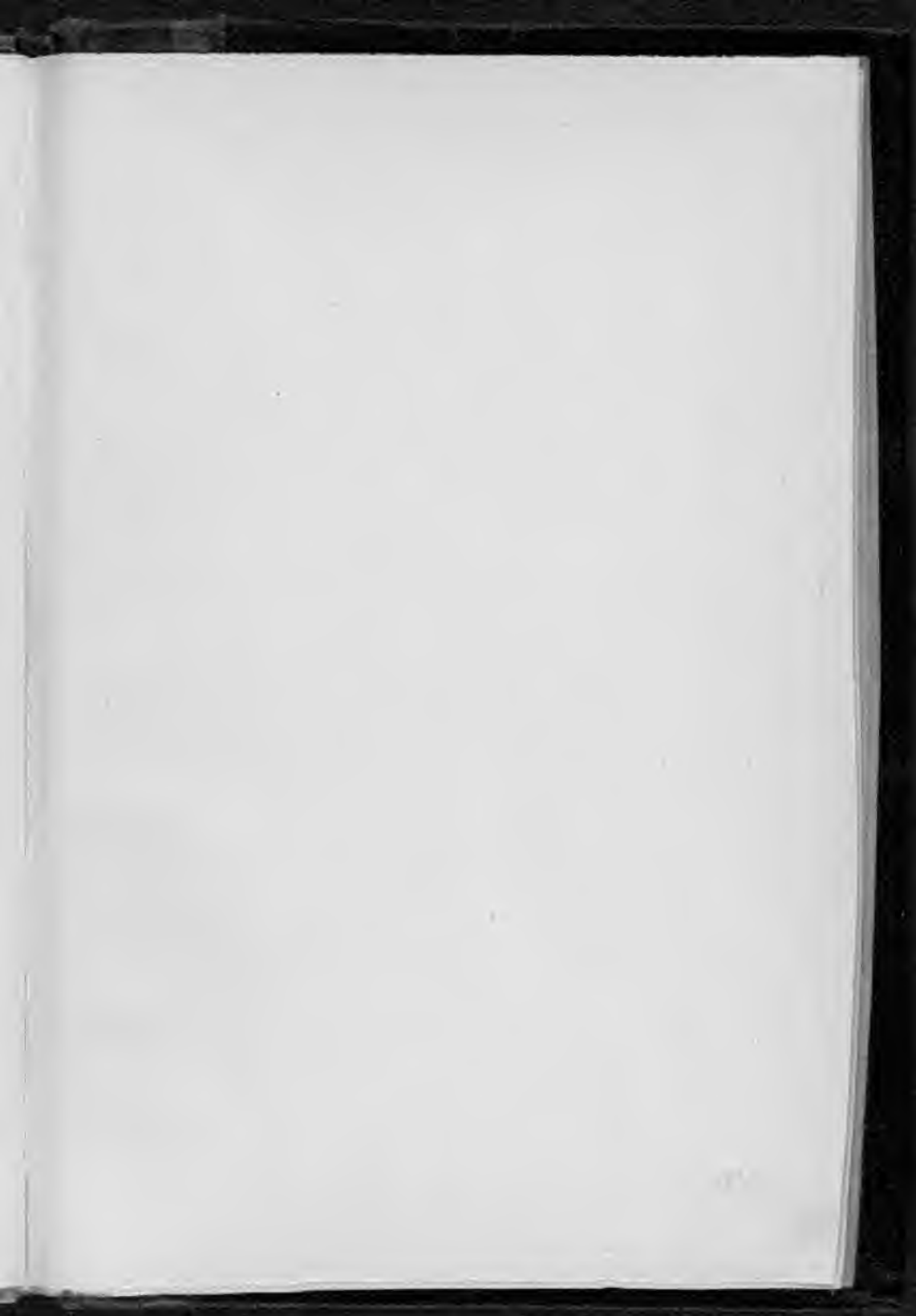
Благосклонны

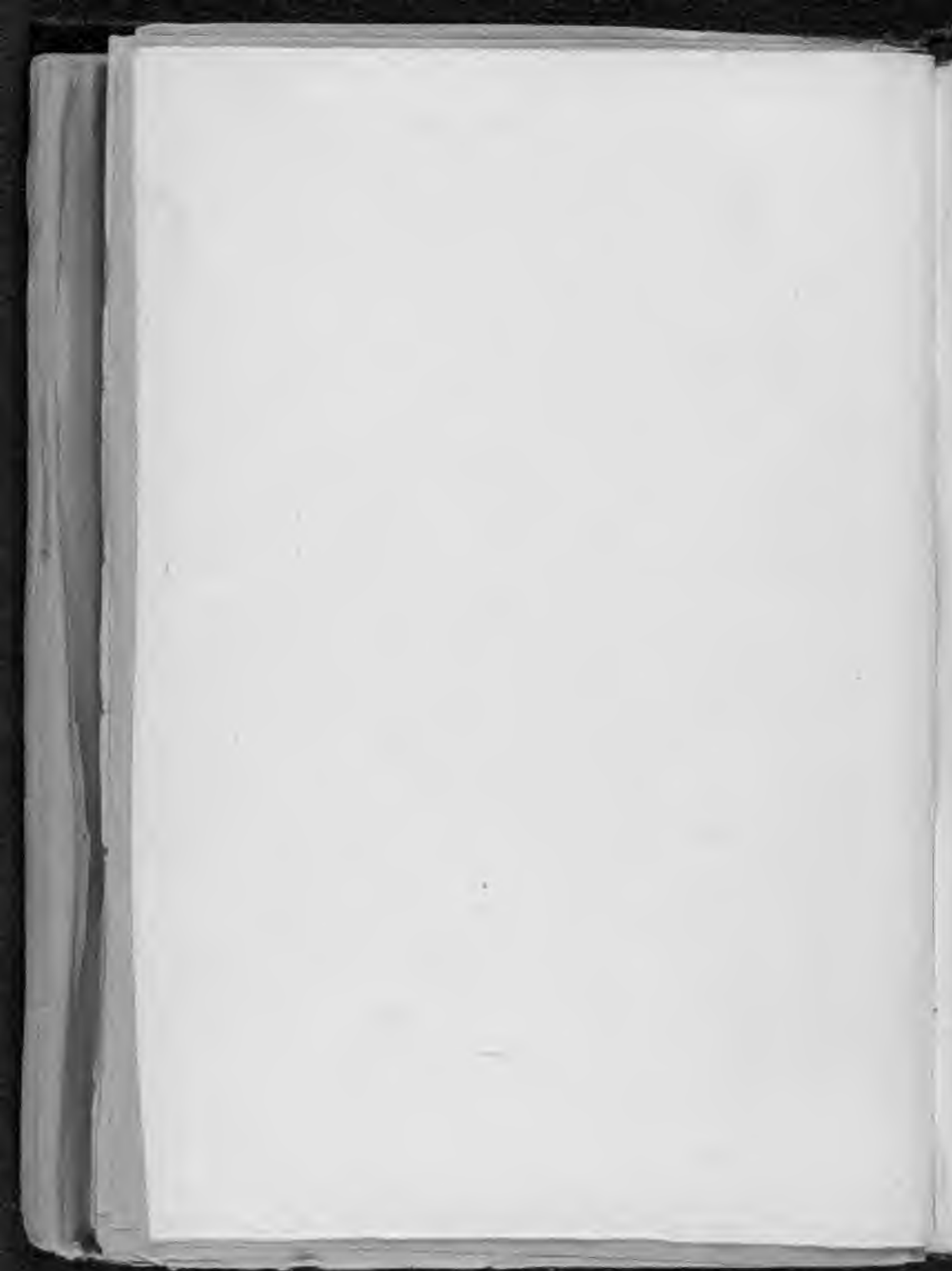
и покорны.

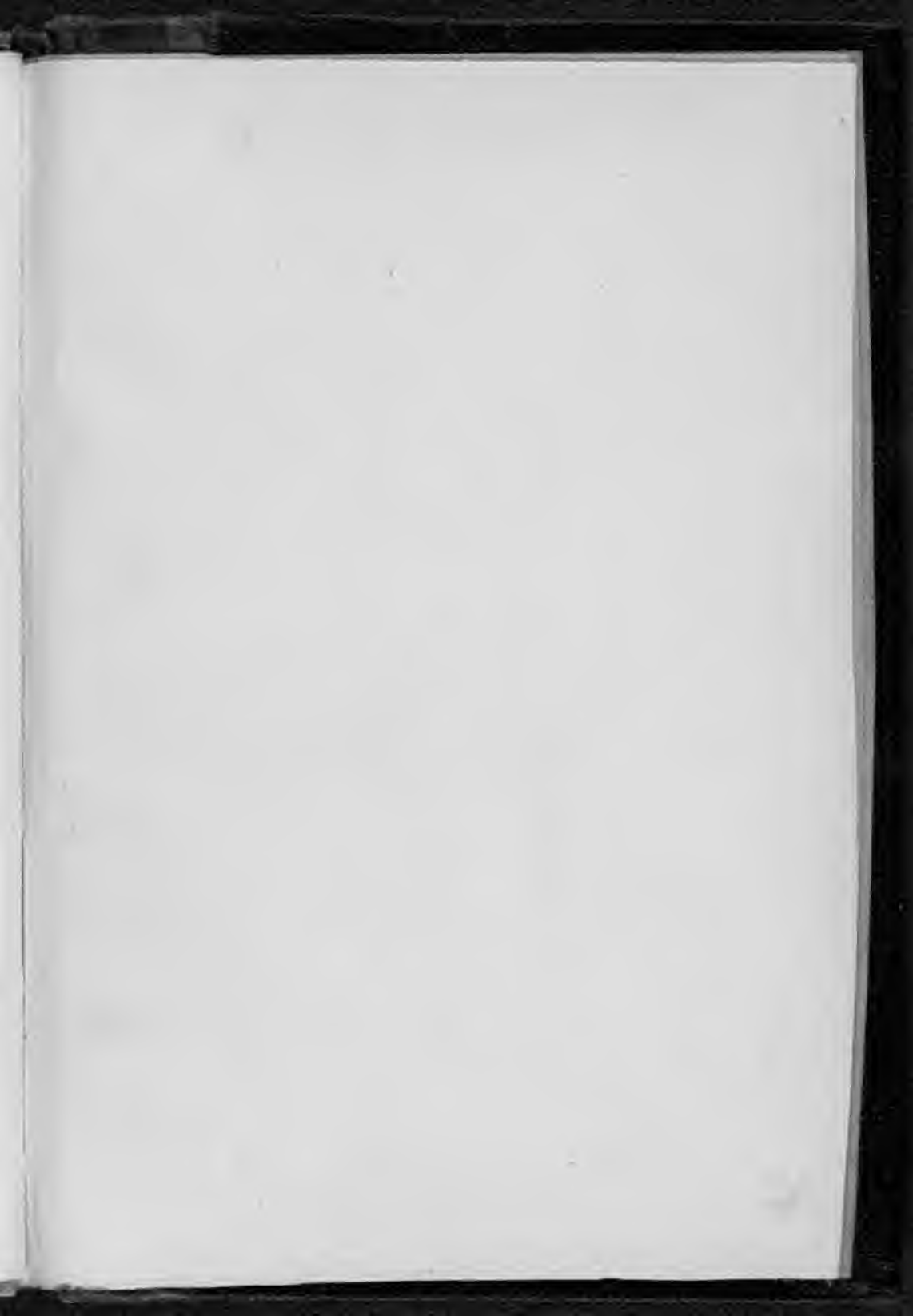
Мола оучители-тѣ да поправѣтъ съ перо-то
гдѣ видѣтъ погрѣшѣніѡ ѡт тупаръ атъ въ
таѡ вѣнѣжа, кѡто да читѣтъ дѣца-та прѡкѡ.

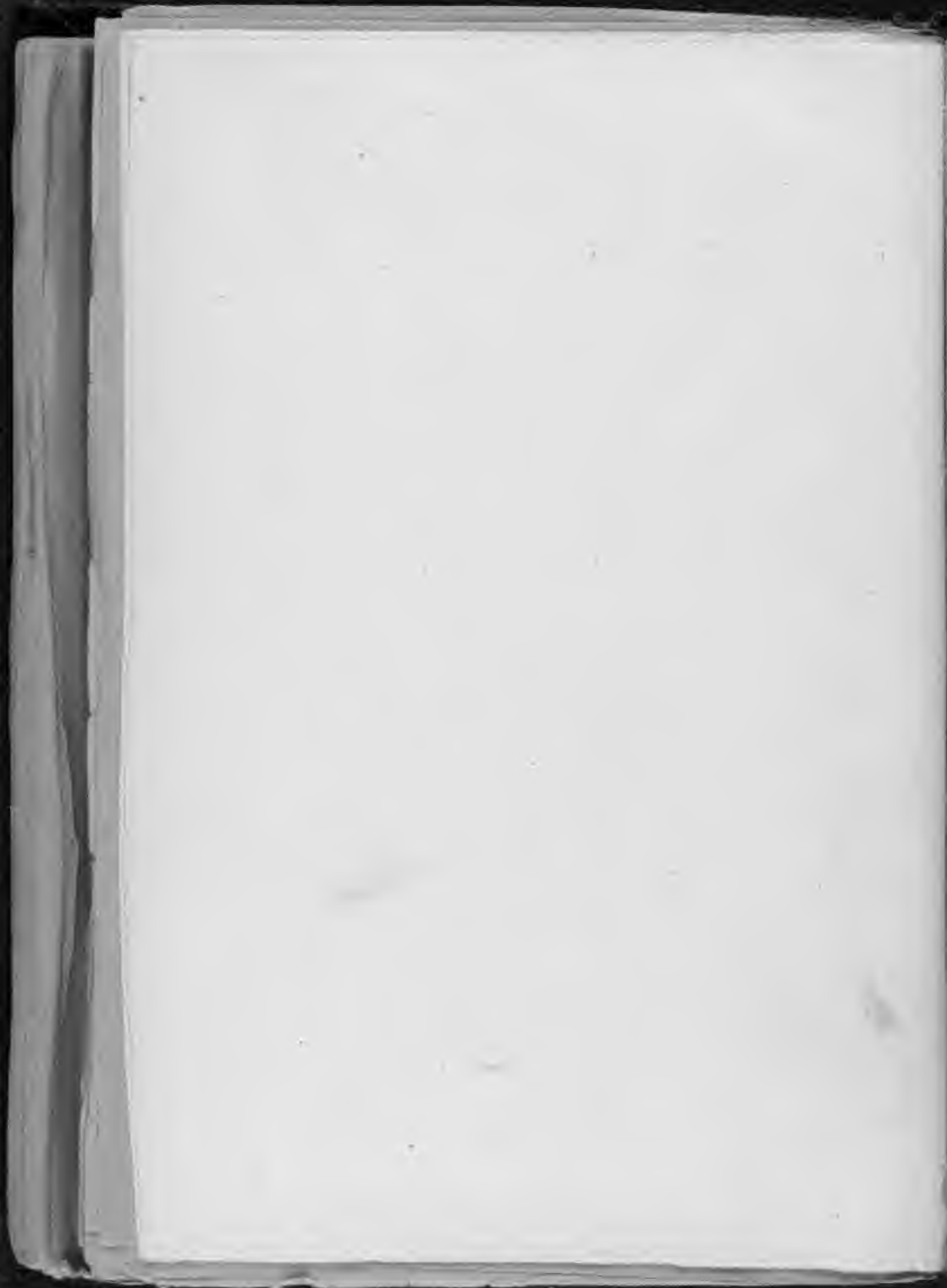

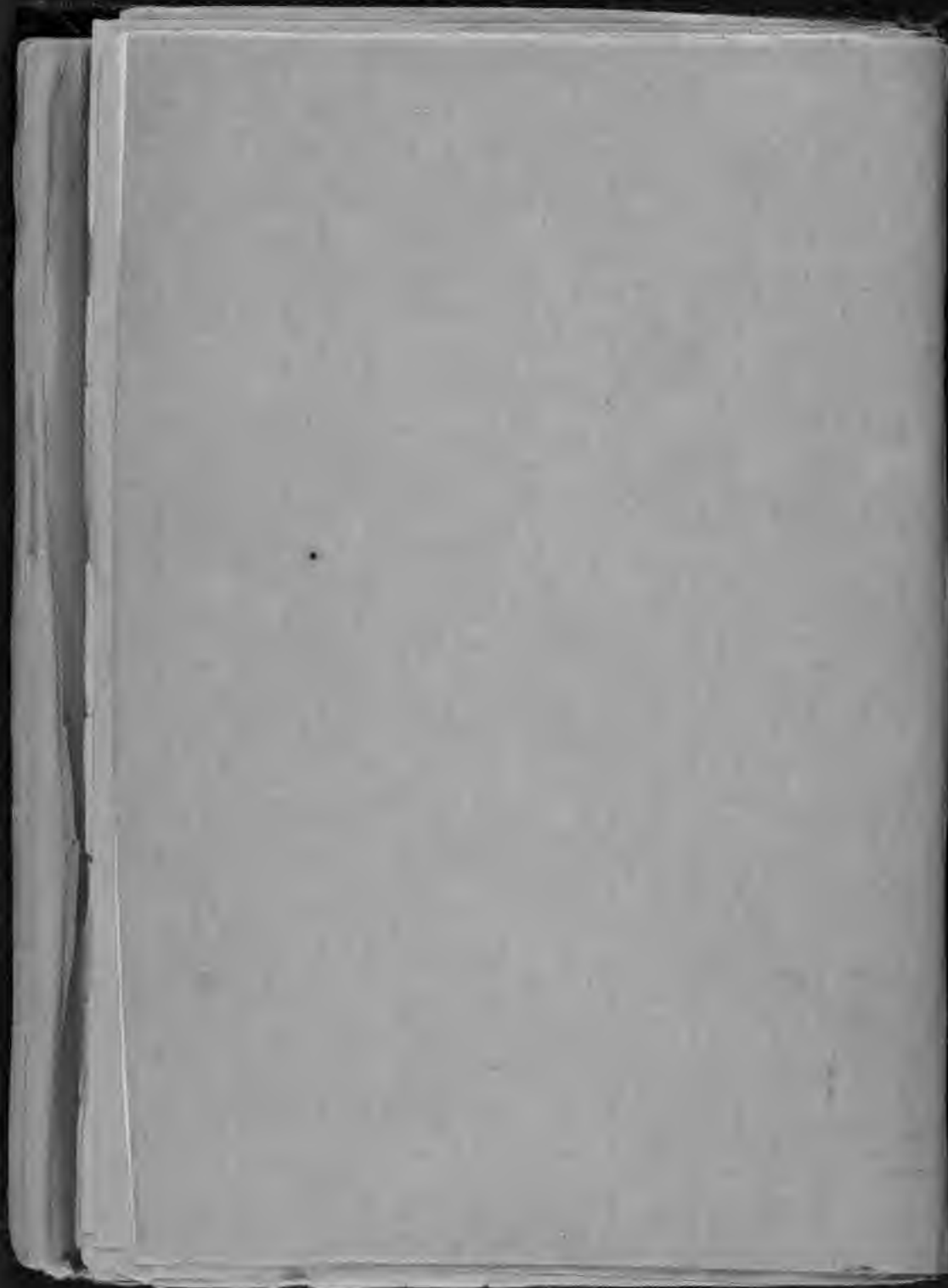

BERON, PETŮR

Bukvar' s rozličny poučení.

1824.

PG 837

.B365

1824

Rare Bk

Coll

RLA:sh 23 Apr 76

